

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL MÜDÜRLERİNİN
TEKNOLOJİK LİDERİK BECERİLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Arzu ENGÜR

Antalya
Haziran, 2014

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL MÜDÜRLERİNİN
TEKNOLOJİK LİDERİK BECERİLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Arzu ENGÜR

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI

Antalya
Haziran, 2014

Antalya, 2014

Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne;

Arzu ENGÜR'ün bu çalışması, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Yüksel KAŞTAN

Üye (Danışman) : Yrd. Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI

Üye : Doç. Dr. Ali SABANCI

Tez Konusu: Teknoloji Öğretmenlerinin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Becerileri Hakkındaki Görüşleri

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi: 16/ 06 / 2014

Mezuniyet Tarihi : 16 / 07 / 2014

Doç. Dr. Selçuk UYGUN
Enstitü Müdürü

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçalardan gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserleri her kullanışında alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım. Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

.16. / 07. / 2014

Arzu ENGÜR

ÖNSÖZ

Her şeyin böylesine hızlı değiştiği çağımızda eğitim kurumlarında bu gelişmelere ayak uydurması gerekmektedir. Günümüzde teknoloji, eğitimin tüm süreçlerine dâhil edilmeye çalışılmakta, fakat bu süreçte kaçınılmaz olarak bir takım engellerle karşılaşmaktadır. Bir eğitim kurumunda yapılacak tüm değişim ve gelişim çalışmalarının başarısı temelde o kurumdaki yönetim anlayışına bağlıdır. Teknolojinin eğitime dâhil edilmesinde okul yöneticileri kritik rol oynamaktadır. Öğretimde ve öğrenimde teknolojinin verimli kullanılması için okul müdürlerinin rol ve sorumluluklarında değişiklikler ve yeni sorumluluklar meydana gelmiştir. Bu nedenle okul müdürlerinin sergilediği teknoloji liderliği davranışı kritik rol oynamaktadır. Yapılacak araştırmayla teknoloji liderinin kim olduğu, okul müdürlerinin bu anlamda ne gibi yeterliklere sahip olduğu, rollerinin ne olduğu gibi sorulara teknoloji öğretmenlerinin görüşleri değerlendirilerek cevaplar aranmaya çalışılmıştır. Teknoloji öğretmenlerinin yorumları dikkate alınarak okul müdürlerinin teknolojik liderlikteki yeterlik düzeylerini belirlemek, yorumlamak ve bu yeterlikleri artıracak öneriler geliştirmek amaçlanmıştır.

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam sırasında engin bilgisi ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, değerli önerileri ile çalışmama liderlik eden, tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Eğitim yönetimi ve denetimi alanında yetişmemde ve farklı bakış açıları kazanmamda emeği olan değerli hocalarım Prof. Dr. Mualla BİLGİN AKSU'ya, Doç. Dr. Ali SABANCI'ya, Doç. Dr. İlhan GÜNBAYI ve Yrd. Doç. Türkan MUSTAN AKSU'ya teşekkür ederim.

Araştırmama görüşleri ile katkı sağlayan Antalya ili resmi ve özel okullarda görev yapan teknoloji öğretmenlerine teşekkürü bir borç bilirim.

Hayatım boyunca tüm fedakârlıkları, çabaları, sevgileri ile her zaman yanımda olan, dürüstlüğüyle, bana öğrettikleriyle beni her zaman güçlü kılan annem Melahat ENGÜR'e ve babam Mehmet Fahri ENGÜR'e sonsuz teşekkürler.

Her zaman yanımda olup, tüm içtenliği ile bana destek veren çok değerli kardeşim Esra ENGÜR'e çok teşekkür ederim.

Arzu ENGÜR

ÖZET
TEKNOLOJİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL MÜDÜRLERİNİN
TEKNOLOJİK LİDERİK BECERİLERİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Engür, Arzu
Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü
Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Kemal KAYIKÇI
Haziran, 2014, sayfa, 133

Bu çalışmanın amacı, teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin sergiledikleri teknolojik liderlik becerileri hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Bu çalışmada hem nicel hem de nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın verileri nicel yöntem açısından “Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği”, nitel yöntem açısından ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Nicel yöntem açısından, Antalya ilinde ilköğretim, ortaokul ve lisede çalışan bilişim teknolojileri öğretmenleri örneklem olarak alınmıştır. 308 öğretmenin cevapladığı veri toplama aracı değerlendirmeye alınmıştır. Katılımcıların, okul müdürlerinin sergiledikleri teknolojik liderlik becerilerine ilişkin görüşlerinin; cinsiyet, okul türü, okul kademesi bağımsız değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır. Bilişim teknolojisi öğretmenlerinin görüşlerine göre okul yöneticilerinin, teknoloji liderliği davranışının ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutunda yüksek olduğu, ‘Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutunda orta düzeyde olduğu, en düşük düzeyde gördükleri boyut ise ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutu olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmanın nitel veri toplama boyutunda yarı yapılandırılmış görüşmelere toplam 16 adet bilişim teknolojileri öğretmeni katılmıştır. Nitel verilerin çözümlenmesi ise içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. Nicel araştırma teknikleriyle elde edilen bulguların, nitel araştırma tekniklerinden elde edilen bulgular tarafından da desteklendiği görülmüştür. Öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan t testi sonuçları incelendiğinde, her üç boyutta da cinsiyet değişkenine göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Öğretmen görüşlerinin okul türü değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan t testi sonuçları incelendiğinde, özel kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini resmi kurumda çalışanlardan çok daha yeterli düzeyde olduğunu düşündükleri sonucuna varılmıştır.

Öğretmen görüşlerinin okul kademesi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan varyans analizi sonuçları incelendiğinde, her üç boyutta da ilkokulda çalışan öğretmenlerin daha olumlu düşündüğü sonucuna varılmıştır.

Öğretmenlerin genel olarak görüşleri değerlendirildiğinde, okul müdürlerinden teknolojiyi etkin kullanan, güncel teknolojileri takip eden, teknoloji için bütçe ayıran, eğitimde teknoloji kullanımını destekleyen kişi olmasını bekledikleri görülmüştür. Öğretmenlerin okul müdürlerinin eğitim teknolojisi kullanımını yetersiz gördükleri ve zorunlu haller dışında yeni teknolojilerin kullanımına kapalı oldukları sonucuna varılmıştır. Okul müdürlerinin en çok kullandığı eğitim teknolojilerinin ise bilgisayar, projeksiyon, telefon ve bakanlığın zorunlu tuttuğu yazılımların (e-okul, KurumNET, MEBBİS gibi) olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Yöneticileri, Teknoloji Liderliği ve Liderlik, Eğitim Teknolojileri, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Teknoloji Öğretmenliği

ABSTRACT
OPINIONS OF TECHNOLOGY TEACHERS ABOUT THE
TECHNOLOGICAL LEADERSHIP SKILLS OF SCHOOL PRINCIPALS

Engür, Arzu
Post Graduate, Education Management and Supervision Division
Thesis Manager: Asst. Prof. Dr. Kemal KAYIKÇI
June, 2014, page, 133

The aim of this study is to determine the opinions of technology teachers about the technological leadership skill portrayed by school principals. In this research both qualitative and quantitative research techniques were used. The data of the research were collected by “Technology Leadership of School Principals Scale” according to quantitative method and by semi configured interview technique according to qualitative method. According to quantitative method IT teachers working in primary, secondary and high schools in city of Antalya were taken as sample. Data collection tool responded by 308 teachers were evaluated. Parametric analysis techniques were used in order to determine whether the opinions of participants about the leadership skills portrayed by school principles differ according to independent variables such as gender, school type and school level or not. According to the opinions of IT teachers it was determined that the technology leadership behavior of school principals are at high level in “efficiency and professional application” dimension, at medium level in “leadership and vision, learning and teaching, support, management and operations” dimension and at lowest level in “assessment and evaluation, social, legal and ethical issues” dimension. 16 IT teachers participated to the semi structured interviews in the qualitative data collection dimension of this study. The analysis of qualitative data was performed by content analysis. It was also observed that the findings obtained by quantitative research techniques were supported by findings obtained by qualitative research techniques. When t test results were examined, which were applied in order to test whether teacher opinions differ according to gender variable or not, it was observed that there was no significant difference between teacher opinions in all three dimensions.

When t test results were examined, which were applied in order to test whether teacher opinions differ according to school type variable or not, it was observed that teachers working in private enterprises consider the technological leadership skills of school principals to be much more sufficient compared to teachers working in public enterprises.

When variance analysis results were examined, which were applied in order to test whether teacher opinions differ according to school level variable or not, it was observed that teachers working in primary school think more positively in all three dimensions.

When the opinions of teachers were generally evaluated, it was observed that they expect school principals to be people who use technology efficiently, who follow up to date technologies, who spare budget for technology and who support technology usage in education. It was concluded that teachers assume the education technology usage of school principals to be insufficient and that they are closed to usage of new technologies except necessary situations. It was also concluded that the most commonly used education technologies by school principals were computers, projectors, phones and software necessitated by the ministry (such as e-okul, KurumNET, MEBBİS)

Key words: School Principals, Technology Leadership, Education Technologies, Information and Communication Technologies

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1	Problem Durumu	1
1.2	Problem Cümlesi	3
1.3	Alt Problemler	4
1.4	Araştırmanın Amacı	4
1.5	Araştırmanın Önemi	4
1.6	Sayıtlar	6
1.7	Sınırlılıklar.....	6
1.8	Tanımlar	7

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1	Bilgi Teknolojileri ve Değişen Toplum.....	8
2.1.1	Bilgi Toplumu	8
2.1.2	Bilginin Üretilmesi.....	8
2.1.3	Bilgiye Erişme.....	9
2.1.4	Bilgi Çağına Geçiş	9
2.2	Bilgi Toplumunda Değişen Eğitim Anlayışı	10
2.2.1	Eğitim.....	10
2.2.2	Bilgi Toplumunda Eğitim	10
2.2.3	Bilgi Toplumunda Okul	10
2.2.4	Bilgi Toplumunda Eğitimve Öğretim Yöntemleri	11
2.2.5	Bilgi Toplumunda Öğretmen ve Öğrenci Profili	11
2.3	Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı	12
2.3.1	Teknoloji Nedir?	12
2.3.2	Bilgi Teknolojileri.....	12

2.3.3	Bilgi Teknolojileri ve Eğitim	12
2.3.4	Eğitim Teknolojileri	12
2.3.5	Çağdaş Teknoloji Eğitimi	13
2.3.6	İnternet ve Eğitim.....	14
2.3.7	Elektronik Okuryazarlık.....	15
2.3.8	Elektronik Öğrenme (E-öğrenme).....	15
2.3.9	Eğitimde Bilgisayar Kullanımı ve Önemi.....	16
2.3.10	Bilgisayar Öğretmenliği	16
2.3.11	Bilgisayar Öğretmenlerinin Görev ve Sorumlulukları.....	17
2.3.12	Bilişim Teknolojisi ve Eğitim Yöneticileri	18
2.3.13	Türkiye’de Eğitimde Bilgi Teknolojilerinin Durumu	18
2.4	Liderlik Kavramı	19
2.4.1	Liderlik.....	19
2.4.2	Yönetim.....	19
2.4.3	Lider ve Yönetici.....	19
2.4.4	Teknoloji Liderliği Kavramı ve Önemi	20
2.4.5	Okul Yöneticileri İçin Teknolojik Standartlar	21
2.4.6	Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlikleri.....	22
2.5	Millî Eğitim Bakanlığının Okullarda Bilgi Teknolojileri Uygulamalarına Yönelik Çalışmaları	23
2.5.1	Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED)	23
2.5.2	MLO (Müfredat Laboratuvar Okulları) Projesi	24
2.5.3	Okullara (ADSL) İnternet Projesi	25
2.5.4	Okullar Hayat Olsun Projesi	25
2.5.5	EBA (Eğitim Bilişim Ağı) Projesi	26
2.5.6	Fatih Projesi	26
2.6	Konu İle İlgili Araştırmalar	27
2.6.1	Yurtiçi Araştırmalar	27
2.6.2	Yurtdışı Araştırmalar	33

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1	Araştırmanın Modeli	36
3.2	Evren ve Örneklem.....	37
3.3	Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması.....	39
3.4	Verilerin Analizi.....	44

3.5	Verilerin Toplanmasında Etik Prosedürler	48
-----	--	----

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1	Kişisel Özelliklere İlişkin Bulgular ve Yorum	49
4.2	Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorum	50
4.2.1	Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	50
4.2.2	İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	55
4.2.3	Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	62
4.2.4	Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	68
4.2.5	Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	77
4.2.6	Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	87

BÖLÜM V

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1	Sonuçlar ve Tartışma	92
5.1.1	Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma	93
5.1.2	İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma	95
5.1.3	Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma	99
5.1.4	Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma	100
5.1.5	Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma	101
5.1.6	Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma	104
5.2	Öneriler	106
5.2.1	Uygulayıcılara Öneriler	106
5.2.2	Araştırmacılara Öneriler	107

KAYNAKÇA	108
-----------------------	------------

EKLER	116
--------------------	------------

EK 1. OKUL MÜDÜRLERİNİN TEKNOLOJİ LİDERLİĞİ ÖLÇEĞİ	116
---	------------

EK 2. GÖRÜŞME SORULARI	119
-------------------------------------	------------

EK 3. ANTALYA İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ'NDEN ALINAN İZİN	120
---	------------

EK 4. UYGULANAN ANKETİN İZNİ	121
---	------------

ÖZGEÇMİŞ	122
-----------------------	------------

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Verilerin Elde Edildiği Öğretmenlere Ait Kişisel Özellikler	38
Tablo 3.2. Boyutlara Göre Alpha Değerleri ve Madde Sayıları	40
Tablo 3.3. Araştırmada Kullanılan Ölçeğin Faktör Analizine İlişkin İstatistik Veriler	41
Tablo 3.4. Araştırmaya Katılan Teknoloji Öğretmenlerine Ait Görüşme Süreleri	42
Tablo 4.1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri	49
Tablo 4.2. Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Düzeyine İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	50
Tablo 4.3. Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Düzeyine İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	52
Tablo 4.4. Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Düzeyine İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	53
Tablo 4.5. Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Düzeyine İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	54
Tablo 4.6. Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Testi Sonuçları	56
Tablo 4.7. Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Okul Türü Değişkenine Göre Testi Sonuçları	58
Tablo 4.8. Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Okul Kademesi Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları	60
Tablo 4.9. Teknoloji Öğretmenlerinin “Teknolojik Lider” Kavramı Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Frekans ve % Dağılımı	62
Tablo 4.10. Teknoloji Öğretmenlerinin Okul Müdüründen Eğitim ve Yönetim Faaliyetlerinde Sergilediği Teknolojik Liderlik Davranışı Anlamında Beklentilerine İlişkin Frekans ve % Dağılımı	68
Tablo 4.11. Bilişim Teknolojisi Öğretmenlerine Göre Okul Müdürlerinin Okul İçindeki Eğitim ve Yönetim Faaliyetlerinde Sergilediği Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Frekans ve % Dağılımı	78
Tablo 4.12. Okul Müdürlerinin Kullandığı Teknolojilere İlişkin Öğretmen Görüşleri İle İlgili Frekans ve % Dağılımı	88

KISALTMALAR LİSTESİ

ISTE : (International Society for Technology in Education) Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu

NETS-A: (National Educational Technology Standards for Administrators) Yöneticiler İçin Ulusal Eğitim Teknoloji Standartları

OECD : (Organisation for Economic Co-operation and Development) Ekonomi işbirliği ve organizasyonu anlamına gelir.

BE: Bilgisayar Eğitimi

BDÖ: Bilgisayar Destekli Öğretim

BDE: Bilgisayar Destekli Eğitim

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

ICT : (Information and Communications Technology) Bilgi ve İletişim Teknolojileri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya yön veren problem, araştırmanın amacı, önemi, sınırlılıkları ve araştırma içinde kullanılan çeşitli terimlerin tanımlarına yer verilmektedir.

1.1 Problem Durumu

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler ile bilgi çağı olarak adlandırılan yeni bir çağ başlamıştır. Bilgi çağının en önemli özelliği, bilgi teknolojilerinin yoğun olarak kullanılmasıdır. Eğitimin geliştirilmesinde de bilgi teknolojileri önemli bir role sahiptir. Bilgi teknolojileri öğretme-öğrenme ortamında önemli bir yer tutmakta ve öğretme öğrenme süreci için yeni olanaklar sunmaktadır. Günümüzde eğitim, bir yandan yeni teknolojileri öğretmek, öte yandan da toplumda bu teknolojileri kullanabilen bireyler yetiştirmekle yükümlüdür (Akkoyunlu, 1998, s.3).

Dünyada toplumsal, teknolojik ve kültürel alanlarda meydana gelen büyük değişiklikler, insanın eğitim, ekonomi ve iletişim sistemlerini yeniden yapılandırdı. Bu önemli yapılanmalar sonucunda toplumsal yapılar büyük ölçüde değişmeye başladı. Bu değişiklikler, dünya toplumları içinde hemen hemen her alanda (ekonomi, eğitim, kültürel ve yaşantı biçimleri) küresel bir yapıyı ortaya çıkarmaya başladı (İşman, 2002, s. 1).

Yaşam ve kültür düzeyi yüksek olan toplumlar teknolojik gelişmelerini tamamlamış ve çağa uyum sağlamış toplumlar olduğu gözlenmektedir. Birçok yenilikler gibi teknolojik yeniliklerin de öncelikle eğitim kurumlarına taşınarak aydın gençlerin yetişmesinde ışık tutması sağlanmalıdır (Varol, 2002, s. 1).

Eğitim kurumları, toplumsal değişme ve gelişmeleri hem başlatan hem de yönlendiren kurumlardır. Bu özellikleriyle eğitim kurumları, teknolojik gelişmeleri de izlemek, bu teknolojileri kullanmak ve bunların nasıl kullanıldığını öğretmekle yükümlüdürler. Teknolojiyi etkili biçimde kullanabilen, teknolojinin önemini

kavramış öğretmenler, bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kullanabilen, bilgi üretebilen, ürettiği bilgiyi başkaları ile paylaşabilen, iletişim kurabilen, değişen ortamlara uyum gösterebilen ve sorun çözebilen öğrenciler yetiştirilebilir (Akkoyunlu, 1998, s. 7-10).

Eğitim teknolojilerini doğru ve verimli şekilde kullanabilmek için okul yönetiminin çağdaş gelişmeleri yakından takip etmesi gerekir (Başaran, 2000). Teknoloji kullanımında uzman kadrolara ve okulda teknoloji kullanımını artıracak liderlik anlayışına duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Bir okulda teknoloji lideri, çalışanların gücünü harekete geçirirken teknolojiyi kullanan ve onlara teknolojiyi kullandıran kişidir (Can, 2003, s. 94). Teknoloji liderliğinin kapsamı, sınıfların ya da bilişim teknolojileri laboratuvarlarının ışıklandırılmasından, teknoloji kullanımında alınması gereken sağlık tedbirlerine kadar uzanmakta (Micheal, 1998, s. 280); okulda demokratik bir ortam yaratma sürecinde internet kullanımından, eğitimde gelir eşitsizliği ve her türlü cinsiyetçi ayrımcılık karşısında öğrencilere teknolojiye eşit erişim imkânı sağlanmasına kadar pek çok başlık okul müdürlerinin teknoloji liderliği kapsamında değerlendirilmektedir (Flanagan ve Jacobsen, 2003, s. 135).

Akbaba-Altun (2002)'a göre okul müdürleri ancak teknolojiyi bilen, kullanan ve benimseyen kişiler olarak liderlik rollerini yerine getirebilirler. Saban (2007)'a göre bir eğitim lideri, teknoloji liderliği yaparken uzun dönemli bir vizyona ve kararlılığa sahip olmalı, gerekli kaynakları temin edebilmeli ve teknik destek sağlayabilmelidir. Teknoloji yöneticisi konumundaki kişilerin teknik bilgilerini, yöneticilik bilgileriyle ve liderlik nitelikleriyle daha çok bütünleştirmesini gerektirmektedir (Sarıhan, 1998). Gümüşeli (2002)'nin araştırması da göstermiştir ki, okul müdürlerinin mesleki gelişim ihtiyaçları arasında eğitim teknolojileri ve program geliştirme konuları önemli yer tutmaktadır.

Teknoloji liderliği sadece okul müdürüyle amacına ulaşan bir davranış değil, aynı zamanda teknolojinin başarılı bir şekilde uygulanması, planlanması ve iyi bir takım liderliği oluşturulması yeterliliklerini de içermelidir. Bu liderlik anlayışı teknik uzmanlığın ötesinde, teknolojinin sahip olduğu gücü bilen, iletişim yeteneği yüksek, takım çalışmasına yatkın bir yönetici profilini öne çıkarmaktadır (Odabaşı, 2007, s. 111).

Okul müdürü için teknoloji liderliği: eğitimin teknolojiyle bütünleştirilmesini kolaylaştıran, eğitim ve yönetim teknolojilerinin temini için mevcut okul kaynaklarını verimli kullanan ve gerektiğinde ek kaynak sağlayan, öğretmenlerin eğitim teknolojilerine hâkimiyetini ve bu alandaki mesleki gelişimini yakından takip eden, okulundaki öğretim etkinliklerini ve öğrenci başarısını teknolojik ortamda izleyip, değerlendiren, okul-çevre iletişimde teknolojik iletişim araçlarına gerektiği ölçüde yer veren etkili eğitim ve öğretim lideridir denilebilir (Banoğlu, 2011, s. 202).

Eğitim örgütlerinde eğitim teknoloji kullanımı her geçen gün artmaktadır. Buna bağlı olarak teknoloji konusunda uzmanlaşmış kadrolara ve teknoloji kullanımının niteliği yükseltecek liderlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu düşüncelerden yola çıkarak, teknolojik liderlik ile ilgili yapılan incelemelerde nicel ve nitel yöntem kullanılarak araştırmalar yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmada ise teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin sergiledikleri teknolojik liderlik becerileri hakkındaki görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda teknoloji öğretmenlerine uygulanmak amacıyla bir anket düzenlenmiş ve görüşme formu hazırlanmıştır. Böylece Antalya ilinde görev yapan teknoloji öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisini değerlendirmeleri nitel ve nicel yöntem ile ortaya konmaya çalışılmıştır.

Araştırmada teknolojik liderlik modelinin nasıl algılandığı, günümüzde okul müdürlerimizin sergilediği teknolojik liderlik becerisinin ne düzeyde olduğu, teknoloji öğretmenlerimizin bu anlamda beklentilerinin neler olduğu ve mevcut sistemde kullanılan eğitim teknolojilerinin neler olduğu ile ilgili sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır.

Teknoloji öğretmenlerinin yorumları dikkate alınarak okulumüdürlerinin teknolojik liderlikteki yeterlik düzeylerini belirlemek, yorumlamak ve bu yeterlikleri artıracak öneriler geliştirmek amaçlanmıştır.

1.2 Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problemi “Teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerileri hakkındaki görüşleri nedir?” şeklinde belirlenmiştir.

1.3 Alt Problemler

- 1- Teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik düzeyine ilişkin görüşleri nedir?
- 2- Teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik düzeyine ilişkin görüşleri arasında;
 - a) Cinsiyetlerine,
 - b) Görevli oldukları okul türüne,
 - c) Okul kademesine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3- Teknoloji öğretmenlerinin “Teknolojik Lider ” kavramı hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- 4- Teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderliğine ilişkin beklentileri nelerdir?
- 5- Okul müdürlerinin teknolojik liderliğe ilişkin sergiledikleri davranışlar nelerdir?
- 6- Okul müdürlerinin okulda kullandığı teknolojinin çeşidi ve kullanım alanları nelerdir?

1.4 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerileri hakkındaki görüşleri alınarak mevcut durumu ve teknoloji öğretmenlerinin teknoloji liderliği anlamında beklentilerini ortaya koymaktır. Teknoloji öğretmenlerinin yorumları dikkate alınarak okul müdürlerinin teknolojik liderlikteki yeterlik düzeylerini belirlemek, yorumlamak ve bu yeterlikleri artıracak öneriler geliştirmek amaçlanmıştır.

1.5 Araştırmanın Önemi

Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde eğitim teknolojilerinden en doğru ve verimli şekilde yararlanabilmek için okul yönetiminin çağdaş gelişmeleri yakından takip etmesi gerekir. Bu gelişmelere uyarlanma çabası, buna bağlı olarak okul personelinin teknik bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi önemli gereksinimlerdir (Başaran, 2000).

Teknoloji kullanımında uzman kadrolara ve bu kadroları harekete geçirecek, okulda teknoloji kullanımını artıracak liderlik anlayışına duyulan ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Bu durum eğitim örgütlerini hızla ilerleyen teknoloji dünyasıyla bütünleşmeye yöneltmektedir. Bir okulda teknoloji lideri, çalışanların gücünü harekete geçirirken teknolojiyi kullanan ve onlara teknolojiyi kullandıran kişidir (Can, 2003, s.94). Teknoloji liderliğinin sınırları oldukça geniş bir alanı kapsamaktadır (Micheal, 1998, s. 280). Okulda demokratik bir ortam yaratma sürecinde internet kullanımından, eğitimde gelir eşitsizliği ve her türlü cinsiyetçi ayrımcılık karşısında öğrencilere teknolojiye eşit erişim imkânı sağlanmasına kadar pek çok başlık okul müdürlerinin teknoloji liderliği kapsamında değerlendirilmektedir (Flanagan ve Jacobsen, 2003, s. 135).

Araştırma problemi ve alt problemlerin incelenmesinde ISTE'nin NETS-A standartlarına uyum göstergeleri kullanılarak, okul müdürlerinin evrensel anlamda teknoloji liderliği yeterlikleri araştırılmıştır. Okul müdürlerinin uluslararası teknoloji liderliği standartlarına uygunluğunun incelenmesi araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

Bu çalışma okul müdürlerinin teknolojik liderlik rolleri, teknolojiyi kullanma düzeyleri ile ilgili araştırma yapan araştırmacılara katkı yapacak, ilgili okul yöneticilerine de teknolojik liderlikleri ve teknolojiyi kullanma düzeyleri hakkında bilgi verecektir. Okul müdürlerinin teknolojiyi kullanmaları durumunda kendilerine ve öğrencilere sağlayacakları yararları bilmeleri sağlanacaktır. Teknoloji öğretmenlerinin “Teknolojik Lider” kavramı hakkındaki düşünceleri ortaya konmaya çalışılacaktır. Teknoloji öğretmenlerinin okul müdürünün sergilediği teknolojik liderlik davranışından beklentilerinin neler olduğuna değinilecektir. Okul müdürlerinin okulda kullandığı teknolojinin çeşidive kullanım alanları hakkındada bilgi vermeye çalışılacaktır. Dolayısıyla, araştırmanın hem literatüre, hem de pratiğe katkı yapacağı umulmaktadır. Ayrıca eğitim yöneticileri için gerçekleştirilecek eğitim programlarının hazırlığı sırasında bu veriler de dikkate alınabilir.

1.6 Sayıtlar

1. Araştırmada anket uygulanan kişilerin cevapları gerçeği yansıtmaktadır.
2. Eğitim kurumlarında görev yapan okul yöneticilerinin teknolojik yeterlikleri ölçülebilir niteliktedir.
3. Okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisi hakkında teknoloji öğretmenleri ile yapılan görüşmelerde kullanılan görüşme formu veri toplamak için uygundur.
4. Görüşme sorularına verilen yanıtlar araştırmaya katılanların gerçek görüşleridir.
5. Görüşmelerde verilen yanıtlar var olan ve olması gereken durumu yansıtmaktadır.

1.7 Sınırlılıklar

1. Bu araştırma Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Antalya ilindeki resmî ve özel okullar ile sınırlı tutulmuştur.
2. Bu araştırma, 2013-2014 eğitim öğretim yılında Antalya ilinde görev yapan teknoloji öğretmenleri ile sınırlı tutulmuştur.
3. Bu araştırmada elde edilen veriler, araştırmada kullanılan veri toplama aracı ve görüşme formundaki sorular ile sınırlı tutulmuştur.

1.8 Tanımlar

Bu araştırmada geçen kavramlar ve tanımları şunlardır:

Bilgisayar: Çeşitli amaçlara hizmet edebilen, bilgi kaydetme, işleme ve iletme özelliği olan, talimat kabul eden, talimatlara göre yaptığı işlemleri kontrol eden sonuçları rapor edebilen niteliklere sahip bir araçtır.

Bilgisayar Destekli Eğitim: Bilgisayarların öğretme-öğrenme ve okul yönetimi ile ilgili bütün faaliyetlerde kullanılması olarak tanımlanabilir.

Bilgisayar Destekli Öğretim: Bilgisayar destekli öğretimde öğretmen konuyu işlerken, sahip olduğu donanım ve yazılım olanaklarına, öğreteceği konunun ve öğrencilerin özelliklerine ve belirlediği öğretim amaçlarına göre bilgisayarı değişik yer, zaman ve şekillerde kullanabilir.

Okul Yöneticileri: Antalya ilinde görev yapan okul müdürleri.

Teknoloji Öğretmeni: Antalya ilinde görev yapan bilişim teknolojisi öğretmenleri.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde bilgi toplumu ve teknoloji, eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanımı, liderlik kavramı, okul yöneticilerinin teknoloji ile ilişkileri ve okul yöneticilerinin teknolojik liderlikleri konularından bahsedilecek ve bu konuyla ilgili son yıllarda yapılan çalışmalar değerlendirilecektir.

2.1 Bilgi Teknolojileri ve Değişen Toplum

2.1.1 Bilgi Toplumu

Bilgi toplumunda insan; araştıran, problem çözen, grup çalışması yapabilen, iletişim yeteneği yüksek, objektif ve yaratıcı olarak tanımlanmaktadır. Bilgi toplumunda yeni teknolojiler, stratejik yeni görevleri nedeniyle giderek önem kazanmaya başlamışlardır. Bundan dolayı, bu teknolojileri edinip, üretebilir duruma gelmek ülkenin ekonomisinde olduğu kadar ülkenin bütünlüğü ve güvenliği açısından da son derece önem kazanmaktadır (Yücel, 1997, s. 25). Bilgi teknolojilerini araştıran ve geliştiren, üreten ve kullanan toplum bilgi toplumdur. Bilgi toplumunda en önemli kavram bilgi ve bilgi sahibi insandır (Bozaslan, 2012, s. 33).

Bilgi toplumu; yeni temel teknolojilerin gelişimiyle bilgi sektörünün, bilgi üretiminin, bilgi sermayesinin ve nitelikli insan faktörünün önem kazandığı, eğitimin sürekliliğinin ön plana çıktığı, iletişim teknolojileri, elektronik ticaret gibi yeni gelişmeler ile toplumu ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal açıdan sanayi toplumunun ötesine taşıyan bir gelişme aşaması olarak tanımlanabilir (Emiroğlu, 2007, s. 334).

2.1.2 Bilginin Üretilmesi

Bilgi toplumu dönemlerinde meydana gelen ekonomik, politik, teknolojik ve kültürel dönüşüm, bilim dallarının genişlemesine, yayın sayısının artmasına, dolayısıyla da bilgi üretiminin çeşitlenmesine neden olmuştur (Rukancı ve Anameriç, 2004).

Araştırma geliştirme çalışmaları ile bilgiye erişme ve erişilen bilgiyi nasıl kullanılacağına öğrenilmesi, yeni ürünlerin elde edilmesi ile mümkün olmaktadır. Bilginin elde edilmesi ve işlenmesi sonucunda üretilen yeni teknolojiler insanların hayat standardını yükseltirken bireyin tek başına iş yapması kolaylaşmakta ve hızlanmaktadır. Bilgi çağının en büyük özelliği yeni bilgilerin çok hızlı bir şekilde üretilmesidir (Yücel, 1997, s. 27).

2.1.3 Bilgiye Erişme

Üretilen milyonlarca bilgiyi yeniden keşfetmek yerine, bilgiye nasıl erişileceğini bilmek hedeflenmelidir. Bilgileri yeniden üretmek yerine bilinmeyenleri araştırıp bulmak en doğru olanıdır. Bundan dolayı ülkeler gerek kendi bünyelerinde ve gerekse ülkeler arasında bilgi ağları oluşturmuşlardır. Bunlar bilgi üreten, bilimsel yayımlardan dökümanlar çıkaran, araştırma personelinin eğitimini üstlenen odaklardır (Yücel, 1997, s. 30).

2.1.4 Bilgi Çağına Geçiş

Gelişen bilim ve teknolojinin yarattığı yeni koşullara ayak uydurabilmek için bir arayış ve yarış içinde bulunan toplumların hedefi “bilgi toplumu” olmaktadır. Yaşamımızın her alanına giren teknolojiler gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun tüm toplumları köklü bir değişim süreci içerisinde sokmuş bilgi toplumlarının doğmasına neden olmuştur. Bilgisayar destekli eğitim, etkileşimli video, telekonferans, elektronik haberleşme gibi yeni teknolojiler eğitimde önemli bir yer tutmaktadır (Akkoyunlu, 1998, s. 3-4).

Türkiye’nin ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel alanlarda yapısal değişimi gerçekleştirmesi ve uluslararası alanda globalleşme sürecine uyum sağlaması açısından bilgi toplumuna yönelik gelişmeleri yakından izlemesi ve bu alana öncelik veren politikaların oluşturulması gerekmektedir. Nitelikli işgücü açığının giderilmesi okul eğitiminin yanı sıra okul sonrası eğitime, mesleki eğitime, yüksek eğitime yönelerek, eğitimin sürekliliğinin sağlanması ile olabilir. Gelecek nesilleri öğretmenler oluşturmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin bilgi toplumunun ihtiyaçlarına göre kendilerini yetiştirmeleri gerekmektedir (Bozaslan, 2011, s. 1554-1555).

2.2 Bilgi Toplumunda Değişen Eğitim Anlayışı

2.2.1 Eğitim

Alman düşünür Heinenmann eğitimi, insanın başarıyı, başarısızlığı, çirkini, güzeli, savaşımı karmaşıklığı, acıyı abartmadan fakat dürüstçe karşılayan yaşantılar geçirmesini sağlayan etkinliklerdir şeklinde tanımlamıştır. Hedefler doğrultusunda davranışlarının değiştirilmesi beklenen öğrencinin bilgi toplumundaki yeni yüzünün belirlenmesi ancak toplumun, çağın ve ülkenin gereklerinin bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak öğrenci kavramının geçmiş, bugün ve gelecek zaman boyutuyla değerlendirilerek işlevsel bir zemine oturtulmasıyla gerçekleşebilir (Bulurman, 2002, s. 1).

2.2.2 Bilgi Toplumunda Eğitim

Yeni bir kimlik edinmek ve değişimlere uymak zorunda olan bireylerin günümüz eğitim sistemi içinde yetişmesi mümkün gözükmüyor. Okullar yeni bir misyon ve vizyon kazanmalı. Öğrenciler proje, seminer ve deney gibi faaliyetlerle eğitim sürecine dâhil edilip kendi kendisinin eğitmeni olmalı. Öğretmenler öğrenciye bilgi aktarmak yerine öğrencinin bilgi edinmesini sağlayan ortamı yaratmalı. Öğretmen yeni teknolojileri kullanabilme becerisi kazanmalı, sürekli kendini yenilemeli (Bulurman, 2002, s. 3-4).

2.2.3 Bilgi Toplumunda Okul

Bilgi toplumunda okulun işlevi, eğitilmiş insana şekil veremektir. Ekonominin bilgiye dayandığı bu yeni toplumda okulların performanslarından ve sorumluluklarından da beklentiler farklılaşmaktadır. Her ne kadar bunun için geçerli tek bir standart çözüm yoksa da Drucker'ın bu konuda belirlediği spesifikasyonlar kısaca şöyledir:

- Okul, yüksek düzeyde evrensel okur-yazarlık sağlamak zorundadır.
- Her düzeyde ve her yaştaki öğrencilere öğrenme motivasyonunu ve öğrenmeye devam etme disiplinini aşılmalıdır.
- Hem yüksek düzeyde eğitim almış insanlara hem de herhangi bir nedenle erken yaşlarında ileri eğitime ulaşamamış insanlara açık olmalıdır.

- Kapitalist ötesi toplumda eğitimin tüm topluma nüfus etmesi, her türlü kuruluştan yararlanması gerekir (Drucker, 1993,s.278).

Okullar yalnız bilgiyi aktaran değil, bilgiyi üretebilen ve bireylere anlama, analiz etme ve problem çözme gibi becerileri kazandıran kurumlar haline dönüşmelidir. Örgütsel öğrenme kuramına göre, örgütlerde tıpkı canlı organizmalar gibi öğrenirler (Şimşek, 1997, s. 89).

2.2.4 Bilgi Toplumunda Eğitimve Öğretim Yöntemleri

Bilgi toplumunda eğitim sistemi, değişime ayak uydurabilen, var olan teknolojiyi ve geleceğin teknolojilerini üreten, çağının ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeyde donatılmış yenilikleri takip edebilen ve uyumsayan nitelikli bireyler hedeflemektedir. Bilgi toplumu anlayışına göre eğitim; bireyin bedensel, duygusal, düşünsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve yaşadığı toplum için en uygun biçimde geliştirilmesi oluşumudur (Bozaslan, 2012, s. 35).

Drucker'ın da vurguladığı gibi bilgi toplumunda insanların nasıl öğrenileceğini öğrenmesi ve öğrenme disiplini kazanması gerekmektedir. Ömür boyu öğrenme için öğrenmenin çekici olması, kendi başına yüksek düzeyde doyum vermesi ve kişinin hevesle istediği bir şey olması şarttır (Bulurman, 2002, s.5).

2.2.5 Bilgi Toplumunda Öğretmen ve Öğrenci Profili

Bilgi toplumunda öğretmen öğretmenler tek doğruya sahip kişiler olmak yerine, öğrencinin merakını canlandıran, onu araştırmaya yönelten ve sistemli çalışmasına yardımcı olan kişi olmalıdır (Dalin ve Rust, 1996, s. 145). Öğrenci neyi pasif öğrenirse onu çabuk unuttur (Chomsky, 1988, s. 136). Öğrencinin aktif olmasını öneren yapıcı pedagoji öğrenmenin direk eğitsel aracılık yoluyla değil keşif yoluyla gerçekleşeceğini vurgular (Winch, 1998,s. 20). Öğrenciler araştırmaya teşvik edilmeli, verileri yorumlama becerisi kazanmalı, yaratıcı fikirler geliştirmesi için sınırlamalardan kaçınılmalıdır. Sınırlanan düşünce yapıları benzer bireyler yaratır. Günümüz öğretmenin, öğrencinin ilerisinde olması, yol gösterebilmesi, danışmanlık ve kolaylaştırıcılık rolünü oynayabilmesi için öncelikle kendisini eğitme ve geliştirebilme sorumluluğunu yüklenmesi gereklidir (Fındıkçı, 1998, s. 88). Bilgi

teknolojileri öğretmenin yerini almaktan çok ona asistanlık görevi üstlenen öğrenmeyi tamamlayıcı aletlerdir. Öğretmen öncelikle bu teknolojilere aşina olmalı ve interaktif öğrenme ortamları oluşturabilmelidir (Drucker, 1993, s. 277).

2.3 Eğitimde Bilgi Teknolojileri Kullanımı

2.3.1 Teknoloji Nedir?

Teknoloji, belirli hedeflere ulaşmak için, tarih içinde geliştirilen bilgi birikiminin üretim sürecine uygulanmasıdır (Yücel, 1997, s. 7). Ya da teknoloji, belli amaçlara ulaşmada, belli sorunları çözmede, gözleme dayalı ve kanıtlanmış bilgilerin uygulanmasıdır (Bal, Keleş ve Erbil, 2002,s.15). Teknoloji, kazanılmış yeteneklerin işe koşulmasıyla doğaya egemen olmak için gerekli işlevsel yapılar oluşturmazdır (Alkan, 2005, s. 13).

2.3.2 Bilgi Teknolojileri

Bilgi önemli olduğu için bilgi teknolojileri giderek önem kazanmıştır (Bozaslan, 2012, s. 33). Kartal (2002) bilgiteknolojilerini, bilginin toplanmasını, işlenmesini, saklanmasını, gerektiğinde herhangi bir yere iletilmesini ya da herhangi bir yerden bu bilgiye erişilmesini sağlayan teknolojilerin bütünü olarak tanımlamaktadır (Görgülü, Küçükali ve Ada, 2013, s. 2). En genel şekliyle, bilgi teknolojileri, bilginin mevcut bilgisayar ve telekomünikasyon teknolojileri ile işlenmesidir (Akdağ, Noyan ve Selvi, 1996, s. 110).

2.3.3 Bilgi Teknolojileri ve Eğitim

Eğitim, hem beceri kazandırılan hem de bilgi aktarılan bir süreçtir. Bilgiyi etkileyen her teknolojiye eğitim kapısını açmak zorundadır. Bilgi teknolojileri eğitimde “öğretim teknolojisi” olarak adlandırılıp kullanılmaktadır (Akkoyunlu, 1998, s. 7-8).

2.3.4 Eğitim Teknolojileri

Dieuzeide (1978)’e göre eğitim teknolojisi, insanın öğrenmesini ve iletişim konusundaki araştırmalara dayalı olarak, daha verimli bir eğitim gerçekleştirmek için insangücü ve insangücü dışı (araç, gereç ve ortamlar) kaynaklardan yararlanarak

öğretme ve öğrenme süreçlerini sistematik bir biçimde tasarlama, uygulama, değerlendirme ve geliştirmeyi hedef alan disiplindir (Hızal, 1983, s. 280).

Eğitim teknolojisi, öğrenme-öğretme ortamlarını etkili bir şekilde tasarımılayan, öğrenme ve öğretme de meydana gelen sorunları çözen bir akademik sistemler bütünüdür. Öğrenmeyi etkili ve kalıcı sağlamak eğitim teknolojisinin temel amacıdır. Günümüz eğitim sistemi içinde eğitim teknolojilerinin kullanılması kaçınılmaz bir hal almıştır (İşman, 2002, s. 73).

Yaşam, kendi başına sürekli bir öğrenme sürecidir. Ancak, her bireyin, teknolojik ve toplumsal değişmeye ayak uydurabilmesi, kendi çevresine ilişkin değişiklikler karşısında hazırlıklı olabilmesi ve bireysel gelişme açısından tüm gizilgücünü harekete geçirebilmesi, amaçlı ve ardışık bir öğrenim görmesini gerektirir (Gençoğlu ve Şenel, 2003, s. 51). Türkiye’de eğitim kurumlarının gelişimi ve niteliğini etkileyen en önemli gelişme 1997 yılı ile ortaya çıkmaya başlayan bilgisayar, internet ve ilişkili teknolojiler olmaktadır (Aksoy, 2003, s. 12).

2.3.5 Çağdaş Teknoloji Eğitimi

Teknoloji eğitimi, formel eğitim sürecindeki başlıca araçlardan birisidir. Bu eğitimde önemli olan, teknolojinin güncel uygulamalarına ağırlık vererek, bugün ile gelecek arasında köprü oluşturmaktır (Uluğ, 2000, s. 1).

Bireysel yeteneklerin ortaya çıkarılmasında ve bireyin kendisini ifade etmesinde teknoloji eğitiminin önemli rol oynadığı görülür. Böylece eğitime yeni boyutlar kazandırır (Gençoğlu ve Şenel, 2003, s. 53).

Eğitim insanda mevcut olan yeteneklerin açığa çıkarılmasına hizmet eder ve daha olgun, yaratıcı bir birey olmasını sağlar, teknoloji ise insanların eğitim yoluyla edindikleri becerileri kullanması ve daha etkin bir birey olması için hizmet etmektedir. Eğitim ve teknoloji, bireyin gizli güçlerinin, yeteneklerinin açığa çıkarılmasını, bu yeteneklerin etkili ve sistemli bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır (Karaduman, 2008, s. 1).

Koşar, Yüksel, Özkılıç, Avcı, Alyaz ve Çiğdem (2003)’ e göre; öğretimde temel ilke, öğrenciye kazandırılmak istenen bilgi, beceri, tutum gibi davranışların aktarımında, öğrencilerin olabildiğince çok duyu organına hitap etmektir. Bunun nedeni, ise ne

kadar çok duyu organı katılırsa, öğrenme o derece etkin olmakta ve kalıcılığı artmaktadır.

İnsanlar;

- Okuduklarının % 10 ‘unu,
- İşittiklerinin % 20 ‘sini,
- Gördüklerinin % 30 ‘unu,
- Hem gördüklerinin hem isittiklerinin % 50 ‘sini,
- Söylediklerinin % 70 ‘ini,
- Yapıp, söylediklerinin % 90 ‘ını hatırlar (Yalın, 2004, s. 82).

Eğitim ve öğretimde araç-gereç kullanılarak kullanılan duyu organı sayısını artırılmaktadır. Kullanılan bu araç-gereçlerden en çok duyu organına hitap edenlerin de teknolojik araçlar olduğu ortadadır (Karaduman,2008,s. 2).

Günümüz dünyasında iyi kararlar verebilmek ve kararlara katılabilmek için, bir dünya vatandaşının genel ve teknolojik anlamda usta birer okur-yazar olması gereklidir. Çağdaş toplumda başarılı bir öğrencinin sahip olması gereken beceriler şöyle sıralanmaktadır:

- Bilgi teknolojilerindeki araçları ustalıkla kullanabilme,
- Veri toplama, yorumlama ve bu verileri kullanabilme,
- Uygun bilgi teknolojileri kaynaklarını kullanarak çalışma yapabilmedir (Tor ve Erden, 2004, s. 121).

2.3.6 İnternet ve Eğitim

İnternet, çok sayıda bilgisayarın birbirine bağlı olduğu büyük bir bilgisayar ağı olarak tanımlanabilir (Tor ve Erden, 2004, s. 120-121). Geleneksel öğrenci ve öğretmen kavramları internetin eğitimde kullanılmasıyla birlikte değişmiştir. Öğrencinin rolü sadece kendisine sunulan bilgiyi almak değil, aynı zamanda bilgiyi arayıp, bulmak ve yararlanmaktır. Ders programlarında sıkı sıkıya bağlı kalınan “yerellik”, tahtını, “küresellik” ya da “evrensellik” kavramlarına terk etmek üzeredir (Karasar, 2004, s. 120).

Günümüzde çok amaçlı olarak her yerde ve düzeyde kullanılan internet eğitsel olarak ele alındığında;

- Öğretmen ve öğrencilerin araştırmalarında geniş olanaklar sunması,
- Eğitim kademesinde rolü olan herkesin kendini yenilemesine olanak tanınması,
- Dünyanın değişik yerlerindeki meslektaşlarıyla, kurum ve kuruluşlarla iletişim olanaklarına sahip olmaları,
- Gelişmeleri anında ve hızlı bir şekilde takip edebilmeleri,
- Uzaktan eğitim olanaklarına sahip olmaları
- E-mail aracılığı ile anında posta ve dosya transferine olanak tanınmasıdır (Tor ve Erden, 2004, s. 122).

2.3.7 Elektronik Okuryazarlık

Enformasyon veya bilgi çağı olarak da adlandırılan ve bu teknolojiler üzerine kurulu yeni toplum düzeni çerçevesinde toplumsal açılımlar olarak e-devlet, e-ticaret, e-hukuk ve e-toplum gibi birçok yeni kavram tanımlanmakta ve uygulama yolları aranmaktadır. Ancak, bu açılımların anlamlandırılması ve toplumun geneline yayılması için genel okur-yazarlık kavramının yanısıra, elektronik veya enformasyon tabanlı okuryazarlığın (e-okuryazarlığın) da göz ardı edilmemesi gerekir (Altun, 2003, s. 1).

E-yazma: Geleneksel metinlerin doğrudan dijital ortama aktarılmasıdır.

E-Okuma: E-okuma süreci sadece alfabeyi anlama veya resim ve grafikleri çözümleme becerileri ile sınırlı kalmayıp, duyulan ve izlenenler arasında da anlam çıkarabilmeyi de kapsayacak bir süreçtir (Altun, 2003, s. 3-4).

2.3.8 Elektronik Öğrenme (E-öğrenme)

İnternet/intranet veya bir bilgisayar ağı bulunan platform üzerinde sunulan, web tabanlı bir eğitim sistemi olarak tanımlanabilir. Bireyi merkeze alan, bilgiye ulaşabilmesi için motive eden bir modeldir. Elektronik öğrenme ile öğretmen ve öğrencinin aynı ortamda ve aynı anda bulunmalarına gerek kalmadan eğitim etkinlikleri gerçekleştirilir (Aytaç, 2003, s. 1).

2.3.9 Eğitimde Bilgisayar Kullanımı ve Önemi

Türkiye’de bilgisayara dayalı bilgi ve iletişim teknolojilerinin her alanda kullanımının yaygınlaşması ile okullarda bu yönde eğitim verilmesi gereksinimi doğmuştur. Teknolojiyi anlayan ve kullanan bireylerin yetiştirilebilmesinde ise öğretmenlerin bu alandaki yeterlilikleri önemlidir (Özoğul, 2006, s. 4).

Okul yönetiminde bilgisayar kullanılması ile eğitim kurumları yöneticilerinin alacakları kararların sağlıklı verilere dayanması, kurumun daha akılcı ve verimli bir biçimde yönetilmesi sağlanmıştır. Yönetim alanında bilgisayarlardan öğrenci işleri, personel bilgi girişi, muhasebe işlemleri gibi işler yapılırken yararlanılmaktadır (İmer, 2003)

Bilgisayarla eğitim, eğitim sistemimizde yer alan bireyler (öğretmen, öğrenci ya da yönetici) için kaçınılmaz bir ihtiyaç haline gelmiş ve eğitimin gelişmesine de önemli katkılar sağlamıştır. Bütün bireyler bilgisayarı yaşamının her bölümünde etkili olarak kullanmaya başlamışlardır (İşman, 2001, s. 2).

Yapılan araştırmalar da bilgi teknolojileri becerilerine sahip öğrencilerin problem çözme, model geliştirme, eleştirel düşünme, kendi performansını değerlendirme gibi becerileri daha çabuk kazandığını ortaya koymuştur (Numanoğlu, 1999, s. 348). Erişen ve Çeliköz (2007; 122) bilgisayarların eğitimde kullanılma gereksinimini şu şekilde sıralamışlardır;

- Yaşam boyu öğrenme anlayışının hâkim olması,
- Fırsat ve imkân eşitliğinin daha etkili bir şekilde sağlanması,
- Bilgi miktarının hızla artması,
- Bireysel öğretim gereksinimi,
- Teknoloji okur-yazarı olma, derslerinde teknoloji kullanabilme
- Öğrencilerin yeni teknolojilerle donanmış bir topluma hazırlanma,

2.3.10 Bilgisayar Öğretmenliği

ISTE’nin (International Society for Technology Education) standartlarına göre öğretmen, teknolojiyi derslerinde kullanabilme, öğrencilerine bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma becerilerini kazandırabilme, öğrencilerini teknolojiyi kullanmaya teşvik edebilme, mesleki gelişim, deneyim ve paylaşımları için meslektaşları ile

internet üzerinden iş birliği yapabilme özelliklerine sahip olmalıdır (ISTE, 2000). Eğitim sistemi bu kişilikte öğretmen yetiştirme çalışmaları içindedir. Bu amaçla formatör öğretmen yetiştirme çalışmaları Hizmetiçi Daire Başkanlığı tarafından 1991 yılından beri çeşitli üniversitelerde sürdürülmektedir (Varol, 1998, s. 981).

Bilgisayar öğretmenliği bölümü ilk olarak 1986 yılında Marmara Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi'nde kurulmuştur. Daha sonra 1988 yılında örgün eğitim kurumlarında yer alan Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi bünyesinde Bilgisayar Eğitimi Bölümü açılmıştır. Ancak teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler bilgisayar öğretiminin sadece Endüstriyel Sanatlar ve Teknik Eğitim Fakültelerinde değil aynı zamanda Eğitim Fakülteleri bünyesinde de bilgisayar öğretimine yönelik bölümlerin oluşmasına neden olmuştur (Kılıçer ve Odabası, 2006).

2.3.11 Bilgisayar Öğretmenlerinin Görev ve Sorumlulukları

Eğitim kurumları teknolojileri kullanmak, teknolojik gelişmeleri izlemek, teknolojilerin kullanımını öğretmek zorundadırlar. Eğitim kurumları toplumsal değişme ve gelişmeleri hem başlatan hem de yönlendiren kurumlardır. Bilgisayar öğretmenleri, bilişim teknolojilerinin kullanımlarında birer eğitici, bu teknolojilerin programlarla bütünleştirilmelerinde yol gösterici ve birer materyal geliştirme uzmanı olarak etkin bir şekilde çevrelerine katkıda bulunabilirler (Seferoğlu, 2009, s. 5).

MEB tarafından onaylanan öğretim programları ve ilgili mevzuatta, bilgisayar öğretmenlerinin ve formatör öğretmenlerin görev ve sorumlulukları şu şekilde sıralanmaktadır (İŞKUR, 2004):

- Eğitim vereceği grubun düzeyine uygun bir çalışma planı yapmak,
- Sorumlu olduğu atölye, laboratuvar, işlik vb. yerleri sürekli olarak eğitime hazır durumda bulundurmak,
- Öğrencilere alanı ile ilgili bilgi ve beceri kazandırmak
- İşletmelerde uygulama yapan öğrencilerin çalışmalarını izlemek,
- Çevresindeki sanayi kuruluşları ile işletmelerdeki gelişmeleri izlemek, ihtiyaçları saptamak (Özoğul, 2006, s. 15).

2.3.12 Bilişim Teknolojisi ve Eğitim Yöneticileri

Çelik (1999) etkili bir okul liderinin en önemli görevlerinden birisinin, okulun vizyonunu, misyonunu ve amaçlarını belirlemeye rehberlik etmek olduğunu belirtmektedir (Özmen, 2002, s. 140). Okul yöneticilerinin üstesinden gelmek durumunda olduğu rollerden birisi de okulların yeni teknolojiyi etkili şekilde kullanılmasını sağlamak, diğer bir deyişle teknoloji liderliği yapmaktır. Eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi konusunda son gelişme olarak 1998 tarihinde çıkarılan yönetici atamaları ile ilgili Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Atama ve Yer Değiştirmelerine İlişkin 23472 Sayılı Yönetmelik gösterilebilir. Bu yönetmeliğin gereği olarak eğitim yöneticilerinin atanması ilk kez yetiştirme temeline dayandırılmaktadır (Çelikten, 2002, s. 2).

2.3.13 Türkiye’de Eğitimde Bilgi Teknolojilerinin Durumu

Türkiye’de 1984 yılında “Ortaöğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu” kurularak öğrencilere bilgisayar kullanılmasının öğretilmesine öncelik verilmiştir (Keser, 2011, s. 87). 1988 -1989 öğretim yılından itibaren ticaret ve teknik eğitimle ilgili orta dereceli okullarda Dünya Bankası kredisiyle başlatılan Endüstriyel Okullar Projesi çerçevesinde, bilgisayarlar daha etkin bir biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Bilgisayar destekli öğretimi geliştirmek ve yaygınlaştırmak için, Mart 1990’da Dünya Bankası ile Milli eğitimi geliştirme projesini imzalamıştır. Bu proje ilk ve ortaöğretimde kaliteyi artırarak öğrenci başarısını OECD ülkeleri ortalamasına yaklaştırmak, öğretmen eğitiminde kaliteyi ve geçerliliği artırarak OECD ülkelerindeki benzer standartlara ulaştırmak hedeflenmiştir (Daştan, 2006, s. 33).

1998 yılında MEB tarafından hazırlanan ve Dünya Bankası’nca desteklenen bir ulusal temel eğitim programının ilk aşamasında bilgi teknolojileri alt yapısı desteklenmiş; 2003 yılı itibarıyla 26.244 eğitim kurumuna toplam 56.605 bilgisayar dağıtılarak 3.188 internet destekli bilgisayar laboratuvarı oluşturulmuştur. Programın 2003 yılında başlayan ve halen devam eden ikinci aşamasında bilgi teknolojileri alanında eğitimi ve eğitim kurumlarında internet tabanlı hizmetlerin geliştirilmesi faaliyetleri yürütülmektedir (Altun, 2006, s. 179).

2.4 Liderlik Kavramı

2.4.1 Liderlik

Sosyal, kültürel ve ekonomik amaçlı tüm kuruluşlarda yönetimin başarısı işletmeyi amaca ulaştırma derecesi yani yönetsel etkinlik ile ölçülebilir. Yönetsel etkinliğin artırılabilmesinin temel koşulu ise insan gücünü amaçlar doğrultusunda davranışa geçirebilme ve ondan iyi bir verim alabilmeyi gerektirir (Eren, 1984, s. 1-2).

Liderlik grup üyeleri arasında çıkar ortaklığı ve benzerliklerin ağır basmasıdır. (Ozankaya, 1979, s. 186). Yalnız liderlik ve egemenlik farklıdır. Egemenlik, grup amaçlarını kendi çıkarları yönünden saptama ve grubu bu amaçları gerçekleştirmeye yöneltmedir. Lider, insanları ortak bir hedef doğrultusunda birlikte çalışmaya ikna eder (Goleman,1999, s. 193).

Liderin yapması gereken şey vizyon belirlemektir. Yani çalıştığı kurumu gelecekte belli bir zaman sonra nerede görmek istediğini belirleyerek çalıştığı grup bireyleriyle birlikte kurumu için vizyon oluşturmalıdır.

2.4.2 Yönetim

Yönetim, fiili gerçeklerin incelenmesi, anlaşılması, açıklanması sürecinde insanın idrak ve gözlem vasıtalarını kullanarak çeşitli yöntemlerle ürettiği ve sistemleştirdiği bilgiler bütünüdür (Genç, 1997,s.21). Yönetim, insanların toplum halinde yaşadıkları her zaman ve her yerde var olmuştur. Yönetim ilke ve kuralları olmadan etkin ve verimli (rasyonel) çalışma, iş görme ve iş gördürme olanaksızlaşır (Tosun, 1992, s. 192).

2.4.3 Lider ve Yönetici

Yönetici ve liderlik kavramları birbirine yakın görülmekle beraber eş anlamlı sözcükler değildir. Yönetimin üzerinde birçok yazarın anlaştığı tanımı; “Yönetim başkaları vasıtasıyla iş görmektir. Bazı yazarlar ise yönetimi “Eldeki kaynakların en verimli biçimde kullanılmasını öğreten bilim dalı” olarak tanımlamaktadır (Tortop ve İspir, 1984, s. 7).

Drucker ise yönetimi, “Aynı işi yapan insanları organize etmek, motive etmek, teçhizat bulmak ve sıradan insanları kapasitelerinin yapabileceği en yüksek verimi alabilmek için idare etmek ve yönlendirmektir.” olarak tanımlamıştır (Walker, 1980, s. 174).

2.4.4 Teknoloji Liderliği Kavramı ve Önemi

Eğitimin teknolojiyle bütünleştirilmesini kolaylaştıran, eğitim ve yönetim teknolojilerinin temini için mevcut okul kaynaklarını verimli kullanan ve gerektiğinde ek kaynak sağlayan, öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanabilme yeterliliğini ve mesleki gelişimini yakından takip eden, okulundaki öğretim etkinliklerini ve öğrenci başarısını teknolojik ortamda izleyip, değerlendiren etkili eğitim ve öğretim lideri, teknoloji lideridir denilebilir (Banoğlu, 2011, s. 202). Okul yöneticileri teknolojiyi beklenen düzeyde kullanamayabilirler ancak belirtilen teknolojik liderlik özelliklerini sergileyerek etkili bir teknolojik lider olabilirler.

Tanzer’e göre (2004) teknoloji lideri; teknolojinin örgütte etkili ve verimli kullanılmasında gerekli eş güdülmeyi yapan, örgütü bu konuda etkileyen, yönlendiren ve yöneten kişidir. Bu bağlamda teknoloji lideri, çalışanların gücünü harekete geçirirken hem teknolojiyi kullanan hem de onların teknolojiyi kullanmalarını sağlayan kişidir (Can, 2003, s. 94).

Bu nedenle okul yöneticilerinin, bilgi ve iletişim teknolojilerinin okul yönetiminde ve sınıfta etkin bir biçimde kullanma konusunda sorumluluklar üstlenmeleri gerekmektedir (Bülbül ve Çuhadar, 2012, s. 475).

Hamzah, Nordin, Jusoff, Karim ve Yusof’a göre (2010) teknoloji lideri, yöneticinin teknolojiyi uygulamada aktif rol alarak bu süreçte en önemli olarak insan ve bilgi teknolojileri bileşenlerini uzlaştırmaya çalışan liderlik ile teknoloji arasındaki ilişkiyi kuran kişidir. Teknoloji liderini tanımlarken oluşan farklılıklar, teknoloji liderinin rol ve sorumluluklarını belirlemeyi ve bunları standartlaştırmayı ön plana çıkarmıştır. Bu amaçla yapılan en kapsamlı çalışmalardan birisi, Amerikan kökenli olan ISTE (International Society for Technology in Education-Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu)’ye aittir (Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç, 2011, s. 98).

Şüphesiz okulun sahip olduğu teknik olanaklar ve maddi kaynaklar, gerek teknoloji planı oluşturulurken, gerek öğretmenler için mesleki gelişim etkinliklerinin düzenlenmesinde ve okulun teknolojik alt-yapısının geliştirilmesi faaliyetlerinde etkili ve gerçekçi biçimde değerlendirilmelidir (Schmitt, 2002, s. 18). Ancak daha bütünsel bir değerlendirme yapıldığında, planlamanın kendisi kadar planlamayı gerçekleştirecek olan kişilerin liderlik davranışlarının da önem kazandığı görülmektedir (Banoğlu, 2011, s. 200). Oluşturulan teknoloji planının kurumda etkin ve verimli kullanılması, kurumun ihtiyaçlarına uygun olması önemlidir. Bu nedenle eğitim paydaşları ile birlikte hazırlanacak bir teknoloji planını kurum için daha etkili olabilir.

Turan (2002)'ye göre okul yöneticileri için bu yeni liderlik rolü; bilgi ve iletişim teknolojileri konusunda okul, öğretmen ve öğrencilerine öncülük yapmak, onları bu teknolojilerin kullanımı konusunda teşvik etmektir. Bu nedenlerle okul yöneticilerinin, geleneksel yöneticilik anlayışından sıyrılarak; eğitimi desteklemek ve zenginleştirmek için teknoloji kullanmaya ve başkalarına da kullandırtmaya önem veren (Can, 2003, s. 94), bilgi ve iletişim teknolojileriyle barışık ve hatta bilgi ve iletişim teknolojilerini günlük yaşamlarının vazgeçilmezleri arasına sokan kişiler olmaları gerekmektedir (Sincar ve Aslan, 2011, s. 574). Günümüzde eğitimde teknolojinin bir araç olarak kullanılması artık kaçınılmazdır. Bu nedenle okul yöneticilerin kurum içinde kullanımı teşvik edici davranışlar sergilemesi önemlidir.

2.4.5 Okul Yöneticileri İçin Teknolojik Standartlar

Amerika kökenli ISTE tarafından hazırlanan “Yöneticiler İçin Ulusal Eğitim Teknoloji Standartları (NETS-A, National Educational Technology Standards for Administrators)”, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği konusunda yeterliliklerini belirlemek üzere yapılan en kapsamlı standartlaşma çalışmalarından birisidir. NETS-A (ISTE, 2002)'da teknolojik liderlik standartları 6 boyutta ele alınmıştır:

1. Liderlik ve Vizyon: Teknoloji liderinin teknoloji ile ilgili bir vizyon geliştirmesi ve bu vizyonu gerçekleştirmek için yapması gerekenleri kapsar.
2. Öğrenme ve Öğretme: Öğrenci merkezli bir öğrenme ortamı oluşturmasını kapsar.

3. Üretkenlik ve Profesyonel Uygulama: Teknoloji kullanımıyla performansın artmasını ve teknoloji kullanım konusunda teknoloji liderinin model olmasını kapsar.
4. Destek, Yönetim ve Operasyonlar: Okulda kullanılan tüm altyapı sistemlerinin teknoloji kullanılarak yürütülmesini sağlamayı kapsar.
5. Ölçme, Değerlendirme: Tüm değerlendirme süreçlerinde teknolojiden yararlanmayı kapsar.
6. Sosyal, Hukuki ve Etik Konular: Teknoloji kullanımıyla ilgili tüm yasaların uygulanması ve teknolojiye erişim konusunda fırsat eşitliğinin ön planda tutulmasına ilişkin konuları kapsar (Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç, 2010, s.540-541).

Flanagan ve Jacobsen (2003)'e göre bilgi çağı yeni bilgi üretimi ile teknolojinin sürekli gelişimini sağlamakta ve dolayısıyla teknoloji hayatımızın her aşamasında vazgeçilemez bir yer almaktadır. Birçok şeyin değiştiği çağımızda eğitiminde bu gelişmelere ayak uydurması kaçınılmazdır. Eğitim teknolojisinin okula kazandırılması ve aktif kullanılmasında okul müdürüne yeni rol ve sorumluluklar düşmektedir (Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç, 2011, s. 98).

2.4.6 Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlikleri

Okulun amaçlarının yerine getirilebilmesi için etkili bir eğitim öğretim ortamı oluşturmak okul yöneticisinin görevidir. Teknolojiyi okulun her alanına entegre edebilmek için okul yöneticisinin öncelikle teknolojiyi tanıması ve bu teknolojiler hakkında bazı yeterliklere sahip olması teknolojiyi okulun her alanına entegre edebilmesi için önemlidir (Turan, 2002, s. 275).

Okul yöneticileri, bilgi teknolojilerinin kullanılmasıyla ortaya çıkabilecek sorunların yasal boyutlarını bilmeleri zorunlu olmaktadır. Bununla birlikte teknoloji ürünlerinin okulda sağlayacağı kolaylıkları ve teknolojinin eğitime katkısının önemini bilmesi gerekir (Aksoy, 2003, s. 18).

Doğru teknolojinin seçimi ve okulda teknolojinin verimli bir biçimde kullanımı konusunda teknolojik yeterliğe sahip bir okul yöneticisi daha başarılı olmaktadır. Bunun sonuçları ise okulun etkililiğine yansımaktadır (Turan, 2002, s. 277).

2.5 Millî Eğitim Bakanlığının Okullarda Bilgi Teknolojileri Uygulamalarına Yönelik Çalışmaları

Kalkınma planlarında, hükümet programları ve icra planlarında gelişmelerin yakından izlenmesi ve Türkiye’ye taşınması için önlemler alınması açık bir biçimde yer almaktadır. Bu amaçla, birçok çalışma başlatılmış, projeler uygulamaya konulmuştur. Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi, Endüstriyel Okullar Projesi, Yaygın Mesleki Eğitim Projesi, Milli Eğitimi Geliştirme Projesi, Çağı yakalama 2001 Projesi gibi iç ve dış kaynaklı projelerimiz ile çeşitli hibe projeleri büyük ölçüde eğitim ve bilgi teknolojileri odaklı olmuştur. Bu çerçevede; tüm bu projelere ilaveten ve hepsinden daha büyük ölçekli ve kapsamlı olmak üzere Temel Eğitim Programı 1998 yılında uygulamaya konulmuş olup, çalışmalar halen sürdürülmektedir. Temel Eğitim Programı ile Türkiye’de zorunlu eğitim 5 yıldan 8 yıla çıkarılarak eğitimin kalitesinin de yükseltilmesi hedeflenmiştir. Programın belirlenen temel hedef ve esaslarının en önemlileri arasında “Sekiz yıllık kesintisiz ilköğretimde okullaşma oranını % 100’e çıkarmak “, “Öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar okur - yazarı olmasını sağlamak, 200.000 eğitim personelini bilgisayar okur-yazarlığı ve bilgisayar destekli eğitim konularında eğitmek” ve “Okulu çevrenin Kültür ve Eğitim Merkezi haline getirmek” yer almaktadır. Bu gerçeklerden hareketle, her tür ve derecedeki okul ve kurumlarda bulunan bilgi teknolojisi araçlarının en etkin ve yoğun kullanılmasında başta MEB merkez teşkilatı yöneticileri olmak üzere; il, ilçe, kurum, okul yöneticileri ve öğretmenlerimize önemli görevler düşmektedir (MEB, 2001).

Millî Eğitim Bakanlığı hedef doğrultusunda 1984 yılından itibaren çeşitli projeler çerçevesinde okullarımız teknolojik araçlarla donatılmaya başlanmıştır.

2.5.1 Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED)

Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı 30.4.1992 tarih ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 4. ve 32. maddesi ile Bakanlık teşkilatı içerisinde yardımcı birim olarak yer almış ve bu tarihten itibaren yaptığı çalışmalarla hızlı bir gelişim göstermiştir. EARGED’in amaçları;

1. Türkiye’de eğitimin niteliğinin iyileştirilmesi ve eğitimin kalitesini yükseltmek,
2. Eğitim sisteminde yönetsel ve ekonomik üretkenliği artırmak,
3. Eğitim sistemini sürekli değişen ve gelişen dünya şartlarına adapte etmek.

EARGED’in çalışmaları ana hatlarıyla;

1. Uygulanacak projelerle ilgili ön araştırmalar yaparak uygulanabilirliğini test etmek ve pilot uygulamalar yapmak,
2. Eğitimin kalitesinin, OECD ülkeleri ortalamasına yükseltilmesi, öğretmenlerin eğitim ve yeterliliklerinin hedeflenen seviyelere çıkartılması
3. Türkiye’de eğitim sektöründe milli kalkınma hedeflerinin gerektirdiği kalitede insan gücünün yetiştirilmesi amacına yönelik müfredat programları geliştirmek,
4. Uluslar arası kuruluşlar (BM, UNICEF, UNESCO vb.) ile diğer ülke kuruluşlarının eğitimle ilgili araştırma faaliyetlerini yakından takip etmek ve bu çalışmaların sonuçlarını değerlendirmek (Bal, H., Keleş, M. ve Erbil, O., 2002, s. 54-55).

2.5.2 MLO (Müfredat Laboratuvar Okulları) Projesi

Millî Eğitim Bakanlığı MLO projesi kapsamında da 23 ilde hemen her tür teknolojiye sahip müfredat laboratuvar okulları açılmıştır. Bu okullar teknolojiyi sınıfta etkin kullanarak teknoloji ile öğrencileri birleştirmek amacıyla açılmıştır. Müfredat Laboratuvar Okulu (MLO) modeli EARGED tarafından geliştirilmiştir.

Modelde, yönetim, rehberlik, teftiş anlayışı, okulların fiziki yapısının oluşturulması, eğitim teknolojisinin kullanımı, okul kaynaklarının kullanımında önceliklerin belirlenmesi, okulun veli, çevre, üniversite ile etkileşimine kadar her alanda okul gelişimini esas alan anlayış benimsenmiştir.

MLO Modeli uygulamalarından elde edilen çalışmalardan olumlu sonuçlar alındığı için MLO’lardaki uygulamaların yaygınlaştırılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Yaygınlaştırma kararının alınmasında amaç; eğitimin kalitesini ve öğrenci başarısını artırmak, yönetim ve eğitim personelinin yeterliliklerini artırarak, teknolojinin eğitimde etkin kullanımını sağlamaktır.

Yaygınlaştırmaya ilişkin esaslar aşağıda belirtilen şekilde düzenlenmiştir;

- Yaygınlaştırma sürecine katılan diğer okullar MLO adıyla adlandırılmayacaktır.
- MLO'lar öncü ve lider konumunda olacak, sürece katılacak okullara rehberlik ve danışmanlık yapacaklardır.
- Fiziki mekânlar oluşturulmasında, donanım sağlanmasında, sarf malzemelerinin kullanımı ve sağlanmasında, Müfredat Laboratuvar Okullarında uygulanan standartlar uygulanacaktır.
- Eğitim kurumlarında yapılacak yaygınlaştırma çalışmalarında MLO Modeli'nde öngörülen ilke, standart ve özellikler esas alınacaktır (MEB, 2010).

2.5.3 Okullara (ADSL) İnternet Projesi

Millî Eğitim Bakanlığı ile Ulaştırma Bakanlığı arasında MEB'e bağlı okul ve kurumlara kesintisiz internet bağlantıları kurulmasına yönelik Türk Telekom A.Ş. ile 5 Aralık 2003 tarihinde bir protokol imzalanmıştır. Protokol gereği; 31 Aralık 2005 tarihi sonuna kadar ülke genelinde 42.534 okula ADSL internet bağlantıları kurulması hedeflenmiştir (MEB, 2004).

Millî Eğitim Bakanlığının e-devlet uygulamalarına okulların daha kolay erişimini sağlamak, okullarda mevcut bulunan bilgisayar laboratuvarlarını internet dünyasına açarak eğitimde kaliteyi artırmak, okulları hızlı ve kesintisiz internet bağlantısına kavuşturmak amacıyla bu proje gerçekleştirilmiştir (Ergişi, 2005).

2.5.4 Okullar Hayat Olsun Projesi

Okullar Hayat Olsun Projesi 13 Aralık 2011 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Türkiye Belediyeler Birliği arasında imzalanan protokolle yürürlüğe girmiş ve projenin koordinasyonu Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Okullar Hayat Olsun Projesi ile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak faaliyet gösteren okulların eğitim ve öğretim saatleri dışında belediyelerle işbirliği yapılması suretiyle velilerin ve mahallenin hizmetine açılması amaçlanmıştır (MEB, 2014).

2.5.5 EBA (Eğitim Bilişim Ağı) Projesi

Eğitim-öğretim sürecinde bilişim teknolojisi donanımlarını kullanarak etkin materyaller kullanılması amacıyla Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından tasarlanan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sınıf seviyelerine uygun, güvenilir ve incelemeden geçmiş doğru e-içerikleri bulabileceğiniz sosyal bir platformdur. Öğretmen ve öğrenciler başta olmak üzere eğitimin tüm paydaşları için tasarlanan EBA;

- Bilişimin eğitimde kullanılmasını sağlamak,
- Sosyal ağ yapısıyla bilgi alışverişinde bulunmak,
- Zengin ve gittikçe büyüyen arşiviyle derslere katkı sağlamak,
- Farklı öğrenme stillerine sahip öğrencileri de kapsamak,
- Bütün öğretmenleri ortak bir paydada buluşturarak eğitime el birliğiyle yön vermelerine ön ayak olmak,
- Teknolojiyi bir amaç olarak değil bir araç olarak kullanmak amacıyla tasarlanan sosyal bir eğitim platformudur (MEB, 2012a).

2.5.6 Fatih Projesi

Eğitimde FATİH Projesi, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla bilişim teknolojileri araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için; okulöncesi, ilköğretim ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okulların 570.000 dersliğine LCD panel etkileşimli tahta ve internet ağ altyapısı sağlanacaktır.

Eğitimde Fatih Projesi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmekte olup, Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenen bir projedir. 5 yılda tamamlanması planlanmıştır. Birinci yıl ortaöğretim okulları, ikinci yıl ilköğretim ikinci kademe, üçüncü yıl ise ilköğretim birinci kademe ve okul öncesi kurumlarının bilişim teknolojisi donanım ve yazılım altyapısı oluşturulması hedeflenmektedir. Proje ile e-dönüşüm Türkiye kapsamında üretilen ve ülkenin bilgi toplumu olma sürecindeki eylemleri tanımlayan Bilgi Toplumu Stratejisi Belgesi, Kalkınma Planları,

Bakanlığımız Stratejik Planı ve Bilişim Teknolojisi Politika Raporunda yer alan hedefler doğrultusunda 2013 yılı sonuna kadar dersliklere bilişim teknolojisi araçları sağlanarak, bilişim teknolojisi destekli öğretimin gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır (MEB, 2012b).

2.6 Konu İle İlgili Araştırmalar

Alanyazında, teknolojik liderlik kavramının çok çalışılan bir kavram olmasına rağmen, teknoloji öğretmenlerinin okul yöneticilerinin teknolojik liderlik becerilerine ilişkin görüşlerine yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Aşağıda konu ile ilgili ulaşılabilen yurt içi ve yurt dışı araştırmalara yer verilmiştir.

2.6.1 Yurtiçi Araştırmalar

Türkiye’de öğretme-öğrenme sürecinde önemli rol oynayan okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerininin mutlak surette eğitsel ortamlara yansıyacağı düşüncesinden hareketle çeşitli bilimsel düzeyde araştırmalar yapılmıştır. Araştırmanın bu bölümde yapılan birçok araştırma sonuçlarına yer verilmiş ve bu sonuçlar genel olarak değerlendirilmiştir.

Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliğine Yönelik Araştırmalar

Çelikten (2002), okul müdürlerinin bilgisayar kullanma becerilerini araştırdığı çalışmasında; okul müdürlerinin eğitim sisteminde bilgisayar teknolojilerinden gereği gibi yararlanabilme biçimini saptayabilmek için bilinmesi zorunlu olan eğitim sorunlarının belirlenmesini, eğitim yöneticilerinin bilgisayar kullanma alışkanlık ve becerilerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma 1999-2000 öğretim yılında Kayseri’deki 512 ilköğretim okulu içerisinde % 10’luk dilim içerisinde yer alan okullarda uygulanmıştır. Araştırmaya katılan okul yöneticilerimizin büyük bir kısmı kendilerinin bilgisayar kullandıklarını ve bilgisayardan azamî yararı elde ettiklerini vurgulamışlardır. Yöneticilere “bilgisayarı hangi amaçla kullandıkları” sorulduğunda da alınan cevapların başında “okul kayıtlarının tutulması, muhasebe işlerinin yapılması, resmî yazışmalar ve bordro düzenlenmesi” gelmektedir. Araştırmada görüşme yapılan okul yöneticileri teknolojideki hızlı gelişmelerden en önemlisi olan bilgisayarın okullarda yaygın biçimde kullanılmasının nedenleri arasında “yapılan

işlerin bilgisayar yoluyla kolaylaşması, hızlanması ve niteliğinin artması” gelmektedir.

Turan (2002)’ın “Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü” adlı çalışmasında; bilgisayarların okul yönetiminde meydana getirdiği değişikliklerden, okulda teknolojinin kullanım alanlarından ve okul yöneticisinin bu konudaki rolünden, teknolojinin etkin kullanımını sağlama bakımından okul yöneticilerinin sahip olması gereken yeterliklerden bahsetmiştir. Turan’a göre bilgisayarların ve ilgili teknolojilerin amacı, okullarda öğretmenin yerini almak değildir. Teknoloji, daha etkili ve üretken bir okul ve bu okulu oluşturmada karşılaşılan engellere etkin çözümler üretebilmek için bir yardımcı araçtır. Teknolojinin okulda etkin kullanımı için, öğretmenlerin ve özellikle de teknolojiye liderlik edecek okul yöneticilerinin eğitimi konusundaki çabaların daha etkin hale getirilmesi gerekmektedir.

Erbakırcı (2008)’nın “Ankara İli Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Karşı Tutumları ve Yönetim Bilişim Sistemini Kullanma Durumları” konulu tarama modelindeki araştırmasında; ortaöğretim okulu yöneticilerinin teknolojiye ilişkin tutumlarını ve yönetim bilişim sistemlerini kullanma durumlarını saptamayı amaçlamıştır. Araştırma sonuçlarına göre ortaöğretim okulu yöneticilerinin teknolojiye ilişkin tutumlarında teknolojik gelişme ve yönetim boyutunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Teknoloji kullanımı ve korku boyutunda ise yöneticilerin tutumlarında yalnızca ünvan değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmaktadır. Müdür ve müdür yardımcılarının tutumlarının müdür başyardımcısından daha olumlu olduğu sonucuna varılmıştır. Son olarak teknolojiyi benimseme boyutunda ise yöneticilerin tutumlarında cinsiyet değişkenine göre erkek yöneticilerin tutumlarının kadın yöneticilerden daha olumlu olduğu görülmüştür.

Can (2003)’ın “Bolu Ortaöğretim Okulları Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlikleri” konulu araştırmasında; ortaöğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin teknolojik liderlikteki yeterliklerini belirlemeyi, bu konudaki sorunlara dikkat çekmeyi, sorunlara çözüm önerileri bulunmasını amaçlamıştır. Araştırmada genel liseler ile meslekî ve teknik liselerdeki yöneticilerin teknolojik liderlik yeterlikleri değerlendirilmiş ve bu gruplar arasında anlamlı fark olup

olmadığına bakılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; genel liselerdeki yöneticiler ile meslekî ve teknik liselerdeki yöneticilerin teknolojik liderlik yeterlikleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırmada okul yöneticilerinin teknolojik liderlik yeterlikleri, okulda teknolojinin kullanım alanlarına göre de değerlendirilmiştir. Buna göre yöneticiler okulda teknolojiden öğrenci işleri, personel işleri ve büro işlerinde üst düzeyde yararlandıklarını; araştırma planlama işleri, malî işler, bina ve altyapı işleri, eğitim ve öğretim işlerinde orta düzeyde, kütüphane hizmetlerinde ise yetersiz düzeyde kullandıklarını belirtmişlerdir.

Ergişi (2005) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın amacı okul yöneticilerinin bilgisayar ve diğer bilgi teknolojilerini tanıma ve kullanma konusundaki yeterlikleri ile okullarında bilgi teknolojilerinin yönetim ve eğitim öğretim süreçlerinde etkin bir biçimde kullanılmasını sağlama bakımından yeterliklerini belirlemektir. Araştırmanın örneklemini 2004-2005 öğretim yılında Kırıkkale ilmerkezinde yer alan 21 ilköğretim okulu ile 15 ortaöğretim okulunda görev yapan 36 okul müdürü ile 78 müdür yardımcısı oluşturmaktadır.

Araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular şu şekilde özetlenebilir:

- Okul yöneticileri, bilgisayar ve diğer bilgi teknolojilerini tanıma ve kullanma boyutu ile okullarında bilgi teknolojilerinin etkin bir şekilde kullanılmasını sağlama boyutunda kendilerini yeterli olarak görmektedirler.
- Okul yöneticilerinin okulun yönetim süreçleri ile ilgili işlerde bilgisayardan daha çok yararlandıkları, eğitim öğretim ortamlarında, kütüphane ve rehberlik servisi gibi birimlerde ise bilgisayar kullanımına daha az destek verdikleri görülmüştür.
- Ortaöğretim okullarında görev yapan yöneticiler ile ilköğretim okullarında görev yapan yöneticilerin teknolojik yeterlikleri arasında ortaöğretim okul yöneticileri lehinde anlamlı farklar bulunmuştur.
- Bilgisayar ve diğer bilgi teknolojilerini tanıma ve kullanma boyutundaki yeterliklerde okul müdürleri ile müdür yardımcıları arasında anlamlı farklar bulunmuş, müdür yardımcılarının yeterliklerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

- Bilgisayar ve diğer bilgi teknolojilerini tanıma ve kullanma boyutundaki yeterliklerde sınıf öğretmeni olan yöneticiler ile genel bilgi ve meslek dersleri öğretmeni olan yöneticiler arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Anlamlı fark genel bilgi ve meslek dersleri öğretmeni olan yöneticiler lehinedir.

Karadağ, Sağlam ve Baloğlu (2008) tarafından yapılan bilgisayar destekli eğitimde ilköğretim okulu yöneticilerinin tutumlarına ilişkin tarama modelindeki araştırmada ilköğretim okulu yöneticilerinin bilgisayar destekli eğitime karşı tutumlarının olumsuz yönde bulundukları saptanmıştır. Araştırmada ilköğretim okulu yöneticilerine ait bu tutumun bilgisayar destekli eğitim uygulamalarının okullarda uygulanmasının önündeki önemli bir engel olduğu belirtilmiştir.

Banoğlu (2011) tarafından yapılan araştırmada amaç ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan okul müdürlerinin teknoloji liderliği yeterliklerini belirlemektir. Tarama modeline dayanan bu çalışmada, çalışma evreni olarak İstanbul'un Kadıköy ve Maltepe ilçelerine bağlı 134 ilk ve ortaöğretim okulu belirlenmiştir. Araştırma sonucunda okul müdürlerinin önemli oranda teknoloji liderliği yeterliğine sahip olduğu ancak "liderlik ve vizyon" boyutunda en düşük yeterliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Kadın okul yöneticileri "liderlik ve vizyon" boyutunda erkek meslektaşlarından daha yüksek teknolojik liderlik yeterliğine sahipken, okulunda bilişim teknolojileri formatör öğretmeni sıfatıyla görev yapan bilişim teknolojileri koordinatörü bulunan okul müdürlerinin, "öğrenme ve öğretim" boyutunda daha yüksek teknoloji liderliği yeterliğine sahip olduğu belirlenmiştir.

Bülbül ve Çuhadar (2012) tarafından yapılan araştırmada okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz-yeterlik algılarının incelemek ve teknoloji liderliği öz-yeterlik algıları ile teknolojiye yönelik kabulleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç (2011) tarafından geliştirilen Teknoloji Liderliği Öz-Yeterlik Ölçeği ve Davis (1989) tarafından geliştirilen Teknoloji Kabul Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma verileri, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Tekirdağ merkez ilçe, Çorlu ve Çerkezköy ilçelerindeki ilköğretim ve ortaöğretim okullarında görev yapan 269 okul yöneticisinden elde edilmiştir. Araştırma bulguları, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği konusunda kendilerini genel olarak yüksek düzeyde yeterli gördüklerini

ortaya koymuştur. Bu araştırmada, okul yöneticilerinin, “Teknoloji Liderliği Öz-yeterliği” toplam ve alt boyutlarındaki puanları arasında cinsiyet ve eğitim kademesine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ayrıca araştırmada okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz-yeterlik algıları ile bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına yönelik kabulleri arasında algılanan fayda ve algılanan kullanım kolaylığı değişkenleri temelinde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Hacıfazlıoğlu, Karadeniz ve Dalgıç (2010) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğretmenlerin, okul yöneticilerinin ve denetmenlerin 2009 yılında ISTE (International Society for Technology in Education-Uluslararası Eğitimde Teknoloji Topluluğu) tarafından eğitim yöneticileri için geliştirilmiş olan teknoloji liderliği standartlarının (NETS-A) Türkiye’ye uygunluğuna ilişkin görüşlerini belirlemektir. Nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilen araştırmada; amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitleme örneklemesi kullanılarak belirlenen 46 eğitimciden odak grup ve birebir görüşme teknikleri ile veriler toplanmıştır. Araştırma bulguları ile belirlenen standartlardan Türkiye’ye uygun olmayanların uygun olmama gerekçeleri ve uygun olduğu halde hayata geçirilmesinde sorun yaşanabileceği düşünölenlere ilişkin görüşler sunulmuştur. Araştırmanın bulguları teknoloji liderliğinin öğretim liderliği, etik liderlik, toplumsal liderlik, vizyoner liderlik, dönüşümcü liderlik ile beraber ele alınması gerektiğine işaret etmektedir.

Sincar ve Aslan (2011) tarafından yapılan araştırmanın amacı, ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin sınıf ve branş öğretmenlerinin algılarını belirlemektir. Araştırmada hem nicel hem de nitel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Araştırmanın verileri nicel yöntem açısından “Teknoloji Liderliği Rollerini Envanteri”, nitel yöntem açısından ise yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Örnekleme alınan 14 ilköğretim okulundaki 386 öğretmenin cevapladığı veri toplama aracı değerlendirmeye alınmıştır. Bu çalışmanın nitel veri toplama boyutunda amaçlı örnekleme dayalı olarak maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelere toplam 18 öğretmen katılmıştır.

Katılımcıların, ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin görüşlerinin; branş (çalışma alanı), cinsiyet ve öğrenci mevcudu (görev yaptıkları okullarda yer alan öğrenci mevcutları) bağımsız değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla parametrik analiz teknikleri kullanılmıştır.

Nitel verilerin çözümlenmesi ise içerik analizi ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında ilköğretim okulu yöneticilerinin, teknoloji liderliği rolleri olan insan merkezilik, vizyon ve iletişim ve işbirliği rollerini kısmen, destek rolünü yeterince sergiledikleri belirlenmiştir. Araştırmaya ilişkin elde edilen bir başka sonuç İlköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin sınıf ve branş öğretmenlerinin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olduğudur. Cinsiyet değişkeni açısından elde edilen bulgulara bakıldığında, sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında ilköğretim okulu yöneticilerinin vizyon rolüne ilişkin, branş öğretmenlerinin görüşleri arasında ise iletişim ve işbirliği rolüne ilişkin istatistiksel bakımdan anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Öğrenci mevcudu değişkeni açısından sınıf öğretmenlerinin görüşleri arasında ilköğretim okulu yöneticilerinin teknoloji liderliği rollerine ilişkin anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Günbayı ve Cantürk (2012) tarafından yapılan araştırmada, bilgisayar teknolojisinin okul çalışanları tarafından okulun amaçlarına ulaşmada etkili bir şekilde kullanımında, ilköğretim okul yöneticilerinin bilgisayar teknolojisini kullanma düzeyleri ile ilköğretim okulu öğretmenlerinin bilgisayar kullanma düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Antalya ili merkez ilçe sınırları içinde bulunan devlet ilköğretim okulunda görev yapmakta olan ilköğretim okulu müdürleri ve müdür yardımcıları oluşturmuştur.

Antalya ili merkez ilçe sınırları içinde bulunan 129 devlet ilköğretim okulundan 68 (% 52) tanesinde görev yapan 161 (% 51) okul yöneticisinden, 644 (% 16) öğretmenden oluşan bir örneklem alınmıştır.

Araştırma sonunda verilen bazı öneriler şöyledir;

1. Okul yöneticileri için düzenlenen hizmet içi kurs ve seminerler aralıklı yapılarak zorunlu hale getirilmelidir. Teknolojik gelişmelerden okul yöneticileri düzenli olarak haberdar edilmelidir.
2. Okul ortamında bilgisayar kullanımının gerçekleşebilmesi için, okul yönetiminin destekleyici bir tavır içerisinde olması ve teknolojiyle ilgili gerekli kaynakları sağlaması önemli görülmektedir. Ayrıca bilgisayar teknolojilerinin öğrenme-öğretme sürecine bütünleştirilmesi için Millî Eğitim Bakanlığı ve üniversiteler işbirliği yapmalıdır.

Eren ve Kurt (2011) tarafından yapılan çalışmanın amacı, ilköğretim okul müdürlerinin okullarında eğitim teknolojilerinin sağlanması ve kullanılması sürecinde teknoloji liderliği davranışlarının belirlenmesidir. Araştırmanın katılımcılarını 2007-2008 yılı öğretim yılında Eskişehir'deki ilköğretim okullarında görev yapan 15 okul müdürü oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış, görüşmelerden elde edilen veriler betimsel analiz ile çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda okul müdürlerinin çoğunun eğitim teknolojilerinin kullanımıyla ilgili stratejik hedeflerinin olduğu, bu hedefleri müdür yardımcısı ve öğretmenlerle belirledikleri, eğitim teknolojilerini okul aile birliğine gelen bağışlarla güncelledikleri, öğretmenlerin teknoloji kullanımını hizmetiçi eğitimlere yönlendirerek teşvik ettikleri, eğitim teknolojilerinin kullanımıyla ilgili problemlerin çözümünde ise bilişim teknolojileri formatörüne ve Milli Eğitim Müdürlüğüne başvurdıkları bulgularına ulaşılmıştır.

2.6.2 Yurtdışı Araştırmalar

Chang (2012), yaptığı çalışmada okul müdürlerinin teknolojik liderliğinin öğretmenlerin teknolojik okuryazarlığı ve öğretim etkinliği üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklem grubunu, Tayvanlı ilköğretim okullarından rastgele seçilen 1000 öğretmen oluşturmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre müdürlerin teknolojik liderliğinin, öğretmenlerin teknoloji kullanımını ve teknolojiyi eğitimde kullanmasını teşvik ettiği görülmüştür.

Bununla birlikte öğretmenlerin teknoloji kullanımının, öğretmenin etkinliğini direk etkilediği saptanmıştır. Son olarak okul müdürlerinin okulları için bir vizyon ve teknoloji planı oluşturmaları gerektiği belirtilmiştir.

Hudanich'in (2002) araştırmasının amacı, New Jersey'deki okul yöneticileri için eğitimsel teknoloji liderliği yeterliklerini belirlemek ve ayrıca yöneticilerin bazı özellik ve yeterliklerinin okul ve eğitim bölgelerinde teknolojinin uygulanmasını nasıl etkilediğini ortaya çıkarmaktır. Araştırma ile ilgili verilere ulaşmak üzere geniş bir literatür çalışması yapılmış ve "Teknoloji Liderleri"nde olması gereken yeterlikler tespit edilmiştir. Buna dayalı olarak hazırlanan ölçme aracı New Jersey'de uygulanmış ve araştırmanın hipotezlerinin doğruluğu araştırılmıştır. Araştırma sonucunda araştırmaya katılanların % 54'ü internetin bilgi akışını ve kontrolünü değiştirerek öğrenme kültüründe değişiklik meydana getirdiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte katılımcıların % 46'sı internetin ve teknolojinin öğrenme kültürünü ve bilginin kontrolünü nasıl değiştirdiğini bilmemektedir. Okul yöneticilerinin teknolojiyi okullarında kullanmaları ve teknolojinin etkili entegrasyonunu sağlamaları için en önemli uygulamalar, liderlerin teknolojik vizyon, destek ve planlama çalışmaları ile başarılı çalışmaların modellenmesidir. Araştırmanın önemli hipotezlerinden birisine göre ise yöneticilerin teknolojiyi öğrenme biçimlerinin kendi okullarında teknolojiyi entegre etmelerinde önemli etkiye sahip olduğudur. Yöneticilerin teknoloji yeterlikleri ve teknoloji kullanımı ile ilgili pozitif algılarının uygulamaların kalitesini ve verimliliği artırdığı saptanmıştır.

Ury (2003) yaptığı çalışmada Missouri'deki resmî okul müdürlerinin bilgisayar kullanımlarını ve teknoloji standartlarına uyumlarını araştırmıştır. Araştırmanın amacı "Yöneticiler İçin Millî Eğitim Teknoloji Standartları (NETSA)" dikkate alınarak resmî okul müdürlerinin bilgisayar ve teknoloji kullanımındaki performanslarının tespit edilmesidir. Ayrıca yöneticilerin performanslarının çeşitli bağımsız değişkenlere (cinsiyet, okulun büyüklüğü, okuldaki yöneticilik kıdemi vb.) göre değişip değişmediği de araştırılmıştır.

Araştırma için gerekli bilgileri toplamak için hazırlanan veri toplama aracı Missouri'de görev yapan ve random metodu ile seçilmiş 900 adet K-12 resmî okul yöneticisine uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, yöneticilerin

Missouri Teknoloji Liderliği Akademisine (MTLA) devam etmeleri ve eğitim görmeleri, ileri düzeyde bilgisayar kullanımı, internet kullanımı ve sosyal/etik standartlara uyma ile ilgili performansı artırmaktadır. Bununla birlikte bu akademiye devam etmenin Liderlik Standartları ve Verimlilik Standartları ile anlamlı bir ilişkisi bulunamamıştır. Belirlenen bağımsız değişkenlerin de yöneticilerin bilgisayar ve teknoloji kullanımı ile ilgili performanslarını etkilemediği görülmüştür.

Kearsley ve Lynch (1992) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, eğitim ortamlarında teknoloji kullanımı sürecinde yaşanan bazı sorunlar saptanmıştır. Bunlardan bazıları şöyledir;

- Teknolojinin etkili biçimde nasıl kullanılacağı konusundaki bilgisizlik,
- Teknolojiyi kullanmak için yeterli zaman ya da kaynağın olmaması,
- Eğitim ortamından kaynaklanan sınırlı kullanım,
- Teknolojinin belirlenen amaçlar dışında kullanılması,
- Öğretmenlerin ve yöneticilerin teknolojiye karşı olumsuz tutumlara sahip olmalarıdır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanmasında etik prosedür ve verilerin analizi ile ilgili çalışmalar belirtilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bilişim teknolojisi öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisine ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modelindedir. Tarama modeli geçmişte ya da hala var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Araştırmanın ilk iki alt probleminde nicel tekniklere yer verilmiştir (Karasar, 2011, s. 77).

Araştırmanın 3., 4., 5. ve 6. alt problemlerinde verilerin toplanması, analizi ve yorumlanmasında nitel araştırma yöntemi kullanılarak sorulara yanıt aranmıştır. Nitel araştırmayı: “gözlem, görüşme ve döküman analizi gibi niteliksel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül biçimde ortaya konmasına yönelik bir nitel sürecin izlendiği bir araştırma” olarak tanımlamak mümkündür. Nitel araştırmalarda en yaygın biçimde tercih edilen teknikler gözlem, görüşme, yazılı döküman incelemesidir. Gözlem ve görüşme, sosyal olguların bu göreliliğini ve hareketliliğini bir an için de olsa yakalamaya ve anlamaya yöneliktir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 39). Nitel durum çalışmalarının en temel özelliği bir ya da birkaç durum derinliğine araştırılmasıdır. Yani bir duruma ilişkin etmenler (ortam, bireyler, olaylar ve süreçler, v.b.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendiklerine odaklanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 77).

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın nicel kısmı ile ilgili olarak çalışma evrenini 2013-2014 öğretim yılında Antalya il sınırları içinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı resmi okulda çalışan 362 teknoloji öğretmeni ve özel okullarda çalışan 96 teknoloji öğretmeni oluşturmaktadır. Evrendeki tüm okullar ulaşılabilir olduğundan ayrıca örneklem alınmamıştır. Araştırma ile ilgili hazırlanan ölçek araştırmacı tarafından örneklem giren okullara gidilerek ya da telefon ve e-mail yoluyla teknoloji öğretmenlerine ulaşılarak uygulanmıştır. Resmi okullarda ve özel okullarda çalışan toplam 458 teknoloji öğretmeninden 308 tanesine ulaşılarak değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmanın nitel kısmı ile ilgili olarak çalışma grubunu, 2013-2014 eğitim öğretim yılında Antalya Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı resmi ve özel okullarda görev yapan 16 teknoloji öğretmeni oluşturmaktadır. Örneklem yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme ve kartopu örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme yönteminde araştırmacı yakın olan ve ulaşılması kolay olan durumu seçer. Tanıdık bir örneklem üzerinde çalışma bazı araştırmacılar için, maliyeti düşük, daha pratik ve kolay olarak algılanabilir. Kartopu örneklem yönteminde daha önce ulaşılan kişilerin önerilerinden yola çıkarak görüşülecek kişi listesine daha fazla birey dahil edilecek ve liste kartopu gibi büyüyecektir. Daha sonraki aşamalarda ise bu listeden sürekli önplana çıkan ve daha kritik olan bireyleri seçmek mümkün olacaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 111-113). Farklı okullardan rastgele seçilen 16 bilişim teknolojileri öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Görüşmede katılımcı istekliliği gözetilmiştir. Araştırmanın veri toplama tekniği bireysel görüşmedir. Steward ve Cash (1985) görüşmeyi “önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim süreci” olarak tanımlamıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 119). Patton'a göre görüşmenin amacı, bir bireyin iç dünyasına girmek onun bakış açısını anlamaktır. Görüşme yoluyla, deneyimler, tutumlar, düşünceler, niyetler, yorumlar, zihinsel algılar ve tepkiler gibi gözlenemeyeni anlamaya çalışırız. Bu süreçte, sorulan sorulara karşı tarafın rahat, dürüst ve doğru bir şekilde tepkide bulunmasını sağlamak görüşmenin temel görevidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 120).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Resmi ve özel okulda çalışan teknoloji öğretmenlerinin cinsiyet, okul türü, okul kademesi, hizmet süresi ve eğitim durumu değişkenlerine göre dağılımı Tablo 3.1’de şu şekilde gösterilmiştir.

Tablo 3.1.

Verilerin Elde Edildiği Öğretmenlere Ait Kişisel Özellikler

Demografik Özellikler		Öğretmen kodları	f	%
Cinsiyet	E	TÖ1,TÖ3,TÖ4,TÖ6,TÖ7,TÖ10, TÖ11,TÖ13,TÖ14,TÖ16	10	62,50
	K	TÖ2,TÖ5,TÖ8,TÖ9,TÖ12,TÖ15	6	37,50
Okul Kademesi	İLKOKUL	TÖ12,TÖ14	2	12,50
	ORTAOKUL	TÖ15,TÖ16	2	12,50
	LİSE	TÖ1,TÖ3,TÖ4,TÖ6,TÖ7,TÖ10, TÖ11,TÖ13,TÖ2,TÖ5,TÖ8, TÖ9	12	75
Hizmet Süresi	5-10	TÖ2,TÖ9,TÖ12,TÖ14	4	25
	10-15	TÖ1,TÖ10,TÖ13,TÖ15	4	25
	15-20	TÖ3,TÖ4,TÖ5,TÖ6,TÖ7,TÖ8, TÖ11,TÖ16	8	50
Eğitim Durumu	Lisans	TÖ4,TÖ5,TÖ6,TÖ7,TÖ8,TÖ11, TÖ12,TÖ15,TÖ16	9	56,25
	Yükseklisans	TÖ1,TÖ2,TÖ3, TÖ9, TÖ10,TÖ13, TÖ14	7	43,75

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi, Antalya ilinde görevli, teknoloji öğretmenlerinin çoğunluğunu erkek öğretmenler oluşturduğu için araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Teknoloji ile ilgili alan derslerinin lise düzeyinde yer alması sebebiyle liselerde çalışan teknoloji öğretmenlerinin sayısı diğer kademelere göre daha fazladır. Bu sebeple lise düzeyinde görüşülen öğretmen sayısı daha fazladır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin daha iyi değerlendirme yapabilmesi açısından hizmet süresi fazla olan deneyimli öğretmenler olması tercih edilmiştir. Hizmet süresinin fazla olan öğretmenler farklı müdürlerle çalışmış, farklı eğitim teknolojilerini kullanmış öğretmenler olması sebebiyle de daha fazla tercih sebebi olmuştur. Öğretmenlerin % 56'sı lisans, % 44'ü yüksek lisans mezunu olduğu görülmektedir. Alanında uzmanlaşmış öğretmenlerinde daha fazla katkı sağlayacağı düşünüldüğü için bu sayı birbirine yakın tutulmaya çalışılmıştır.

3.3 Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Nicel verilerin toplanmasında, araştırma için, “Eğitimde teknoloji liderliği geliştirme merkezi” (CASTLE) tarafından geliştirilen teknolojik liderlik ölçeğini kullanabilmek için gerekli izin alınarak (Ek 4) çevirisi yapıldı. Ölçek içerisinde uygun olmayan sorular çıkarıldı. Bazı sorular eğitim sistemimize uygun olacak şekilde ifade edilerek uyarlandı. Yapılan çalışma sonunda Türk eğitim sistemi koşullarına uyarlanan “Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği” geliştirilerek araştırmada kullanılmıştır (Ek1).

Tablo 3.2’de araştırmada kullanılan ölçekteki maddelerin faktör yük değerleri ile ölçeğe ait KMO ve Bartlett Testi sonuçları verilmiştir. Yapılan faktör analizinde Varimax döndürme sistemi uygulanmıştır. Döndürme için, Rotated Component yöntemi kullanılmış olup ölçeğin KMO değeri 0.93, Bartlett Testi değeri 3227.89, sphericity değeri 0.33, anlamlılık değeri 0.00 olarak bulunmuştur. Communalities değerine bakıldığında extraction değerleri madde 29’un 0.33, madde 11’in 0.33 olduğu diğer maddelerin ise 371 ile 690 arasında olduğu görülmektedir. Faktörlerin toplam varyansı açıklama oranı ise % 50.87’dir. Ölçeğin 3 faktörden oluştuğu görülmektedir. Birinci faktörde yer alan maddeler (2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,16,17,18,19) 14 maddeden oluşmuş olup Cronbach Alpha değeri 0.92’dir. İkinci faktörde yer alan maddeler (21,24,25,26,27,28,29,31,32) 9 maddeden oluşmuş olup Cronbach Alpha değeri 0.85’dir. Üçüncü faktörde yer alan maddeler (13,14,15) 3 maddeden oluşmuş olup Cronbach Alpha değeri 0.72’dir.

Güvenirlilik ve Geçerlilik Çalışması

“Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği” ölçeğinin alt boyutlarının iç tutarlılığını gösteren Alpha güvenirlik katsayıları ve her boyutta kaç madde olduğu Tablo 3.2’ de gösterilmiştir.

Tablo 3.2.

Boyutlara Göre Alpha Değerleri ve Madde Sayıları

Boyut No	Boyutlar	Madde No	Madde Sayısı	Alpha
1	Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler	2,3,4,5,6,7,8,9,10, 11,6,17,18,19	14	0.83
2	Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular	21,24,25,26,27,28,2, 9,31,32	9	0.91
3	Verimlilik ve Profesyonel Uygulama	13,14,15	3	0.88

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi, ölçeğin “Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler” boyutunun iç tutarlılığını gösteren Alpha güvenirlik katsayısı 0,83 olarak hesaplanmıştır. “Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular” boyutu iç tutarlılığını gösteren Alpha güvenirlik katsayısı 0,91’dir. “Verimlilik ve Profesyonel Uygulama” boyutu iç tutarlılığını gösteren Alpha güvenirlik katsayısı ise 0,88 olarak hesaplanmıştır.

Kullanılan ölçeğin faktör analizi sonuçları aşağıdaki Tablo 3.3’de verilmiştir.

Tablo 3.3.

Araştırmada Kullanılan Ölçeğin Faktör Analizine İlişkin İstatistikî Veriler

Madde No	Maddeler	Faktörler		
		F1	F2	F3
2	Okul müdürü okulun planlama ve uygulama konusunda okulun paydaşları ile bilgi paylaşır.	0,55		
3	Okul müdürü okulun teknolojisini planlama sürecine okul paydaşlarının katılımını destekler.	0,74		
4	Okulun teknolojik planı okulun gelişim planına uygun olarak hazırlanır.	0,69		
5	Okul müdürü araştırma tabanlı teknoloji uygulamalarının okul gelişim planına eklenmesini savunur.	0,69		
6	Okul müdürü teknoloji kullanımında teknolojik aletleri tanıtmaya çabalar (literatür taraması, ilgili konferanslara katılım vb).	0,62		
7	Okul müdürü, öğrenci verilerini değerlendirme, analiz etme ve yorumlamada öğretmenlere teknoloji kullanmada yardım ve destek sağlar.	0,64		
8	Okul müdürü teknolojinin öğretimde, kullanımında öğretmenlere örnek uygulamalarla model olur ve kullanımını yaygınlaştırır.	0,62		
9	Okul müdürü, teknoloji uygulamalarında eğitim personeline teknoloji sorunları ve endişeleri konusunda destek sağlar (zaman ve bütçe ayırma).	0,79		
10	Okul müdürü, teknoloji kullanımında profesyonel gelişim ile ilgili personel ihtiyaçları organize eder ve değerlendirir.	0,69		
11	Okul müdürü öğretmen ve personelin teknoloji kullanımında profesyonel gelişimi kolaylaştırır.	0,50		
16	Okul müdürü yönetsel işlemlerde teknoloji sistemlerine bağlanmak için öğretmen ve personele destek verir (örn. Öğrenci ve personel bilgi sistemleri, E-okul).	0,68		
17	Okul müdürü okulun teknoloji ihtiyaçlarını sağlamak için bütçe ayırır.	0,72		

18	Okul müdürü okul teknoloji planlarında yazılım-donanım yenilemesine yer verir.	0,67
19	Okul müdürü, yeterli, güncel ve yüksek teknoloji servislerini destekler.	0,60
21	Okul müdürü, öğrenci değerlendirme verilerini toplamada teknoloji tabanlı sistemler için model olur veya teşvik eder.	0,55
24	Okul müdürü öğretmenlerin teknoloji kullanım ihtiyaçlarını karşılamak için hizmetiçi eğitim olanaklarından yararlanır.	0,57
25	Okul müdürü etkili teknoloji kullanımını öğretmen performans değerlendirme kriteri olarak görür.	0,72
26	Okul müdürü okulunuzda teknolojiye ulaşım ve teknoloji kullanım eşitliğini sağlamak için çalışır.	0,73
27	Okul müdürü personel ve öğrenciler için teknoloji ile ilgili sosyal, etik ve yasal konularda farkındalığı artırma politika ve programları uygular.	0,71
28	Okul müdürü telif ve mülkiyet politikalarının uygulanmasına katılır.	0,65
29	Okul müdürü gizlilik ve çevrimiçi güvenlik konularına dikkat eder.	0,50
31	Okul müdürü, bireyselleştirilmiş eğitim programlarındaki öğrencileri teknoloji kullanımında destekler.	0,70
32	Okul müdürü okul birimlerinde teknoloji ve bilgisayar kullanımı ile ilgili sağlık sorunları hakkında bilgilendirmeye katılır.	0,68
13	Okul müdürü, günlük görevlerini yaparken teknolojiyi kullanır (bütçeyi geliştirme, diğerleriyle iletişim kurma, bilgi toplama).	0,57
14	Okul müdürü, öğrenci kayıtlarına ulaşmak için teknoloji temelli yönetim sistemlerini kullanır.	764
15	Okul müdürü eğitim paydaşları, öğrenci, aile ve toplumla iletişimde teknolojiyi kullanır ve teşvik eder (ör.E-mail, blog, video konfer.).	552

“Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği” (Ek 1) il merkezinde çalışan bilişim teknolojileri öğretmenlerine okullar ziyaret edilerek uygulanmıştır. İlçelerde çalışan bilişim teknolojileri öğretmenlerine ise telefon ve mail yoluyla ulaşılarak anket

doldurtulmaya çalışılmıştır. Bu şekilde 308 adet anketin bilişim teknolojileri öğretmenleri tarafından doldurulması sağlanmıştır.

Nitel veri aracının geliştirilmesi ile ilgili olarak, araştırmada ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapan teknoloji öğretmenlerinin, okul müdürlerinin sergilediği teknolojik liderlik becerisi hakkındaki görüşleri alınmak amacıyla nitel yöntem olarak görüşme tekniği kullanılmış ve döküman incelemesi yapılmıştır. Veri toplamak amacıyla ilk önce alanyazın taramasına başvurulmuştur. Veri toplama aracı olarak görüşme yaklaşımlarından görüşme formu yaklaşımı benimsenmiş ve araştırmacı ile danışman tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu (Ek 2) kullanılmıştır.

Nitel araştırma yöntemlerinden olan görüşmeler, yapılanmış, yarı yapılanmış ve yapılanmamış olmak üzere üç'e ayrılabilir. Yapılanmış görüşme, hangi soruların ne şekilde sorulup, hangi verilerin toplanacağını ayrıntılı biçimde saptayan, görüşme planlarının aynen uygulandığı görüşmelerdir. Bu görüşme türünde görüşmeciye çok az hareket özgürlüğü tanınır. Bu nedenle de, denetimi ve sayısallaştırması kolay olsa da, görüşmelerden bir anlam çıkarma ve içtenliği sağlama olanakları sınırlıdır. Yapılanmamış görüşme ise, görüşmeciye büyük bir hareket özgürlüğü tanır. Görüşme sırasında sorulacak sorular görüşme öncesinde belirlenmiş olsa da, görüşmedeki gelişmelere göre, yeni sorular düşünmek ve sormak gerekebilir. Kişisel görüş ve yargıların derinlemesine öğrenilebilmesi olanaklı olsa da, toplanan verilerin değerlendirilmesi oldukça güçtür. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ise yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşme türlerinin oluşturduğu iki uç arasında yapılıdır (Karasar, 2011, s. 167-168).

Araştırma problemi ile ilgili tüm boyutların ve soruların kapsanmasını güvence altına almak için görüşme formu yöntemi geliştirilmiştir. Görüşmeci, görüşme sırasında soruların cümle yapısını ve sırasını değiştirebilir, bazı konuların ayrıntısına girebilir veya daha çok sohbet tarzı bir yöntem benimseyebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 122).

Üçüncü alt problemde; teknoloji öğretmenlerinin teknolojik liderlik kavramı hakkındaki fikirleri öğrenilmek istenmiştir. Dördüncü alt problemde ise, teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin sergilediği teknolojik liderlik davranışından

beklentilerinin neler olabileceği, bu anlamda nasıl tavırlarla karşılaşmak istedikleri öğrenilmeye çalışılmıştır. Beşinci alt problemde, mevcut durum değerlendirmesi yapabilmek amacıyla okul müdürlerinin sergilediği teknolojik liderlik davranışını teknoloji öğretmenlerinin değerlendirmesi istenmiştir. Altıncı alt problemde ise okul müdürlerinin teknoloji ile ne kadar ilgili olduğunu ve eğitim teknoloji anlamında neler kullandıklarını ortaya koymak amacıyla, okul müdürlerinin hangi teknolojileri, hangi amaçla kullandığı teknoloji öğretmenlerine sorulmuştur. Belirlenen problemleri açıklamak için döküman incelemesi yapılmış ve teknoloji öğretmenleri ile yapılan görüşme kayıtlarından yararlanılmıştır.

Yıldırım ve Şimşek (2011, s.188)'in belirttiği üzere; dökümanlar, nitel araştırmalarda gözlem ve görüşme gibi diğer veri toplama yöntemleri ile birlikte kullanıldığında “verinin çeşitlendirilmesi” amacına hizmet edecek ve araştırmanın geçerliliğini önemli ölçüde artıracaktır.

3.4 Verilerin Analizi

Nicel verilerin analizinde, araştırmada elde edilen verilerin istatistiksel çözümlemeleri SPSS (Statistical Package For Social Science) paket programı ile bilgisayar ortamında yapılmıştır. Verilerin analizinde, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi ve tek yönlü varyans (Anova) testi, Scheffe testlerinden yararlanılmıştır.

T testi, bir değişkene ilişkin oluşan grupların bir bağımlı değişkene ait ölçümlerinin karşılaştırılmasına odaklanır. Gruplar arasında gözlenen farkların istatistiksel olarak manidar olup olmadıklarını ya da bu farkların basit bir şekilde şansla oluşup oluşmadığını, hipotez testlerini kullanarak test ederler. İki ilişkisiz örneklem ortalamaları arasındaki farkın manidar olup olmadığını test etmek için kullanır (Büyüköztürk, 2012, s. 39).

Tek yönlü varyans analizi, ilişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek üzere uygulanan bir analizdir (Büyüköztürk, 2012, s. 48). Anova testi üç ya da daha fazla örneklem ortalaması arasındaki farkın anlamlılığını test etmek üzere uygulanan bir analizdir. Gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmuşsa, bu farkın hangi gruplar

arasında olduğunun bulunması analiz sonuçlarının yorumunu güçlendirir (Büyüköztürk, 2012, s. 49).

Bilişim teknolojisi öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisine ilişkin görüşlerini belirlenmek amacıyla uygulanan ölçekten elde edilen verilerin analizinde t testi ya da tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır. Verilerin toplanmasında ve yorumlanmasında, Likert tipi 5’li derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Öğretmenlerin görüşleri “Hiç”=1, “Az”=2, “Orta”=3, “Çok”=4, “Tamamen”=5 puan olarak değerlendirilmiştir.

5’li değerlendirme ölçeğine göre 1.00 – 1.79 arası ortalamalar ($\bar{X}$) deneklerin o ifadeye ilişkin olarak okul müdürlerinin teknolojik liderlik düzeyinin “Hiç” düzeyde olduğunu; 1.80 - 2.59 arası ortalamalar deneklerin o ifadeye ilişkin olarak görüşlerinin “Az” düzeyde olduğunu; 2.60- 3.39 arası ortalamaların deneklerin o ifadeye ilişkin görüşlerinin “Orta” düzeyinde olduğunu; 3.40 – 4.19 arası ortalamaların deneklerin o ifadeye ilişkin görüşlerinin “Çok” düzeyinde olduğunu; 4.20- 5.00 arası ortalamaların deneklerin o ifadeye ilişkin görüşlerinin “Tamamen” düzeyinde olduğunu belirtmektedir.

Nitel verilerin analizinde, yarı yapılandırılmış görüşme formu ve anlatılan özel aktarımların değerlendirilmesi yapılmış ve elde edilen bilgiler doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

Bu çalışmada teknoloji öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerileri hakkında görüşleri ile ilgili yüzde ve frekansların verilmesi uygun görülmüştür. Araştırmada, analiz tekniklerinden betimsel analiz ve içerik analizi uygulanmıştır. Betimsel analiz ile elde edilen veriler önceden belirlenen temalara göre yorumlanmaya çalışılmıştır. İçerik analizi içerisinde yer alan frekans analizi ile çözümlemeler yapılmıştır.

Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu analiz ile elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 224).

İçerik analizinde ise temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Bu amaçla toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 227).

Veriler dört aşamada analiz edilir: (1) verilerin kodlanması, (2) temaların bulunması, (3) kodların ve temaların düzenlenmesi, (4) bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 228).

Bu çalışmada da frekans ve yüzde analizi tekniği uygulanarak görüşülen öğretmenlerin verdiği yanıtlar sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerin ve yöneticilerin verdiği yanıtların sıklığına göre, başlıklar altında bir sınıflama ve bu sınıflamaya bağlı olarak frekans sıklığı ve yüzdesi, tablolar verilerek ve katılımcılardan doğrudan alıntılarla desteklenerek analiz edilmiştir. Kodlamalarda TÖ, teknoloji öğretmenini temsil etmektedir. Öğretmenlerin görüşleri, teknolojik liderlik kavramı hakkında düşünceleri, okul müdüründen eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışı anlamında beklentileri, teknoloji öğretmenin okul müdürünün okul içindeki eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışını nasıl değerlendirdiği, okul müdürünün kullandığı teknolojiler ve kullanım amaçları olarak sınıflandırılmıştır. Araştırma süresince gizlilik esaslarına bağlı kalınmıştır.

Öğretmenlere çalışma hakkında kısa bir ön bilgi verildikten sonra şu sorular sorulmuştur; “Teknolojik liderlik kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz? Okul müdürünüzden eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışı anlamında beklentileriniz neler olabilir? Okul müdürünüzün okul içindeki eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışını nasıl değerlendiriyorsunuz. Bu anlamda sergilediği davranışları örnek vererek açıklayabilir mısınız? Okul müdürünüz daha çok hangi teknolojileri, hangi alanlarda kullanıyor? “ (Ek 2).

Görüşme Kayıtları

Cihaz ile kaydetme ve not alma görüşme ile elde edilen verilerin kaydedilmesinde izlenen iki temel yöntemdir. Kayıt cihazı ile kaydedilen görüşmeler araştırmacı açısından önemli kolaylıklar sağlar. Öncelikle araştırmacının not alma sorununu önemli ölçüde ortadan kaldırmış olur. Bu şekilde araştırmacı, soru sorma ve dinleme işlevlerini daha etkili bir biçimde yerine getirebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011, s. 147).

Araştırmada görüşme sürecinin akışının bozulmaması ve etkili bir görüşme olması amacıyla ses kayıt cihazı kullanılması tercih edilmiştir. Ancak bazı katılımcılar ses kayıt cihazının kullanılmasını istemedikleri için not alma yöntemi kullanılmıştır.

Öğretmenler İle Görüşme Süreleri

Araştırmaya katılan teknoloji öğretmenlerine ait görüşme süreleri Tablo 3.4'te şu şekilde gösterilmiştir.

Tablo 3.4.

Araştırmaya Katılan Teknoloji Öğretmenlerine Ait Görüşme Süreleri

Katılımcı Kodları	TÖ1	TÖ2	TÖ3	TÖ4	TÖ5	TÖ6	TÖ7	TÖ8
Görüşme Süreleri	18 dk	15 dk	39 dk	25 dk	21 dk	30 dk	35 dk	20 dk
Katılımcı Kodları	TÖ9	TÖ10	TÖ11	TÖ12	TÖ13	TÖ14	TÖ15	TÖ16
Görüşme Süreleri	16 dk	35 dk	40 dk	12 dk	35 dk	30 dk	25 dk	22 dk

Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışmaları

- 1- Elde edilen bulgular teknoloji öğretmenlerine okutuldu ve bulguların deneyimleri ile örtüştüğü kendileri tarafından ortaya kondu. Böylece durum tespit edilmiş oldu.
- 2- Sonuç açıkça ifade edildi ve böylece tekrarlanmasına olanak sağlandı.
- 3- Veriler saklanarak istendiğinde kullanılması ve ibraz edilmesi için olanak sağlandı.

3.5 Verilerin Toplanmasında Etik Prosedürler

Araştırmaya başlarken öncelikle Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okul ve kurumlarda yapılacak araştırma ve araştırma desteğine yönelik izin ve uygulama yönergesi doğrultusunda araştırma önerisi hazırlanmış ve daha sonra ilkökul ve ortaokulların bağlı bulunduğu İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü aracılığıyla başvurularak izin alınmıştır (Ek 3).

Araştırmanın çalışma grubunu resmi ve özel okullarda görev alan teknoloji öğretmenleri oluşturmaktadır. Tüm okullar bulundukları ilçeye göre gruplanarak listelenmiş ve Milli Eğitim Bakanlığının resmi sitesinden okulların telefon numaralarına ulaşılmıştır. Okulların bir kısmına telefonla aranarak bir kısmına ise gidilerek öğretmenlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Böylece anketlerin bir kısmı mail vasıtasıyla doldurtulmuş, diğer kısmı ise elden doldurtularak teslim alınmıştır.

Görüşme yapılmak istenen teknoloji öğretmenlerine ise izin belgesi gösterilmiş, araştırmanın amacı ve yapılış nedeni ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Katılımın gönüllülük esasına uygun olacağı, araştırmada ses kayıt cihazının kullanılacağı, ancak bunu istemezse not alma yönteminin uygulanacağı açıklanmıştır. Araştırmanın gizliliği ve güvenliği konusunda katılımcılara güven duygusu verebilmek için hiçbir surette isimlerinin geçmeyeceği ve kodlama yönteminin kullanılacağı söylenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırma probleminin çözümü için yöntem bölümünde açıklanan veri toplama ve istatistiksel çözümleme teknikleriyle elde edilen bulgular tablo halinde verilmekte ve yorumlanmaktadır. Alt problemlere ilişkin bulgular sırasıyla ele alınmakta ve daha sonra bunlara ilişkin yorumlar verilmektedir.

4.1 Kişisel Özelliklere İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmaya katılan okul müdürlerinin demografik özellikleri Tablo 4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1.

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Kategoriler		N	%
Cinsiyet	Kadın	90	29,20
	Erkek	218	70,80
Okul Türü	Resmi	260	84,40
	Özel	48	25,60
Okul Kademesi	İlkokul	106	34,40
	Ortaokul	101	32,80
	Lise	101	32,80

Araştırmaya katılan 308 öğretmen, 90’ı bayan olup bu sayı öğretmenlerin % 29,20’sini oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden 218’i erkek olup bu sayı öğretmenlerin % 70,80’ini oluşturmaktadır. Öğretmenlerin çalıştıkları okulların okul türüne baktığımızda, % 84,40’ı resmi okullarda, % 25,60’ı özel okullarda çalışmaktadır.

Öğretmenlerin okul kademelerini incelediğimizde % 34,40' ilkokullarda, % 32,80'i ortaokullarda, % 32,80'ininde liselerde çalıştığı görülmektedir.

4.2 Alt Problemlere İlişkin Bulgular ve Yorum

Aşağıda araştırmanın birinci ve ikinci alt problemine ait bulgular ve yorumlar sırasıyla verilmiştir.

4.2.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi “Teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik düzeyine ilişkin görüşleri nedir?” şeklinde düzenlenmiştir.

Tablo 4.2.

Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Düzeyine İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Boyut No	Boyutlar	Öğretmen (N= 308)	
		$\bar{X}$	S
1	Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler	3,28	0,76
2	Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular	2,66	0,74
3	Verimlilik ve Profesyonel Uygulama	3,64	0,81
Toplam		3,11	0,65

Tablo 4.2 incelendiğinde, öğretmenlerin 3. boyut olan ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutunda ($\bar{X}= 3,64$) okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisinin “Çok” düzeyinde olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik Liderlik becerilerini “Orta” düzeyde gördükleri boyut ise 2. boyut olan ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutu olup bu boyutun ortalaması ise ($\bar{X}= 2,66$)’dır. Öğretmenlerin diğer bir boyut olan

‘Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutundaki aritmetik ortalaması ise ($\bar{X}=3,28$)’dir. Bu boyutta da okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisinin “Orta” düzeyinde olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin anketin geneline göre, her maddeye ilişkin görüşlerinin ne düzeyde olduğuna dair bulgular Tablo 4.3, Tablo 4.4 ve Tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.3.

Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Düzeyine İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Madde No	Maddeler (1. Boyut; Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler)	Öğretmen (N= 308)	
		$\bar{X}$	S
2	Okul müdürü okulun planlama ve uygulama konusunda okulun paydaşları ile bilgi paylaşır.	3,28	0,97
3	Okul müdürü okulun teknolojisini planlama sürecine okul paydaşlarının katılımını destekler.	3,70	1
4	Okulun teknolojik planı okulun gelişim planına uygun olarak hazırlanır.	3,53	1,06
5	Okul müdürü araştırma tabanlı teknoloji uygulamalarının okul gelişim planına eklenmesini savunur.	3,57	1,06
6	Okul müdürü teknoloji kullanımında teknolojik aletleri tanıtmaya çabalar (literatür taraması, ilgili konferanslara katılım vb).	3,02	1,19
7	Okul müdürü, öğrenci verilerini değerlendirme, analiz etme ve yorumlamada öğretmenlere teknoloji kullanmada yardım ve destek sağlar.	3,07	1,14
8	Okul müdürü teknolojinin öğretimde, kullanımında öğretmenlere örnek uygulamalarla model olur ve kullanımını yaygınlaştırır.	2,74	1,16
9	Okul müdürü, teknoloji uygulamalarında eğitim personeline teknoloji sorunları ve endişeleri konusunda destek sağlar (zaman ve bütçe ayırma).	3,23	1,15
10	Okul müdürü, teknoloji kullanımında profesyonel gelişim ile ilgili personel ihtiyaçları organize eder ve değerlendirir.	3,06	1,08
11	Okul müdürü öğretmen ve personelin teknoloji kullanımında profesyonel gelişimi kolaylaştırır.	3,05	1,09
16	Okul müdürü yönetsel işlemlerde teknoloji sistemlerine bağlanmak için öğretmen ve personele destek verir (örn. Öğrenci ve personel bilgi sistemleri, E-okul).	3,93	1
17	Okul müdürü okulun teknoloji ihtiyaçlarını sağlamak için bütçe ayırır.	3,23	1,03
18	Okul müdürü okul teknoloji planlarında yazılım-donanım yenilemesine yer verir.	3,37	1,11
19	Okul müdürü, yeterli, güncel ve yüksek teknoloji servislerini destekler.	3,21	1,03

Tablo 4.3 incelendiğinde, 1. boyut olan ‘Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutunda, öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisini en etkili gördükleri madde ‘Okul müdürü yönetsel işlemlerde teknoloji sistemlerine bağlanmak için öğretmen ve personele destek verir (örn. Öğrenci ve personel bilgi sistemleri, E-okul) ($\bar{X}= 3,93$)’ maddesidir. Öğretmenlerin bu boyutta en az etkili gördükleri madde ise ‘Okul müdürü teknolojinin öğretimde kullanımında öğretmenlere örnek uygulamalarla model olur ve kullanımını yaygınlaştırır ($\bar{X}= 2,74$)’ maddesidir.

Tablo 4.4.

Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Düzeyine İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Madde No	Maddeler (2. Boyut; Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular)	Öğretmen (N= 308)	
		$\bar{X}$	S
24	Okul müdürü öğretmenlerin teknoloji kullanım ihtiyaçlarını karşılamak için hizmetiçi eğitim olanaklarından yararlanır.	2,90	1
25	Okul müdürü etkili teknoloji kullanımını öğretmen performans değerlendirme kriteri olarak görür.	2,68	0,92
26	Okul müdürü okulunuzda teknolojiye ulaşım ve teknoloji kullanım eşitliğini sağlamak için çalışır.	2,59	0,99
27	Okul müdürü personel ve öğrenciler için teknoloji ile ilgili sosyal, etik ve yasal konularda farkındalığı artırma politika ve programları uygular.	2,52	0,96
28	Okul müdürü telif ve mülkiyet politikalarının uygulanmasına katılır.	2,54	0,99
29	Okul müdürü gizlilik ve çevrimiçi güvenlik konularına dikkat eder.	2,43	0,96
31	Okul müdürü, bireyselleştirilmiş eğitim programlarındaki öğrencileri teknoloji kullanımında destekler.	2,93	1,08
32	Okul müdürü okul birimlerinde teknoloji ve bilgisayar kullanımı ile ilgili sağlık sorunları hakkında bilgilendirmeye katılır.	2,54	1,03

Tablo 4.4 incelendiğinde, 2. boyut olan ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutunda, öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisini en etkili gördükleri madde ‘Okul müdürü, bireyselleştirilmiş eğitim programlarındaki öğrencileri teknoloji kullanımında destekler ($\bar{X}=2,93$)’ maddesidir. Öğretmenlerin bu boyutta en az etkili gördükleri madde ise ‘Okul müdürü gizlilik ve çevrimiçi güvenlik konularına dikkat eder ($\bar{X}=2,43$)’ maddesidir.

Tablo 4.5.

Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Düzeyine İlişkin Görüşlerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Madde No	Maddeler (3. Boyut; Verimlilik ve Profesyonel Uygulama)	Öğretmen (N= 308)	
		$\bar{X}$	S
13	Okul müdürü, günlük görevlerini yaparken teknolojiyi kullanır (bütçeyi geliştirme, diğerleriyle iletişim kurma, bilgi toplama).	3,72	0,94
14	Okul müdürü, öğrenci kayıtlarına ulaşmak için teknoloji temelli yönetim sistemlerini kullanır.	3,74	0,97
15	Okul müdürü eğitim paydaşları, öğrenci, aile ve toplumla iletişimde teknolojiyi kullanır ve teşvik eder (ör. E-mail, blog, video konfer.).	3,46	1,06

Tablo 4.5 incelendiğinde, 3. Boyut olan ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutunda, öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisini en etkili gördükleri madde ‘Okul müdürü, öğrenci kayıtlarına ulaşmak için teknoloji temelli yönetim sistemlerini kullanır ($\bar{X}=3,74$)’ maddesidir. Öğretmenlerin bu boyutta en az etkili gördükleri madde ise ‘Okul müdürü eğitim paydaşları, öğrenci, aile ve toplumla iletişimde teknolojiyi kullanır ve teşvik eder (ör. E-mail, blog, video konfer.) ($\bar{X}=3,46$)’ maddesidir.

Uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, okul müdürlerinin ölçme değerlendirme süreçlerinde teknolojiden yararlanma,

teknoloji kullanımıyla ilgili yasaların uygulanması ve teknolojiye erişim konusunda fırsat eşitliğinin ön planda tutulmasına ilişkin becerilerinin diğer becerilere göre daha düşük düzeyde olduğu görülmüştür. Bununla birlikte okul müdürünün teknoloji kullanımıyla performansı artırma becerilerinin diğer becerilere göre daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Okul müdürlerinin teknoloji ile ilgili vizyon geliştirmesi ve bu vizyonu gerçekleştirme çabaları, öğrenci merkezli öğrenme oluşturma becerileri ve okuldaki alt yapı sistemlerinin teknoloji kullanılarak yürütülmeye çalışılması ile ilgili davranışlarının diğer becerilere göre orta düzeyde olduğu görülmüştür.

4.2.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın 2. alt problemi, ‘Teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik düzeyine ilişkin görüşleri arasında;

- a) Cinsiyetlerine,
- b) Görevli oldukları okul türüne,
- c) Okul kademesine

göre anlamlı bir farklılık var mıdır?’ şeklinde düzenlenmişti.

4.2.2.1 Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri

Öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan t testi sonuçları Tablo 4.6’da verilmiştir

Tablo 4.6.

Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Boyutlar	Değişkenler	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P
Birinci Boyut	Kadın	90	3,29	0,79	306	0,12	0,90
	Erkek	218	3,28	0,74			
İkinci Boyut	Kadın	90	2,79	0,80	306	2	0,05
	Erkek	218	2,60	0,71			
Üçüncü Boyut	Kadın	90	3,73	0,76	306	1,16	0,25
	Erkek	218	3,61	0,83			

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi, cinsiyet değişkenine göre, 1. boyut olan ‘Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur ($P > 0.05$). Cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak fark bulunmaması, cinsiyetin 1. Boyutta okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerileri ile ilgili görüşlerini etkileyen önemli bir faktör olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Tablo’daki aritmetik ortalama değerine bakıldığında, erkek öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X}=3,28$) ile kadın öğretmenlerin ortalama puanının ($\bar{X}=3,29$) birbirine yakın olduğu görülmektedir. Her iki grubunda görüşlerinin bu boyutta “orta” düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4.6’da görüldüğü gibi, cinsiyet değişkenine göre, 2. boyut olan ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur ($P = 0.05$). Cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak fark bulunmaması, cinsiyetin 2. boyutta okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerileri ile ilgili görüşleri etkileyen önemli bir faktör olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ancak tablo’daki aritmetik ortalama değerine bakıldığında, erkek öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X}=2,60$), kadın öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X}=2,79$) olduğu görülmektedir. Her iki grubunda görüşlerinin bu boyutta “orta” düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 4.6’ da görüldüğü gibi, cinsiyet değişkenine göre, 3. boyut olan ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark yoktur ($P > 0.05$). Cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak fark bulunmaması, cinsiyetin üçüncü boyutta okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerileri ile ilgili görüşleri etkileyen bir faktör olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ancak tablo’daki aritmetik ortalama değerine bakıldığında, erkek öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X}=3,61$), kadın öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X}=3,73$) olduğu görülmektedir. Her iki grubunda görüşlerinin bu boyutta “çok” düzeyde olduğu görülmektedir.

4.2.2.2 Okul Türü Değişkenine Göre Öğretmenlerin Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliğine İlişkin Görüşleri

Öğretmen görüşlerinin okul türü değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan t testi sonuçları Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7.

Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Okul Türü Değişkenine Göre t Testi Sonuçları

Boyutlar	Değişkenler	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	P
Birinci Boyut (Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular)	Resmi	260	3,17	0,71	306	6,32	0.00
	Özel	48	3,88	0,71			
İkinci Boyut (Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler)	Resmi	260	2,46	0,58	307	13,50	0.00
	Özel	48	3,71	0,62			
Üçüncü Boyut (Verimlilik ve Profesyonel Uygulama)	Resmi	260	3,53	0,77	308	6,20	0.00
	Özel	48	4,27	0,73			

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi, okul türü değişkenine göre, 1. boyut olan ‘Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır ($P < 0.05$). Tablodaki aritmetik ortalama değerine bakıldığında, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X} = 3,17$), özel kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ise ($\bar{X} = 3,88$) olduğu görülmektedir. Birinci boyuta göre, özel kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “çok” düzeyde resmi kurumda çalışanların “orta” düzeyde gördükleri söylenebilir.

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi, okul türü değişkenine göre, 2. boyut olan ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır ($P < 0.05$). Tablodaki aritmetik ortalama değerine bakıldığında, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X}=2,46$), özel kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ise ($\bar{X}=3,71$) olduğu görülmektedir. İkinci boyuta göre, özel kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “az” düzeyde, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin “çok” düzeyde olduğunu düşündükleri sonucuna varılabilir.

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi, okul türü değişkenine göre, 3. boyut olan ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır ($P < 0.05$). Tablodaki aritmetik ortalama değerine bakıldığında, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X}=3,53$), özel kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ise ($\bar{X}=4,27$) olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalama değerleri arasında yüksek oranda fark olduğu görülmektedir. Üçüncü boyuta göre, özel kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “tamamen” düzeyinde, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin “çok” düzeyinde olduğunu düşündükleri sonucuna varılabilir.

4.2.2.3 Okul Kademesi Değişkenine Göre Öğretmen Görüşleri

Öğretmen görüşlerinin okul kademesi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan varyans analizi sonuçları Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8.

Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderliğine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Okul Kademesi Değişkenine Göre Varyans Analizi Sonuçları

Boyutlar	Değişkenler	N	$\bar{X}$	S	f	P	Fark
Birinci Boyut (Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular)	(a) İlkokul	106	3,56	0,76	13,63	0,00	Scheffe (a)-(b) (a)-(c)
	(b) Ortaokul	101	3,23	0,74			
	(c) Lise	101	3,05	0,68			
	Toplam	308	3,28	0,76			
İkinci Boyut (Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler)	(a) İlkokul	106	2,79	0,81	3,94	0,02	Scheffe (a)-(c)
	(b) Ortaokul	101	2,66	0,77			
	(c) Lise	101	2,51	0,60			
	Toplam	308	2,66	0,74			
Üçüncü Boyut (Verimlilik ve Profesyonel Uygulama)	(a) İlkokul	106	3,84	0,81	7,36	0,00	Scheffe (a)- (c)
	(b) Ortaokul	101	3,67	0,76			
	(c) Lise	101	3,42	0,80			
	Toplam	308	3,64	0,81			

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi 1. boyutta yer alan öğretmenlerin görüşleri ($F= 13,63$, $P< 0,05$) okul türü değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında anlamlı olduğu Scheffe testi ile incelenmiştir. Testlerin sonuçlarına göre, bu boyuttaki öğretmen görüşleri ilkokulda çalışan öğretmenler ile ortaokulda çalışan öğretmenler arasında ve ilkokulda çalışan öğretmenler ile lisede çalışan öğretmenler arasında farklılaşmaktadır. Ayrıca aritmetik ortalamalara bakıldığında da bu fark görülmektedir. İlkokulda çalışan öğretmenler ($\bar{X} = 3,56$), ortaokul ($\bar{X} = 3,23$) ve lisede ($\bar{X} = 3,05$) çalışan öğretmenlerle karşılaştırıldığında, ilkokul öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini ‘Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutunda “çok ” düzeyde, lise ve ortaokul öğretmenleri ise “orta” düzeyde gördükleri söylenebilir.

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi 2. boyutta yer alan öğretmenlerin görüşleri ($F = 3,94$, $P < 0,05$) okul türü değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında anlamlı olduğu Scheffe testi ile incelenmiştir. Testlerin sonuçlarına göre, bu boyuttaki öğretmen görüşleri ilkokulda çalışan öğretmenler ile lisede çalışan öğretmenler arasında farklılaşmaktadır. Ayrıca aritmetik ortalamalara bakıldığında da bu fark görülmektedir. İlkokulda çalışan öğretmenler ($\bar{X} = 2,79$), lisede ($\bar{X} = 2,51$) çalışan öğretmenlerle karşılaştırıldığında, ilkokul öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini, ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutunda “orta” düzeyde, lise öğretmenleri ise “az” düzeyde gördükleri görülmüştür.

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi 3. boyutta yer alan öğretmenlerin görüşleri ($F = 7,36$, $P < 0,05$) okul türü değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında anlamlı olduğu Scheffe testi ile incelenmiştir. Testlerin sonuçlarına göre, bu boyuttaki öğretmen görüşleri ilkokulda çalışan öğretmenler ile lisede çalışan öğretmenler arasında farklılaşmaktadır. Ayrıca aritmetik ortalamalara baktığımızda da bu fark görülmektedir. İlkokulda çalışan öğretmenler ($\bar{X} = 3,84$), lisede ($\bar{X} = 3,42$) çalışan öğretmenlerle ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutunda karşılaştırıldığında, ilkokul öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “çok” düzeyinde, lise öğretmenleri okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “çok” düzeyinde gördükleri söylenebilir. Ancak aritmetik ortalamalara bakıldığında ilkokul öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini, lise öğretmenlerine göre daha yeterli gördükleri görülmüştür.

Her üç boyutta da ilkokulda çalışan öğretmenlerin daha olumlu düşünmesi, eğitimin bu kademesinde öğrencilerin teknoloji kullanımının temel düzeyde olması sebebiyle, öğretmenin bu konuda ihtiyaçlarının ve beklentilerinin diğer kademelere kıyasla daha az olmasını sağladığı düşünülebilir. Ortaokul seviyesinde öğrencilerin bu yaşlarda teknolojiye ilgisi artması sebebiyle, öğretmenin ihtiyacının ve beklentisinin arttığı görülmektedir. Liselerde ise teknoloji ile ilgili derslerin olması ihtiyacı artırmaktadır. Özellikle meslek liselerinde, mesleki eğitim için teknolojik donanımlara daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitimde teknoloji kullanımının artması ve öğretmenin teknoloji ihtiyacının artması teknolojik liderlik beklentisini arttırmakta olduğu

söylenbilir. Bu nedenle okul kademesi arttıkça öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini daha yetersiz gördükleri sonucuna varılabilir.

4.2.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla, teknoloji öğretmenlerinin, teknolojik liderlik kavramına ilişkin görüşleri ile ilgili frekans ve % dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.9’da elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.9.

Teknoloji Öğretmenlerinin “Teknolojik Lider” Kavramı Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Frekans ve % Dağılımı

Teknolojik Lider	Öğretmenler	f	%
Teknolojiyi kullanarak örnek olandır.	BTÖ_1, BTÖ_2, BTÖ_4, BTÖ_5, BTÖ_6, BTÖ_7, BTÖ_8, BTÖ_9, BTÖ_10, BTÖ_11, BTÖ_12, BTÖ_13, BTÖ_14, BTÖ_16	14	87,50
Teknolojiyi etkin kullanan kişidir.	BTÖ_1, BTÖ_2, BTÖ_4, BTÖ_6, BTÖ_8, BTÖ_10, BTÖ_11, BTÖ_13, BTÖ_14, BTÖ_15, BTÖ_16	11	68,75
Güncel teknolojileri takip eden kişidir.	BTÖ_7, BTÖ_8, BTÖ_9, BTÖ_11, BTÖ_15, BTÖ_16, BTÖ_4	7	43,75
Teknoloji için bütçe ayıran kişidir	BTÖ_2, BTÖ_14, BTÖ_7, BTÖ_8	4	25
Eğitimde teknoloji kullanımını destekleyen kişidir.	BTÖ_1, BTÖ_2, BTÖ_3, BTÖ_5, BTÖ_7, BTÖ_11, BTÖ_12	7	43,75

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi genel olarak öğretmenlerin teknolojik liderlik kavramı hakkındaki düşüncelerini yorumlarsak; % 87,50 ile “Teknolojiyi kullanarak örnek olandır.” tanımlamasının ilk sırayı aldığı görülmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“ Teknolojik lider, bazı teknolojileri ilk kendisi kullanıp öğretmenlerine örnek olabilmektedir. Öncelikle teknoloji açısından okul müdürlerinin kendilerini yenilemeleri gerekiyor. Lider olmak için örnek olmak gerekir. Örnek olmak için de bilmek gerekir.” (BTÖ_1)

“Teknolojiden uzakta kalmak toplumları geride bırakıyor. Bu konuda planlama ve yönlendirmeyi yapmak için iyi eğitilmiş vizyon sahibi yöneticilere ve teknoloji konusunda donanımlı rehberlik yapabilecek yöneticilere ihtiyaç duyuluyor.”

(BTÖ_2)

“Teknolojik liderlik kavramı en son teknolojileri eğitim öğretimde kullanmaya öncülük etmek, öğretmenleri bu konuda bilinçlendirmekdir.” (BTÖ_5)

“Okul müdürü yönetim faaliyetlerini gerçekleştirirken teknoloji kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olabilmeli, okulun öğretmenlerine bu konuda rehberlik edebilmelidir.” (BTÖ_6)

“Teknolojik liderlik, kaynakları optimum düzeyde kullanabilme, elde edilen teknolojinin kullanımı konusunda çevreye öncülük edebilme, sürekli yenilenme ve çevreyi de yenileyerek güdülemedir, denilebilir. İdarecim “Bilişimden ve teknolojiden anlasın yeter.” diye düşündüğüm zamanlar çok olmuştur. Ancak lider kelimesini düşünürsek, her kurum ve kuruluşta yönetici ve lider pozisyonundaki kişilerin, çalışanlarına her anlamda (giyim kuşamda bile) imrendirici, teşvik edici bir davranışları olmalı. Yani bir okulda müdür, teknolojiye çok hâkim olursa, önce öğretmenler, dolayısıyla okul ciddi biçimde kalkınır diye düşünüyorum.” (BTÖ_8)

“Lider kişi örnek kişidir, vizyonu olan kişidir. Günümüzde de bütün alanlarda teknoloji ilerliyor. Eğitimde de teknoloji artık çok önemli. Hatta bakanlığın Fatih projesi ile teknoloji eğitimin en üst noktalarına taşınmış durumda. Bunun için

günümüzdeki yöneticilerin ve idarecilerinde liderlik yaparken teknolojiyi etkin olarak kullanmaları gerektiğini düşünüyorum. Yani bilgisayar teknolojisini ve buna bağlı teknolojileri çok iyi bir şekilde bilmeleri gerekiyor ki herkese örnek kişi olabilsinler. Çünkü lider kişi örnek kişidir, rehber kişidir. Bu açıdan günümüzde teknolojik liderlik çok önemli bir kavram.” (BTÖ_10)

“Teknolojiye hâkim ve bunu etkin kullanarak teşvik eden kişidir.” (BTÖ_12)

“Teknolojiyi etkin kullanan, diğer meslektaşlarına öncülük eden, fikir veren, destek olan kişidir bence.” (BTÖ_13)

Daha sonra % 68,75 ile “Teknolojiyi etkin kullanan kişidir.” tanımlaması gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

*“Teknolojiyi üst düzeyde kullanan teşvik eden ve imkân sağlayan kişi olmalıdır.”
(BTÖ_1)*

“Okul müdürü yönetim faaliyetlerini gerçekleştirirken sergilediği teknolojik yeterlilikler konusunda yeterli bilgiye sahip olabilmeli.” (BTÖ_6)

“Teknolojik lider, teknolojik gelişmeleri takip edebilme ve uygulama becerisine sahip olabilme gibi özellikleri taşır. Her yöneticinin bu vasfı taşıması gerektiği kanısındayım.” (BTÖ_8)

“Bakanlık Fatih Projesi ile teknolojiyi eğitimin en üst noktalarına taşımış durumda. Bunun için günümüzdeki yöneticilerin ve idarecilerinde liderlik yaparken teknolojiyi etkin olarak kullanmaları gerektiğini düşünüyorum. Yani bilgisayar teknolojisini ve buna bağlı teknolojileri çok iyi bir şekilde bilmeleri gerekiyor.” (BTÖ_10)

“17 yıllık öğretmenim ben, bugüne kadar okul idareleri ile, özellikle okul müdürleri ile bu konuda hep zıtlıkta konumunda olduk. Bazı şeyleri uygulamak için teknolojiyi pek kullanmayan okul müdürleri yüzünden bugüne kadar hep önümüz kesildi. Eğer teknolojiyi etkin kullanmıyor, ya da kullanamıyor ise teknolojinin gerekliliğini algılayamıyorlar. Bu sebeple teknolojiyi kullanabilmeliler.” (BTÖ_11)

“Teknoloji kullanımları çok iyi değil. Temel düzeyde bilmeliler. Her şeyi bilmek zorunda değil ama yapılacak bir şey olduğunda idarecinin eğer biraz teknoloji bilgisi varsa bunu idareye anlatmak çok daha kolay oluyor.” (BTÖ_15)

“Teknolojik liderin, sınıflarda teknoloji entegrasyonunu sağlayabilecek bir okul iklimi oluşturulması için gerekli bilgi ve beceriye sahip olmasının yanı sıra, teknolojiyi bizzat kullanabilecek nitelikte olması gerekir.” (BTÖ_16)

“Güncel teknolojileri takip eden kişidir.” ve “Eğitimde teknoloji kullanımını destekleyen kişidir.” şeklindeki tanımlamalar ise % 43,75 oranındadır. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Lider olarak güncel yazılımları takip etmeli ve bize temin edebilmeli. Bizimde bunları kullanmamız için gerekli eğitimler verilmeli diye düşünüyorum.” (BTÖ_7)

“Teknolojik lider, yeni çıkan teknolojileri bulunduğu kuruma getirip bireylere bunun nasıl kullanılacağı hakkında bilgi veren ya da bilgi veren insanları bulunduğu kuruma getiren kişidir. Yani yeni yazılım programlarını, örneğin biz eğitimciyiz eğitimle ilgili eğitim yazılımlarını, tanıtan ya da tanıtılmasını sağlayan, öğretmenleri kullanmaya teşvik eden insanlara teknolojik lider gözüyle bakıyorum.” (BTÖ_9)

“Teknolojik liderlik, bir eğitim öğretim kurumunda öğretmenlerin veya okul idarecilerinin, yöneticilerinin yeni teknolojik gelişmeleri okullarına adapte edebilmesi, uygulayabilmesi, öğrencilerin, öğretmenlerin ve eğitim faaliyeti içinde olan bütün elemanların önünü açmasıdır.” (BTÖ_11)

“Teknolojik lider teknolojiyi güncel yeniliklerle kullanabilen kişidir bence.” (BTÖ_15)

“Teknolojik liderliği düşününce, teknolojiyi iyi bir şekilde takip etmek, kullanmak, yeni teknolojik ürünler hakkında bilgi edinmeye istekli olmak, sık sık teknolojik fuarlara, seminerlere gitmek gibi şeyler geliyor aklıma. Tüm idarecilerde olması gerekli özelliklerden biridir ve idareci değerlendirme kriteri olarak kullanılmalıdır. Günümüzde teknolojiyi kullanmayan hemen hemen hiçbir sektör kalmamıştır ve okul müdürü teknolojik gelişmeleri takip etmeli ve uygulanabilir olanları uygulamak için çaba sarfetmelidir.” (BTÖ_16)

“Teknolojik lider, ortaya çıkan yenilikleri anında tesbit edip bunu personeline ya da etkisi altındaki insanlara yayabilen kişi ve onların kullanımını teşvik eden kişidir.” (BTÖ_4)

“Teknolojik lider, çevresindekileri örgütleyerek teknolojiyi kurumuna taşımak için aktif olan kişidir.” (BTÖ_2)

“Teknolojik liderlerin, eğitim ortamlarındaki teknolojilerin kullanımı konusunda bize gerekli eğitimin alınmasında yardımcı olabilecek kişiler olması gerekir. Tabi bunların uygulanması aşamasında da gerekli uygun ortamın sağlanması sınıf, laboratuvar, bunlara yardımcı olabilecek ek araç gereçlerin bize sağlanması, örneğin projeksiyon cihazı akıllı tahta gibi, konusunda da bize önderlik edebilecek faaliyetler teknolojik liderlik sınıfına girer diye düşünüyorum.” (BTÖ_7)

“Tabi günümüzde teknoloji bilgi çağında yaşıyoruz. Eğitim öğretimde bütün duyu organları şu anda önemli bir konuma geldi. Çünkü çocuklara baktığımız zaman, bazı çocuklar görsel olarak anlayabiliyor, bazı çocuklar işitsel olarak anlayabiliyor. Bizim okul içerisinde bu ortamları atölyelerimizde veya sınıflarımızda oluşturabilmemiz lazım. Tabi bunu uygulamak içinde öncelikle okul idarecilerinin ya da yetkili kişilerin de bu anlamda destekleyici lider olması gerekir.” (BTÖ_11)

“Teknoloji için bütçe ayıran kişidir.” tanımlamasının ise % 25 oranında söylendiği görülmüştür. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Teknolojik lider, teknolojiyi okula taşıyan, bunun için maddi manevi imkânları işe koşan, o teknolojiyi alan ve çevresindekileri örgütleyen kişidir.” (BTÖ_2)

“Özellikle son yıllarda çağımız teknoloji çağı haline geldi. Teknolojinin eğitim ortamlarında kullanılması için teşvik edilmesi ve teknolojinin okula kazandırılması için bize önderlik edebilecek kişiler teknolojik lider sınıfına girer diye düşünüyorum. Okul müdürü teknolojik lider olarak teknolojiyi kurumuna getirmek için maddi olarak çalışanlarını desteklemelidir.” (BTÖ_7)

Teknoloji öğretmenlerinin teknolojik liderlik davranışına ilişkin görüşlerini genel olarak yorumladığımızda, teknolojik lideri en çok teknolojiyi kullanarak örnek olan, teknolojiyi etkin kullanan, güncel teknolojileri takip eden, teknoloji için bütçe ayıran, eğitimde teknoloji kullanımını destekleyen kişi olarak tanımladıkları görülmektedir. Okul yöneticisinin eğitimsel süreçte teknolojinin aktif kullanılmasını, etkin kullanılmasını sağlayarak öğretmenleri bu konuda kanalize etmesi, teknolojik kullanım konusunda seminerler verilmesini sağlayarak teknoloji kullanımına dikkat çekmesi teknolojik liderlik davranışı olarak tanımlanmaktadır.

4.2.4 Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla, teknoloji öğretmenlerinin okul müdüründen eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışı anlamında beklentilerine ilişkin görüşleri ile ilgili frekans ve % dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.10'da elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.10.

Teknoloji Öğretmenlerinin Okul Müdüründen Eğitim ve Yönetim Faaliyetlerinde Sergilediği Teknolojik Liderlik Davranışı Anlamında Beklentilerine İlişkin Frekans ve % Dağılımı

Teknoloji Öğretmenlerinin Beklentileri	Teknoloji Öğretmenleri	f	%
Teknoloji kullanımını teşvik edici durumlar oluşturabilir.	BTÖ_1, BTÖ_4, BTÖ_5, BTÖ_8, BTÖ_10, BTÖ_16	6	37,50
Teknolojiyi edinebilmek için yeterli bütçeyi sağlayabilir.	BTÖ_2, BTÖ_5, BTÖ_7, BTÖ_8, BTÖ_9, BTÖ_10, BTÖ_11, BTÖ_13	8	50
Teknoloji kullanılarak eğitim-öğretime farklı uygulamalar katabilir.	BTÖ_2, BTÖ_3, BTÖ_6, BTÖ_8, BTÖ_9, BTÖ_15	6	37,50
Hizmet içi eğitimlerle teknoloji kullanımını daha fazla arttırabilir.	BTÖ_5, BTÖ_7, BTÖ_9, BTÖ_11, BTÖ_15, BTÖ_16	6	37,50
Yöneticiler teknoloji hakkında daha fazla bilgi edinerek ve teknolojiyi daha etkin kullanarak eğitime katkı sağlayabilir.	BTÖ_2, BTÖ_3, BTÖ_4, BTÖ_7, BTÖ_8, BTÖ_9, BTÖ_11, BTÖ_13, BTÖ_14, BTÖ_16	10	62,50

Tablo 4.10'da görüldüğü gibi genel olarak teknoloji öğretmenlerinin okul müdüründen eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışı anlamında beklentilerini yorumlarsak; % 62,5 ile yöneticilerin teknoloji hakkında daha fazla bilgi edinerek ve teknolojiyi daha etkin kullanarak eğitime katkı sağlayabileceğine dair beklenti ilk sırada yer almaktadır. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Keşke kendisi eğitim teknolojisi hakkında daha çokbilgi sahibi olsa. Teknik anlamda çok bilgisi yok. Bilmediği için, teknolojiyi satın alma konusunda çok istekli değil. Keşke biraz daha fazla farkındalığı olsa, o zaman belki eksikleri tespit edebilir ve okula taşıyabilir. “ (BTÖ_2)

“Teknoloji konusunda fazla birşey yapıldığını düşünmüyorum. Çok daha etkin kullanılabilir. Örneğin sınıfta öğrenci o gün dersi dinlememiş ya da öğrenememiş olabilir. Öğretmen arkadaşlarımız dersi hazırlayıp okulun kendi web sitesine koyabilir. Akşam öğrenci eve gittiğinde kendi şifresiyle girip dersi dinleyebilir. Bunun dışında öğretmen arkadaşlarımızın öğretmenlik deneyimlerini öğretmenler odasına çok fazla paylaşabildiğini düşünmüyorum. Okulun kendi web sitesin de böyle paylaşım ağları oluşturulabilir. Bu herkese açık olmayacak, sadece öğretmenlere açık olacak şekilde hazırlanabilir. Öğretmen sınıfta öğrencilerin davranışları üzerinde olumlu etkide bulunduğunu gördüğü uygulamaları paylaşım sayfasında paylaşabilir. Burada müdüründe biraz teşvik edici olması, yani biraz ufuk çizmesi, yol yöntem göstermesi, ortam oluşturması gerekir. Çalıştığım okulda bunların hiçbirini göremiyorum.” (BTÖ_3)

“Eğitim teknolojilerine çok hâkim değiller. Belli fikirleri var ama bunları hep başkalarından duyarak ediniyorlar. Müdürler toplantısı oluyor. Orada her müdür okulundaki uygulamadan bahsediyor. Başka okulda uygulanan uygulama okula getiriliyor ama niteliği konusunda çok da bilgili değiller. Uygulama başarılı olmuş mu bakmıyorlar. Teknolojiye yeterince hâkim olmamalarından kaynaklanıyor.” (BTÖ_4)

“En gelişmiş teknoloji yerine bizim eğitim öğretimimize yardımcı olabilecek, gerekli eğitimi sağlayabilecek teknolojiyi bize kazandırmaları gerekiyor. Yani tüm laboratuvarlara yüksek performanslı makineler almak yerine bizim işimizi görecek, bizim kullandığımız programları çalıştırabilecek bilgisayar almaları yeterli. Bu şekilde daha fazla makine alabilirler. Bazen bişey istediğimizde teknolojiye çok

hâkim olmadıkları için istenenin en iyisini almaya çalışılıyor. Bizim eğitimimize uygun mu bakılmıyor. Bu konuda kendilerini geliştirmeliler.” (BTÖ_7)

“Kurumun lideri olarak, teknolojiyi etkin verimli kullanmalı.” (BTÖ_8)

“Toplantılarımızda tek tek sınıf başarı yüzdeleri, öğrenci bazında başarı yüzdeleri okunuyor. Toplantılarda en azından bir projeksiyon ile bir dizüstü bilgisayar getirilip yansıtılarak okumak için geçen zaman öğretmenlere görsel bir şekilde sunularak değerlendirilebilir. Fakat hiç yapmadılar. Toplantılarda mikrofon teknolojisi kullanıyorlar. Onun dışında bir teknoloji kullanmıyorlar.” (BTÖ_9)

“Yeni teknolojileri takip etmeleri gerekir. Eğitim, öğretim ortamlarının nasıl geliştirilebileceğine ihtiyaçlar hakkında, fikir alışverişi yapabilirler.” (BTÖ_11)

“Teknolojiyi yakından takip edip, okuldaki öğretmen ve öğrencileri bilgilendirmeliler. Eğitimin kalitesini artıracak teknolojileri okulumuza kazandırmak için bilinçli olmalılar. Bu teknolojileri kullanmak için öncülük etmeli ve hevesli olmalılar.”(BTÖ_13)

“Okulumuzda teknolojiye yatırım yeterince var. Bilgi işlem servisinde bu anlamda uzman bir kadromuz var. Bu sebeple sıkıntı yaşamıyoruz. Ancak yöneticilerimiz bu anlamda yeterli değil. Yönetimin teknolojiden biraz daha fazla anlaması isterim.” (BTÖ_14)

“Toplantılarda bilgisayar ve projeksiyon kullanabilir. Öğrencilere özel günlerde sinevizyon gösterileri düzenlenebilir. Öğretmenler odasına yazıcı konulabilir. Okul girişine bir lcd ekran asılarak duyurular orada yapılabilir. Okula meb harici internet hattı çekilebilir. Öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi için çalışmalar yapılabilir.” (BTÖ_16)

Teknolojiyi edinebilmek için yeterli bütçe beklentisi ise % 50 oranıyla 2. sırada yer almaktadır. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“İdari kadronun yaş ortalaması biraz yüksek. Teknolojiyi satın almak için bütçe ayırmada yaşında etkisi var. İleri yaşlarda var olan imkânlarla yetiniyor, idare ediyor ve yeniliklere gerek duymuyorlar. Örneğin öğrencilerimize baktığımız zaman Windows 7 çıkıyor hemen onu merak ediyor, onu kuralım istiyorlar. Denemek istiyorlar. Ama idare, yetiyorsa bir üstüne ihtiyaç duymuyor. Böyle olmaması lazım. Aslında en son çıkan teknolojiler için ek bir bütçe ayrılıp, ilk önce bilgisayar öğretmenlerine tanıtılmalı, eğitimi verilmesi sağlanmalı. Çünkü yeni çıkan bir teknolojiyi öğretmen öncelikle tanımalı ki öğrencisine anlatabilsin. Öğretmen yeni çıkan bir cihazı ya da yeni bir programı öğrencisinin elinde görmemeli. Öğretmenlerin prestiji, kendini geliştirmesi ve derste daha aktif olabilmesi için bu tip imkânlar sağlanmalı. Ancak bence şu anda bu beklentiler ütopya gibi maalesef. “ (BTÖ_5)

“Teknolojik cihaz zamanla yıpranıp bozuluyor. Bizim çözemediğimiz sıkıntılar oluyor. Bunu çözmesi gereken yönetim. Örneğin projeksiyon bozuluyor ve biz nasıl tamir edilebilir bilmiyoruz. Bu gibi durumlarda cihaz tamire gittiğinde bunun en kısa zamanda sorununun çözülüp tekrar okula iade edilmesi gerekir. Ama yöneticilerimiz bu konuda duyarsız kalıyorlar. Buda eğitimi aksatıyor.” (BTÖ_7)

“Bütçe ayırmaya hevesli değiller bence. Bilgisayar sistemleri pahalı bir teknoloji, bu nedenle yönetim fazla masraf yapmak istemiyor. Şimdi bakanlığın Fatih projesiyle gelenlerle beraber projeksiyonlarda kullanılmaz duruma geçecek. Bu nedenle okula teknoloji satın almıyoruz, bakanlıkta artı masraf yapılmasını istemiyor.” (BTÖ_10)

“Bir projeksiyon cihazının gerekliliğini, eğitim öğretimde önemini anlatmak için çok zaman geçirdim, çok sıkıntılar yaşadık. Bu okul müdürlerinin teknolojik lider olmamasından kaynaklanıyor. Onların bizim önümüzü açması gerekirken biz karşımızda onları buluyoruz. Ben sınıfıma, kendim ödeyerek projeksiyon cihazı satın aldım.” (BTÖ_11)

“Teknoloji, sürekli yenileniyor. Bu nedenle ciddi maliyet gerektiriyor. Okul müdürlerinden teknoloji giderleri için ayrı bir bütçe oluşturmasını beklerim.” (BTÖ_8)

“Akıllı tahta kullanıyoruz. Onun haricinde projeksiyon ve dizüstü bilgisayar ile ders anlatan öğretmenlerimiz var. Öğretmenlerin bir kısmı kendi dizüstü bilgisayarlarını getiriyor ve bilişim bölümünden projeksiyon sağlıyoruz. Bundan başka eski usul kara tahtada ders anlatımı devam ediyor. Biraz daha bütçe ayrılarak daha fazla teknoloji kullanımı imkânı sağlanabilir.” (BTÖ_9)

“Buradaki öğrencilere uygulamalı eğitim vermek zorundayız. Çünkü biz iş hayatına eleman yetiştiriyoruz. Eğer bu çocuklar burada uygulama yapamazlar ise iş hayatında da bir şey yapamazlar. Biz teknolojik liderlerimizden teknolojik donanımların edinilmesinde daha cömert olmalarını, daha fazla bütçe ayırmalarını bekliyoruz.” (BTÖ_9)

“Okul müdürünün teknolojiyi desteklemesini, gelişen teknolojiye uyum sağlamasını, okulun teknolojik ihtiyaçlarını gidermesini, teknolojik giderler için yeterli bütçeyi ayırmasını beklerim.” (BTÖ_13)

“Sınıflarda bilgisayarlar bozuluyor hem ders anlat hem bilgisayar yap ilgilenemiyoruz. Müdür bütçe ayırarak haftada bir tüm bilgisayarları kontrol eden bir teknik eleman çağırırsa, bizde derse girdiğimizde laboratuvar hazır olsa ve direk

derse başlasak daha iyi olur. Ama derse giriyoruz ve yoklamayı alıyoruz, ondan sonra bozuk bilgisayarlar ile uğraşıyoruz. Bunun için bütçe ayırmıyor. Gereksiz buluyor diye düşünüyorum.” (BTÖ_2)

% 37,50 ile hizmet içi eğitimlerle teknoloji kullanımını daha fazla arttırabileceğine dair beklenti yer almaktadır. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Kullanılacak teknolojinin gerçekten yararlı olduğunu önce idareciler gerçek bir hizmet içi eğitimle görmeliler. Gördükten sonra bizi teşvik etmeliler. Bunun gerekliliğine idarecinin inanması lazım. Ben bilişim teknolojileri öğretmeniysem yeni bir teknolojiyle ilk ben tanışmalıyım, tanıtan kişi ben olmalıyım. İdarecinin düşüncesi, önceki teknolojininde idare edeceği şeklinde olduğu zaman öğretmenede o kadar imkân sağlıyor.” (BTÖ_5)

“Bölüm öğretmeni yeniliklere açık, yenilikleri takip eden, yeni projeler üreten, öğrencilere en yeni haberleri veren, teknolojiyi öğreten kişi olması lazım. Bilgisayarda bir şeyi anlattığımızda bir hafta sonra bile o teknoloji eskiyebiliyor. Teknoloji hızlı değişen birşey. Bu nedenle idarenin de bilinçli olması gerekiyor.” (BTÖ_5)

“Hizmet içi eğitimlerle, çeşitli projelerle teknolojiyi verimli kullanan okullar varsa iletişime geçilip oralara gezi düzenlenebilir. Yurtdışında farklı eğitim faaliyetleri nasıl yapılıyor oralara gidilip farklı eğitim faaliyetleri izlenebilir.” (BTÖ_7)

“Teknoloji 3 ayda 4 ayda bir değişiyor. Kendi alanımızda en son çıkan teknolojik alet neyse onu görmeliyiz, ya da hakkında bilgi edinmeliyiz. Yeni çıkan teknolojilerin tanıtımı için en azından birer numunesini şirketler bize gönderebilir. Ya da teknolojik yazılımların bilgilendirme seminerlerine gönderilebiliriz. Okul müdürü eğitim verecek hizmet içi eğitimlere bizi yönlendirebilir.” (BTÖ_9)

“Avrupa projeleriyle Avrupa’daki teknolojilerin görülmesi sağlanabilir.” (BTÖ_11)

“Tüm öğretmenlerin eğitimde teknolojik materyallerin kullanımı ile ilgili açıklarını kapatması konusunda teşvik edici olabilir. Öğretmenleri teknoloji kullanımı ile ilgili eğitimlere katılmalarına teşvik edebilir.” (BTÖ_15)

“Okul müdürü tüm öğretmenlerinin teknoloji kullanımı konusunda eksiklerini gidermek için yönlendirmeler yapmalı ve eğitimler organize etmelidir. Özellikle meslekte eski öğretmenlerin teknoloji kullanımı konusunda önyargılarını gidermesi için çalışmalar yapılmalıdır. Teknolojinin adapte edildiği sınıflarda daha kaliteli eğitim olacağı şüphesizdir. Dolayısıyla okul müdürü bu yönde tüm imkânları kullanmalıdır. Teknolojik yenilikleri takip edip, kendini geliştirmesi ve bizleri de desteklemesi gerekir.” (BTÖ_16)

Daha sonra % 37,50 ile okul müdürünün teknoloji kullanılarak eğitim öğretime farklı uygulamalar katabileceğine dair beklenti gelmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir;

“Toplantılarda bilgisayar ve projeksiyon kullanabilir. Öğrencilere özel günlerde sinevizyon gösterileri düzenlenmesini sağlayabilir. Okul girişine asılan bir lcd ekran ile duyurular yapılabilir. Öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi için çalışmalar yapılabilir.” (BTÖ_2)

“Öğretmenlerimiz akademik başarıyı gerçekleştirmek için öğrencilerin bireysel farklarını dikkate almadan sadece anlatarak eğitim veriyor. Bu artık eğitimde geldiğimiz noktada yeterli kalmıyor. Anlatıyorum öğrenci orada dinliyor, gidip evinde ders çalışıyor, geliyor sınav oluyor. Artık eğitim bu değil. Öğrencinin 5 duyu organına hitap ederek eğitim vermeli. Teknolojinin sağladığı tüm olanaklar sınıflarda aktif olarak kullanılmalı.” (BTÖ_3)

“Okul müdürü okulun teknolojik ihtiyaçlarına daha duyarlı olmalı, toplantılarda analiz programları, grafik v.b. içerikler ile bilgisayar kullanarak sunum yapılabilir.” (BTÖ_6)

“Kurumunun her türlü teknoloji ihtiyaçlarını imkânlar ölçüsünde karşılamalı. Öğrencilerin derslerde ve okulda teknoloji kullanmalarını desteklemeli. Örneğin kütüphaneler bilgisayar ile donatılarak öğrencilerin interneti kullanması ve bilgiye kolay erişimi sağlanabilir. Okulun web sayfası iletişim, haber ve duyurularda daha etkin olarak kullanılmalı.” (BTÖ_8)

“Mesleki eğitimde modüler sistem kullanıyoruz. Ama kullandığımız modüller ile dersi sadece teorik olarak işlemiş oluyoruz. Uygulama yapılarak anlatılması gereken konuları anlatarak, çok yüzeysel anlatmış oluyoruz. Çeşitli simülasyon programları ile uygulamalı ders anlatım modülleri geliştirilebilir. Modüller anlatılan konulardaki uygulamaları yapacak teknoloji ile desteklenmeli.” (BTÖ_9)

“Toplantılarda video konferans sistemi uygulanarak öğretmenlere kullanılacak teknoloji gösterilebilir. Bu şekilde farklı ve yeni teknolojiler öğretmenlere sunulsa güzel olur.” (BTÖ_15)

Teknoloji kullanımını teşvik edici durumlar oluşturabileceği beklentisi ise % 37,50 oranındadır. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Okul müdürüm beklentilerimizi, ihtiyaçlarımızı geçiştirmiyor hemen ilgileniyor. Yani öğretmen teknolojik anlamda bir sıkıntı yaşamamış istiyor. İhtiyacı karşılıyor, destekliyor. Öğretmen kullanırsa kullanıyor, kullanmazsa kendi tercihidir. Yani kullanımı zorlayıcı bir durum yok. Ama zamanla kullanır, görür, alışır, rekabet içerisine girebilir diye düşünüyor olabilir. Ancak kullanım için teşvik edici durumlar oluştursa ya da kullanımı ödüllendirse daha iyi olabilir.” (BTÖ_1)

“Tüm sınavlar ortak yapılıyor. Sınav sistemini okul içinde merkezi hale getirerek, soruların dijital ortamda değerlendirilmesini sağlayabilir. Bu şekilde ders başarısı hakkında istatistiksel olarak daha çok bilgi edinebiliriz. Örneğin, sınıftaki başarıyı ölçmek için sınav yapıyoruz. Hangi soruyu kaç öğrenci doğru yapmış tespit ediyoruz. Ancak anlaşılmamış konuyu tespit ederek, bir kere daha anlatmıyoruz. Bu bize zor geliyor. Eğer okulda merkezi dijital bir sistem yapılırsa müdür tüm sonuçları sistem üzerinden görebilir. Sonuçlara bakarak konunun anlaşılmadığı sınıfı görüp öğretmenin tekrar etmesini isteyebilir. Bu şekilde öğretmene yaptırım uygulanabilir. Bu kaliteyi çok arttıracaktır. Bazı okullarda bu uygulanıyormuş.” (BTÖ_4)

“Bölümümüzde Türkiye genelinde projesi dereceye giren arkadaşımız var. Ancak talep etmesine rağmen kendisine bir çalışma odası imkânı sağlanmadı. Arkadaşımız bu konuda teşvik edilmemiş oldu. Benim okulumda böyle bir öğretmenim olsa ben ona elimden ne geliyorsa her türlü imkânı sağlamak isterim. Türkiye genelinde dereceye girmiş bir öğretmen, çalışmaya da gayretli ama maalesef destek görmüyor. Okul müdürünün teşvik edici adımları olmalı.” (BTÖ_5)

“Teknolojinin derslerde aktif ve verimli kullanılması için teknolojiyi kullanan öğretmenleri ödüllendirmeli. Bu öğretmeni teknoloji kullanmaya teşvik edici bir adım olabilir.” (BTÖ_8)

“Okul müdürü toplantılarda yeni gelen teknolojinin etkin kullanımı için söylemlerde bulunabilir. Zümreleri toplayıp, sorular ve çeşitli uygulamalar hazırlanmasını isteyerek, bu soruların ve uygulamaların akıllı tahtalarda çevrimiçi uygulanmasını sağlayabilir.” (BTÖ_10)

“Sınıflarda teknoloji kullanımına öncülük etmelidir. Bu hareketi öğretmen veya veli başlatmamalı, okul müdürü başlatmalıdır. Öğretmenin teknoloji kullanma konusunda eksiklikleri olduğunu görüyorsa, öğretmenin eğitime yönlendirilmesini sağlamalıdır. Okuldaki donanım, yazılım ihtiyacını ve güncellemelerini gözden geçirmelidir.”
(BTÖ_16)

Teknoloji öğretmenlerinin okul müdüründen eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışı anlamında beklentilerine ilişkin görüşleri genel olarak yorumlandığında, teknoloji kullanımını teşvik edici durumlar oluşturması, teknolojiyi edinebilmek için yeterli bütçeyi sağlayabilmesi, okul müdürünün teknoloji kullanılarak eğitim-öğretime farklı uygulamalar katması, hizmetiçi eğitimlerle teknoloji kullanımını daha fazla arttırması ve okul müdürlerinin teknoloji hakkında daha fazla bilgi edinerek ve teknolojiyi daha etkin kullanarak eğitime katkı sağlaması beklentilerinin olduğu görülmüştür.

4.2.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla, bilişim teknolojisi öğretmenlerinin okul müdürlerinin okul içindeki eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin görüşleri ile ilgili frekans ve % dağılımı belirlenmiştir. Tablo 4.11’de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.11.

Bilişim Teknolojisi Öğretmenlerine Göre Okul Müdürlerinin Okul İçindeki Eğitim ve Yönetim Faaliyetlerinde Sergilediği Teknolojik Liderlik Davranışlarına İlişkin Frekans ve % Dağılımı

Okul Müdürünün Sergilediği Teknolojik Liderlik Davranışları	Teknoloji Öğretmenleri	f	%
Teknoloji kullanımına teşvik edici haller yaratma. (sözle teşvik ediyor, görevlendiriyor, işlerin elektronik ortamda yapılmasını istiyor, öğretmenlere anlatıyor, derslere araç gereç taşınmasını istiyor, kullanımı takip ediyor...)	BTÖ _1, BTÖ _2, BTÖ _3, BTÖ _8, BTÖ _9, BTÖ _10, BTÖ _11, BTÖ _12, BTÖ _13, BTÖ _16	10	62,50
Teknolojiyi kullanarak örnek davranış sergileme. (Bakanlık uygulamalarını aktif kullanma, projeksiyon-bilgisayar kullanma, teknoloji kullanımı için imkan sağlama, farklı uygulamaları dile getirme...)	BTÖ _2, BTÖ _4, BTÖ _5, BTÖ _7, BTÖ _10, BTÖ _15	6	37,50
Teknolojiyi eğitim öğretim ve yönetim faaliyetlerinde etkin kullanma. (Eğitim ve yönetim işlerinde aktif internet kullanma, bakanlığın zorunlu uygulamalarını aktif kullanma, istatistikî bilgiler tutma, sms ile iletişim kurma, optik okuyucu, fax, fotokopi vb araçları kullanma, web sitesini takip etme, yapılan etkinlikleri sosyal paylaşım sitesinde hemen paylaşma...)	BTÖ _1, BTÖ _2, BTÖ _3, BTÖ _5, BTÖ _8, BTÖ _10, BTÖ _12, BTÖ _13	8	50
Hizmetiçi eğitimlere katılma, katılımı sağlama. (hizmetiçi eğitimlere katılımı destekleme, eğitimleri okulda duyurma...)	BTÖ _1, BTÖ _5	2	12,50
Yeni teknolojileri okula getirme. (Yeni laboratuvar kurma, web sitesinin güncel tutulmasına ve aktif kullanılmasınaözen gösterme, derslere video sunuları hazırlanmasını isteme, her sınıfa projeksiyon taktırma, farklı yazılımlar kullanma...)	BTÖ _1, BTÖ _2, BTÖ _3, BTÖ _4, BTÖ _5, BTÖ _7, BTÖ _9, BTÖ _10	8	50

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi okul müdürünün sergilediği teknolojik liderlik davranışlarını yorumlarsak “Teknoloji kullanımına teşvik edici haller yaratma” başlığı altında yapılan yorumlar % 62,50 ile ilk sırayı almaktadır. Katılımcıların bu konudaki görüşleri şöyledir:

“Derslerde projeksiyonların kullanılarak eğitimin görselleştirilmesini istiyor. Teknolojinin kullanılmasını istiyor, ancak kendisi çok fazla kullanmıyor.” (BTÖ _2)

“Genelde idareciler teknolojiye çok hâkim değiller. Bizim müdürümüzde çok hâkim değil ama kullanmaya çalışıyor ve kullanılmasını istiyor. İdareciler teknolojiyi kullanmaya hevesliler ancak genelde ileri yaşta oldukları için onların döneminde var olan teknoloji ile idare etmeye çalışıyorlar. Yeniliklere açıklar fakat yeni teknolojileri çok idrak edemiyorlar.” (BTÖ _4)

“Eğer idareci çok egosu yüksek kişilikte değilse çevresindeki teknolojiye hâkim insanlardan yardım isteyip bu kişileri görevlendirerek işleri yapmaya çalışıyor. Bizim müdürümüz idari yazışmaların elektronik ortamda yapılmasını istiyor. Tüm derslerin projeksiyon ve bilgisayar kullanarak görsel olarak işlenmesini istiyor. Her dersten önce teknolojik hazırlık yapılmasını, öğrencinin dikkatini çekebilmek için daha fazla teknolojik materyal hazırlanmasını istiyor.” (BTÖ _4)

“Müdürümüz okulda teknoloji derslerine inanılmaz önem veriyor. Okulumuzda web dersi veriyoruz. Bu dersi daha küçük sınıflarada verelim, hatta hafta sonu bile kurs açalım istiyor. Teknoloji eğitime önem veriyor.” (BTÖ _12)

“Okul müdürümüz teknoloji kullanımına önem veriyor. Kendisinin kullandığı teknolojik aletleri kullanamayan öğretmenlere anlatır. Öğretmenleri teknoloji kullanmaya teşvik etmeye çalışır. Toplantılarda teknoloji kullanımının avantajlarından bahseder.” (BTÖ _1)

“Okul müdürümüz teknolojinin kullanılması için çevresindekileri örgütlüyor. Projeksiyonların kullanılması, çeşitli görsel materyallerin sınıflara götürülerek ders anlatılmasını istiyor. Örneğin coğrafyacılara haritaları kullanmalarını sık sık dile getirir. Bu konuda teşvik edici söylemleri var.” (BT_2)

“Derslerimizin projeksiyon, internet kullanılarak daha etkili ve verimli işlenmesi gerektiğini her zaman belirtiyor. Bu konuda baskıcı bir tutum izlemek yerine teknolojik sistemlerin kullanılarak derslerin işlenmesinin verimi ve kaliteyi artıracadı yönünde ğretmen arkadaşlarımızla hemfikir olarak adımlar atıyor.” (BT_8)

“Türkiye’de eğitimde en fazla projeksiyon teknolojisi kullanılıyor. Müdürümüz ğretmenlerin projeksiyonları kullanmasını sık sık dile getirerek istiyor. Okullarımıza yeni gelecek etkileşimli tahtalar ile eğitimin veriminin daha çok artacağına inanıyorum.” (BT_10)

“Okul müdürümüz her öğrenciye bir bilgisayar düşmesine çok dikkat ediyor. Zaten veliler bu konuda çok titiz. Öğrenci o gün uygulamasını yapamamış ise hemen nedenini soruyorlar. Çocuklarını takip ediyor, hemen tepkilerini koyuyorlar. Veli öğrencisinin aldığı eksik 10 puanın bile nedenini soruyor. Bu sebeple dersi zenginleştirek ve teknolojiyi aktif kullanarak eğitim vermek zorunlu oluyor.” (BT_12)

“Okul müdürümüz teknolojiden uzak bir insandęil ama teknoloji kullanım yeterliliği orta seviyede. Teknoloji kullanımında yaşıda etkili ancak teknolojinin etkin kullanılması, dersin bilgisayarlarla yapılmasını ister ve maddi anlamda da destekler.” (BT_13)

“Okul müdürümüz teknoloji kullanımında kendini geliştirmiş. Müdüre ihtiyaçlarımızı, karşılaştığımız sorunları anlatırken anlaşılabilirliğini hissediyorum. Bu büyük bir yükten kurtulma anlamına geliyor. Öğretmenlere de teknoloji kullanımında destek oluyor ve bazen zorlayıcı olabiliyor. Örneğin web sitesinin güncel kalmasını istiyor ve bunun için öğretmenlerden web sitesinde haber, duyuru ve resim yayınlamalarını istiyor. Teknolojiye yeterince bütçe ayırıyor. Toplantılarda teknoloji kullanmaya özen gösteriyor.” (BTÖ_16)

Öğretmenlerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde okul müdürlerinin teknoloji kullanımının önemini ve artık eğitim teknolojisi kullanımının kaçınılmaz olduğunun farkında oldukları görülmektedir. Öğretmeni teşvik edici söylemlerde bulundukları ve teknoloji kullanımının önemini vurguladıkları sonucuna varılıyor. Ancak öğretmenlerin okul müdürlerinin teknoloji kullanımını yaş ve kişisel istek gibi etkenlere de bağladıkları görülmüştür.

Tablo 4.11’e bakıldığında ikinci sırada ise % 50 ile “Teknolojiyi eğitim, öğretim ve yönetim faaliyetlerinde etkin kullanma” ve “Yeni teknolojileri okula getirme” hakkındaki görüşleri yer almaktadır. Katılımcıların bu konudaki görüşleri şöyledir:

“Ben Çorum’un bir ilçesinde çalıştım. Orada endüstri meslek lisesi müdürünü gördüm tam bir teknolojik liderdi. Müdür okulunda Avrupa projeleri yaptı. Milli Eğitim Bakanlığının kurumlar arası web sayfası yarışmasında Türkiye birinciliği kazandı. Müdürün teşvik edici, yönlendirici davranışlarıyla ve öğretmenlere gerekli ortamı sağlaması ile okul Türkiye birincisi oldu. Ve okul bir laboratuvar kazandı. Okulu Türkiye çapında eğitim yapılabilen, hizmetiçi eğitim verilebilir bir kurum haline getirdi. Yeni laboratuvarlar kurdu. Bu teknolojik liderliktir. Çünkü teknolojiyi sundu ve öğretmenlerini teşvik etti.” (BTÖ_11)

“Ben iki kurumda çalıştım. İlk kurumumda okul müdürümüz zamanın en iyi bilgisayar laboratuvarını kurmuş. Ben gördüğüm zaman şaşırıyordum. Çünkü bizim

okuduğumuz dönemde üniversitelerde olmayan bir laboratuvarı Antalya'nın bir ilçesinin okulunda gördüm. Bu okul için çok güzel bir liderlik. Benim şimdi çalıştığım kurumdaki ortamı biz 5 -10 sene öncesinde yapmıştık. Buda ilk müdürümün teknolojik liderlik yaptığını gösteriyor. Okul müdürünün teknoloji kullanımı yeterli düzeyde olmasa bile liderlik vasfı taşıyabilir. Yani ihtiyaçlarımız neler, yeni teknolojilerde neleri edinelim tespit edebilir.” (BTÖ_11)

“Okul müdürümüz en çok bilgisayar kullanıyor. Bilgisayarı yazışmalar, e-okul sistemi, e-posta sitemiyle haberleşme, internet bankacılığı, internet üzerinde alış veriş yapma, günlük haberleri takip etme, e-okul, KurumNET, MEBBİS gibi zorunlu işleri yapma amacıyla kullanıyor. Fax, fotokopi, projeksiyon gibi teknolojik aletleri kullanabiliyor. Bütün bu teknolojileri okulda eğitim, öğretim hizmetleri alanlarında kullanıyor.” (BTÖ_16)

“Okul müdürümüz öğretmenlerden öğrenci başarıları hakkında mutlaka istatistikî bilgiler tutulmasını istiyor. Öğrenci takip programları ve sms ile öğrenci velilerini bilgilendiriyor. E-okul raporlama sistemlerini ayrıntılı incelemeye dikkat ediyor. Toplantılarda teknoloji kullanımının avantajlarından bahsediyor.” (BTÖ_1)

“Okul yönetimi teknolojiyi kullanmaya çalışıyor. Ortak sınavlarda uygulanan testler optik okuyucu kullanılarak okunuyor. Okul programı aracılığıyla velilere veya öğretmenlere bilgilendirme mesajı gönderiliyor. Okulumuzun web sitesi düzenli olarak güncelleniyor. Duyurular, etkinlikler, faaliyetlerden görüntüler, web işletmenliği bölümü öğretmenimiz ve web kulübü öğrencileriyle sürekli güncel tutuluyor.” (BTÖ_5)

“Okul müdürleri Milli Eğitim Bakanlığının zorunlu tuttuğu uygulamaları öğreniyorlar ve uyguluyorlar. Örneğin e-okul sistemini aktif kullanıyorlar ve veli çocuğunun notunu bu sitem üzerinden görebiliyor ve başarısını takip edebiliyor.”(BTÖ_10)

“Okul müdürümüz yaşlı olmasına rağmen teknolojiyi çok iyi kullanıyor. Örneğin web sayfamız var ve veliler, öğrenciler, öğretmenler ile orada herşeyi paylaşıyoruz. Müdürümüz web sayfasını aktif kullanıyor. Eğer yapamadığı birşey olursa hemen sorar, öğrenir. Ya da yapılması için teknoloji öğretmenine mail atar. Web sayfasında öğretmenlerin paylaşımlarını her an takip ediyor. Eğer öğretmen uzun süre burada öğrenciyle ilgili bir paylaşımda bulunmamışsa uyarır. Gün içinde bir etkinlik yapılmış ise hemen sosyal paylaşım sitesinde ya da okulun web sitesinde bunu paylaşır. Veliler ile inretnet ortamında devamlı iletişim halindedir.” (BTÖ_12)

Genel olarak öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde, okul müdürlerinin bakanlığın zorunlu tuttuğu uygulamaları öğrendikleri, öğretmenlerin ufkunu açma eğiliminde oldukları ve eğitim, öğretimde iş yükünü teknoloji kullanarak pratikleştirmek için çaba gösterdikleri görülüyor. Teknoloji kullanımının çağın kaçınılmaz zorunluluğu olduğunun farkında oldukları için kullanımı teşvik edici söylemlerde bulundukları sonucuna varılmaktadır.

“Okul müdürü yeni teknolojilerin etkin kullanılmasını istiyor ve söylüyor. Teknolojiyi kullanma isteği var ama yeni teknolojilerden ne, ne kadar gerekli bilemiyor.” (BTÖ_2)

“Müdürümüz teknoloji kullanımına çok hevesli. Okula geldiği ilk yıl tüm sınıflara projeksiyon taktırmak istedi. Akıllı tahtanın takılmasını hepimizden çok istiyor. Derslerle ilgili video sunuları hazırlamamızı istiyor. Öğrencilerin evde seyretmeleri için başarılı öğretmenlerin derslerini videoya çekip öğrencilere verilmesini talep etmişti, ama bu uygulama yapılamadı.” (BTÖ_4)

“Okul müdürleri farklı yerlerde gördükleri teknolojileri eğer beğenmişlerse kendi kurumlarında da uygulamak istiyorlar.” (BTÖ_7)

“Birçok idarecinin masasında bir bilgisayar vardır. Genellikle bakanlığın zorunlu tuttuğu işleri daha titizlikle öğrenip, uyguluyorlar. E-okul gibi, eğitim süreciyle ilgili işlemleri takip ediyorlar.” (BTÖ_7)

“Okulumuzda okuma saatleri var. Her gün 1 ders saatinin 20 dakikası müzik eşliğinde kitap okunuyor. Okul idaresi okuma saatinde klasik müzik çalacak teknolojik sistem sistem oluşturulmasını sağladı. Bu şekilde okulumuzda yeni bir sistem oluşturuldu. ” (BTÖ_7)

“İlhami Tankut Anadolu lisesinde mudul adındabir program kullanılıyor. Okulun ikinci bir web sayfası var. O sayfada öğretmen sorularını hazırlıyor, akşam 7 ile 8 arasında öğrenciler o sisteme giriyor ve soruları çözüyorlar. Sistem 7 de açılıyor ve 8 de kapanıyor. Bu sistem ile öğretmen öğrencinin hangi konularda başarılı olduğunu görebiliyor ve istatistiksel sonuçlar çıkarabiliyor. Bu uygulama ile öğrenciler internetteki vaktini oyun oynamak dışında değerlendirmiş oluyor. Bu şekilde gördüğüm, teknoloji kullanımını destekleyen müdürler var.” (BTÖ_10)

“Okul müdürü projeksiyon, bilgisayar kullanıyor. Derse girse teknolojiyi rahatlıkla kullanabilir. Teknolojiye ilgili bir sorun olduğunda teknoloji öğretmenine ulaşamazsa sorunu kendi çözmeye çalışıyor. Teknolojiyi kullanmaya istekli. Güvenlik, öğrenci takip (e-okul), değerlendirme işlemleri için teknoloji kullanımını çok önemli görüyor ve teknolojiyi kullanmaya çalışıyor.” (BTÖ_1)

Öğretmenlere göre yeni teknolojilerin kullanımını destekleyen müdürlerin var olduğu sonucuna varılmaktadır. Teknolojiye çok hâkim olmadıkları için hangi teknolojinin ne kadar gerekli olduğunu bilemedikleri görüşünün hâkim olduğu görülmektedir. Bu durumda bakanlığın zorunlu tuttuğu durumlarda kendilerini geliştirdikleri, yeni teknoloji kullanımını destekledikleri ancak kendilerinin kullanma eğiliminin az olduğu sonucuna varılmaktadır.

% 37,50 ile “Teknolojiyi kullanarak örnek davranış sergileme” davranışları hakkındaki görüşlerinin yer aldığı görülmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir.

“Okul müdürleri bakanlık tarafından zorunlu tutulan uygulamalarda kendilerini geliştiriyorlar. Örneğin e-okul sistemine çok hâkimler çünkü bu uygulamanın kullanılması onlardan bakanlık tarafından isteniyor.” (BTÖ_5)

“Okulumuzda akıllı tahta, bilgisayar, projeksiyon, internet teknolojisini kullanıyoruz. Edusoft, mail, fronter, vitamin, project, umbrella v.b. yazılım programlarını öğretmen, öğrenci ve velilerimiz ile aktif olarak kullanıyoruz.” (BTÖ_12)

“Okulumuzda bilgisayar, kurum-net, e-okul, projeksiyon kullanıyoruz. Akıllı tahta sistemi henüz yok.” (BTÖ_13)

“Okul müdürümüz projeksiyon, bilgisayar kullanır. Güvenlik, öğrenci takip(e-okul) ve değerlendirme işlemleri için teknoloji kullanımını çok önemli görüyor ve teknolojiyi kullanıyor. Bireysel olarak insanların mobil teknolojilerle iç içe olması gerektiğini sürekli vurguluyor.” (BTÖ_1)

“Okul müdürünün bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, fotokopi makinesi ve projeksiyon kullanımı konusunda aktif olduğunu söyleyebiliriz. Ancak teknolojiyi iyi düzeyde kullandığını söyleyemeyiz. Bunun dışında office programlarını, e-okul sistemini, e-posta ve kurum-net gibi programları da işini halledebilecek düzeyde kullanmaktadır. Haberleşme amacıyla cep telefonu kullanıyor.” (BTÖ_8)

“Teknolojinin derse taşınmasını istiyor ama kendisi teknolojiyi çok etkin kullanmıyor. Sadece dizüstü bilgisayarını kullanıyor. Öğretmenlerin teknolojiyi aktif bir şekilde kullanmasını istiyor.” (BTÖ_2)

“İdari personelin teknolojiyi kullanabilme becerisi biraz geride kalıyor. Teknoloji ile tanışma yaşları geç olduğu için teknolojiyi kullanmada acemilik çekiyorlar. Bu nedenle çok iyi örnek olamıyorlar. Ama imkân sağlamaya çalışıyorlar. Teknoloji ihtiyacına duyarlılar. Örneğin sınıflarımızda projeksiyon var ve akıllı tahtalarımızı bölüm derslerimizde kullanabiliyoruz.” (BTÖ_5)

“Okul müdürleri başka yerde gördükleri ve beğendikleri uygulamaları okullarında uygulamaya çalışıyor. Ya da bakanlığın zorunlu projesi olursa okullarda uyguluyorlar.” (BTÖ_7)

“Müdürümüz teknolojiyi kullanarak çok örnek davranış sergilemiyor. Ama öğretmenleri teknolojiyi kullanmaya teşvik etmeye istekli. Yani toplantılarda teknolojiye hâkim bir kişiyle birlikte slâyttan sunum yapıyor.” (BTÖ_15)

Öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde, okul müdürlerinin teknolojiyi kullanarak örnek olma davranışı çok yeterli olmasada teknoloji kullanımını desteklediği sonucuna varılmaktadır. Örnek olabilme anlamında çaba gösteren müdürlerin olduğu belirtilmektedir.

Tablo 4.11’e bakıldığında en son sırada % 12,50 ile “Hizmet içi eğitimlere katılma, katılımı sağlama” hakkındaki görüşleri yer almaktadır. Katılımcıların bu konudaki görüşleri şöyledir:

“Hizmet içi eğitimleri okulda duyurulma zorunluluğu yok. Milli Eğitim Bakanlığının sitesinden duyuruluyor ve oradan başvuruluyor. Öğretmenler hizmetiçi eğitimleri kendileri takip ediyor. Okul yönetimi öğretmen eğitime katılmayı talep ettiğinde herhangi bir sorun çıkarmıyor. Ancak idarenin hizmetiçi eğitimi duyurmak ya da eğitim satın alınmasını sağlamak gibi bir gayreti yok.” (BTÖ_5)

“Bizim müdürümüz teknolojik bir eksiklik varsa hemen giderilmesini sağlıyor. Bir hizmetiçi eğitim yapılırsa öğretmenlerin katılmasını istiyor. Örneğin geçen sene akıllı tahta kursları vardı. Eğitimin okulda hemen verilmesini ve eğitimi tüm öğretmenlerin almasını istedi.” (BTÖ_1)

Öğretmenlerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde; okul idaresinin, öğretmenler herhangi bir eğitime katılmak istediğinde engel olmadıkları ve okul

müdürünün öğretmenin gelişimi için eğitim almasını desteklediği sonucuna varılmaktadır. Ancak genel olarak öğretmenlerin görüşlerine göre, müdürlerin hizmetiçi eğitimleri sağlamaları ve bu eğitimlere katılmaları hakkındaki görüşlerinin olumsuz olduğu görülmüştür.

Elde edilen bu sonuç, Günbayı ve Cantürk (2012) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları tarafından desteklenmektedir. Günbayı ve Cantürk (2012) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda okul yöneticilerinin atamalarında bilgisayar kullanma konusundaki yeterliliklerin ölçüt olarak kullanılması gerektiği, müdür ve müdür yardımcılığı sınavlarını kazanan yeni yönetici adaylarının yetiştirilmesi ile ilgili seminerlerde ve kurslarda okulda teknoloji kullanımı ve teknolojinin geliştirilmesine yönelik olarak teknolojik liderlik eğitiminin verilmesi gerektiği önerilmiştir. Okul yöneticileri için düzenlenen hizmetiçi kurs ve seminerler aralıklı yapılarak ve zorunlu hale getirilerek, teknolojik gelişmelerden okul yöneticileri düzenli olarak haberdar edilmelidir. Araştırma sonucunda okul müdürlerinin bu konuda bilinçlendirilmesi teknolojinin okula daha bilinçli satın alınmasını ve daha bilinçli kullanılmasını sağlayacağı sonucuna varılmıştır. Günbayı ve Cantürk (2012)'ün araştırması sonunda varılan bu sonuçların araştırmaya katılan öğretmenlerin dile getirdiği düşünceler ile örtüştüğü görülmüştür.

4.2.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Bu probleme yanıt bulabilmek amacıyla teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin kullandığı teknolojilere ilişkin görüşleri ile ilgili frekans ve % dağılımı belirtilmiştir. Tablo 4.12'de elde edilen veriler görülmektedir.

Tablo 4.12.

Okul Müdürlerinin Kullandığı Teknolojilere İlişkin Öğretmen Görüşleri İle İlgili Frekans ve % Dağılımı

Okul Müdürünün Kullandığı Teknolojiler	Teknoloji Öğretmenleri	f	%
Mikrofon	BTÖ_2	1	6,25
Projeksiyon	BTÖ_1, BTÖ_2, BTÖ_4, BTÖ_5, BTÖ_8, BTÖ_10, BTÖ_11, BTÖ_12, BTÖ_13, BTÖ_16	10	62,50
Akıllı Tahta	BTÖ_4, BTÖ_5, BTÖ_12, BTÖ_13, BTÖ_14	5	31,25
Televizyonlar	BTÖ_5	1	6,25
Yazılımlar (e-okul, KurumNET, MEBBİS gibi)	BTÖ_1, BTÖ_6, BTÖ_8, BTÖ_9, BTÖ_11, BTÖ_12, BTÖ_13, BTÖ_14, BTÖ_16	9	56,25
Bilgisayar Teknolojisi (laptop, masaüstü vb.)	BTÖ_1, BTÖ_2, BTÖ_3, BTÖ_4, BTÖ_5, BTÖ_6, BTÖ_7, BTÖ_8, BTÖ_9, BTÖ_10, BTÖ_11, BTÖ_12, BTÖ_13, BTÖ_14, BTÖ_15, BTÖ_16	16	100
Cep Telefonu	BTÖ_5, BTÖ_6, BTÖ_7, BTÖ_8, BTÖ_15	5	31,25
Yazıcı,	BTÖ_8	1	6,25
Tarayıcı,	BTÖ_8	1	6,25
Fotokopi Makinesi	BTÖ_8, BTÖ_16	2	12,50
Fax	BTÖ_16	1	6,25
Kamera	BTÖ_2, BTÖ_6	2	12,50
Optik Okuyucu	BTÖ_13, BTÖ_14	2	12,50

Tablo 4.12’de görüldüğü gibi % 100 ile bilgisayar kullanımı ilk sıradadır. % 62,50 ile projeksiyon cihazı ikinci sırayı almaktadır. Gerekli yazılımların (e-okul, KurumNET, MEBBİS gibi) kullanımı ise % 56,25 ile üçüncü sırada yer almaktadır. % 31,25 ile akıllı tahta ve cep telefonu kullanımının yer aldığı görülmektedir.

% 12,50 ile fotokopi makinesi, kamera ve optik okuyucu kullanılmaktadır. En son sırada % 6,25 ile mikrofon, televizyon, yazıcı, fax, tarayıcı teknolojilerinin kullanıldığı görülmektedir. Katılımcıların bu konudaki görüşleri aşağıda verilmiştir:

“Müdürümüz projeksiyon, bilgisayar kullanır. Teknolojiye ilgili bir sorun olduğunda öncelikle kendi halletmeye çalışır. Okul müdürümüz teknoloji kullanımını çok önemli görüyor ve kullanıyor.” (BTÖ_1)

“Toplantıları toplantı salonunda yapıyoruz. Orada sadece mikrofon ve projeksiyon var. Müdürümüz kendi odasında dizüstü bilgisayar kullanıyor. Kendi kişisel ihtiyaçları için kullanımı yeterli olabilir ama eğitim teknolojisini okula getirmede çok yeterli olduğunu düşünmüyorum. Birde okulumuzda kamera sistemi var. Okul müdürü laboratuvaradaki dersleri izleyebiliyor.” (BTÖ_2)

“Müdürün odasında dizüstü bilgisayarı var. Eğitim teknolojisini az kullanıyor.” (BTÖ_3)

“Okullarımızda kullanılan en yaygın teknolojiler projeksiyon, dizüstü bilgisayar, akıllı tahtalar. Ama bu teknolojileride herkez kullanmıyor. Akıllı tahta zaten pek çok okulda henüz yok.” (BTÖ_4)

“Okulumuzun belli noktalarında müdür yardımcılarımızdan birinin kontrolünde olan televizyonlar var. Sisteme bağlı televizyonlar ile sunular duyurular yapılıyor. Haberleri, güncel gelişmeleri takip ediyorlar. Telefonda ile mesaj gönderilerek bilgilendirme yapılıyor. Okulda eğitim teknolojisi anlamında kullanılan teknolojiler bilgisayar, projeksiyon, akıllı tahta, sunucu(server), firewall cihazı.” (BTÖ_5)

“Okul müdürü personelini sms ile bilgilendirme, okul kamerasını kullanma, mebbis ve e-okul işlemleri, toplantılarda projeksiyon yardımıyla sunum yapma amacıyla teknolojiiden faydalanabiliyor. Öğrenci başarılarının değerlendirilmesi amacıyla bilgisayarları kullanıyor. Teknoloji kullanabilmek için müdür yardımcıları ve bilişim teknolojisi öğretmeninden yardım alıyor.” (BTÖ_6)

“Okul müdürü internet üzerinden yapılacak işlemler için bilgisayar teknolojisi kullanıyor. Cep telefonunu mesaj ile bilgilendirmek için kullanıyor. Bunlar dışında bir teknoloji kullandıklarını görmedim. Yani farklı bir arayış içinde değiller.” (BTÖ_7)

“Okul müdürü bilgisayar, yazıcı, tarayıcı, fotokopi makinesi ve projeksiyon kullanımı konusunda aktif. Bunun dışında office programlarını, e-okul sistemini, e-posta ve kurum net gibi programları da işini halledebilecek düzeyde kullanıyor. Haberleşme amacıyla sadece cep telefonu, okul işlemleri için bilgisayar teknolojisini kullanıyor.” (BTÖ_8)

“Okul müdürleri yönetim adına e-okulu kullanmak amacıyla bilgisayarlarını aktif bir şekilde kullanıyorlar. İnterneti kullanıyorlar.” (BTÖ_9)

“Bilgisayar ve projeksiyon kullanıyorlar.” (BTÖ_10)

“İnternet bağlantıları var. Dizüstü bilgisayar ve projeksiyon cihazı kullanıyorlar.” (BTÖ_11)

“Okulumuzda akıllı tahta, bilgisayar, projeksiyon, internet teknolojisini kullanıyoruz. Edusoft, mail, fronter, vitamin, project umbrella v.b. yazılım programlarını öğretmen, öğrenci ve velilerimiz ile aktif olarak kullanmaktayız.” (BTÖ_12)

“Bilgisayar, kurum-net, e-okul, projeksiyon kullanıyoruz. Akıllı tahta yok henüz.” (BTÖ_13)

“Okulumuzda 3 laboratuvar var. Her laboratuvarda 25 bilgisayar var. Optik okuyucu ve akıllı tahtayı kullanıyoruz. Kolej-net sitemiz var. Eğer öğretmenimiz sınavı test yapmışsa optik okuyucular okuyor. Her sınıfta bilgisayar ve projeksiyon var. Sınıfların pek çoğunda da akıllı tahta var. Sınıflarımızda internet var, ancak filtreli yani güvenli internet kullanıyoruz. 5. sınıf öğrencilerine tablet bilgisayar verildi.” (BTÖ_14)

“Okulumuzda cep telefonlarıyla iletişim sağlanıyor. Akıllı tahtalarımız yok, bilgisayarlarımız var. Bilgisayarı e-okul, mebbis, kbs gibi internet tabanlı uygulamalarda ve e-posta alma, gönderme işlerinde kullanıyoruz.” (BTÖ_15)

“Okul müdürü en çok bilgisayar kullanıyor. Yazışmalar, e-okul sistemi, e-posta sistemiyle haberleşme, internet bankacılığı, internet üzerinden alış veriş yapmak, günlük haberleri takip etmek için kullanıyor. Fax, fotokopi, projeksiyon, gibi teknolojik aletleri kullanabiliyor. Bütün bu teknolojiyi okulda eğitim, öğretim hizmetlerinde kullanıyor. Okul yönetimi ile ilgili birçok iş internet üzerinden yapıldığı için en çok internet ve bilgisayar kullanıyor. Bilgisayarları e-okul, KurumNET, MEBBİS gibi zorunlu uygulamalar için kullanıyor.” (BTÖ_16)

Genel olarak öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde, okul müdürlerinin teknoloji kullanımının yeterli düzeyde olmadığı ve her okulda kullanılan teknolojiler dışında farklı bir teknoloji kullanma eğilimlerinin az olduğu sonucuna varılmaktadır. Ancak çağımızda teknoloji kullanımından kaçınılamayacağının farkında olarak teknoloji kullanmaya çalıştıkları da belirtilmektedir. Özellikle bakanlığın zorunlu tuttuğu teknolojileri mutlaka kullanmaya çalıştıkları, ancak farklı uygulamalar oluşturmaya meyilli olmadıkları sonucuna varılmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde, araştırma bulgularından çıkarılan sonuçlara ve bulgular ışığında geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

5.1 Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmanın nicel boyutunda, 308 öğretmene anket uygulanmıştır. Katılımcıların 90'ı bayan (% 29,20'si), 218'i erkeklerden (% 70,80'i) oluşmaktadır. Öğretmenlerin % 84,40'ı resmi, % 25,60'ı özel okullarda çalışmaktadır. Öğretmenlerin % 34,40'ı ilkokullarda, % 32,80'i ortaokullarda, % 32,80'ininde liselerde çalıştığı görülmektedir. Uygulanan değerlendirme ölçeğinin 3 boyutta anlamlı değer aldığı görülmüştür. Bu boyutlar, 1- 'Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler, ($\bar{X}=3,28$)', 2- 'Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular ($\bar{X}=2,66$)', 3-'Verimlilik ve Profesyonel Uygulama ($\bar{X}= 3,64$)' şeklinde adlandırılmıştır.

Araştırmanın nitel boyutunda, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Öğretmenlere 4 adet soru sorularak görüşleri alınmaya çalışılmıştır. Araştırmaya katılan 16 teknoloji öğretmeni ile görüşme yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 10 tanesi erkek, 6 tanesi bayan öğretmendir. 2 tanesi ilkokul, 2 tanesi ortaokul, 12 tanesi lisede çalışmaktadır. Görüldüğü üzere, teknoloji öğretmenlerinin çoğunluğunu erkek öğretmenler oluşturduğu için araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Teknoloji ile ilgili alan derslerinin lise düzeyinde yer alması sebebiyle liselerde çalışan teknoloji öğretmenlerinin sayısı diğer kademelere göre daha fazladır. Bu sebeple lise düzeyinde görüşülen öğretmen sayısı daha fazladır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin daha iyi değerlendirme yapabilmesi açısından hizmet süresi fazla olan deneyimli öğretmenler olması tercih edilmiştir. Hizmet süresinin fazla olan öğretmenler farklı müdürlerle çalışmış, farklı eğitim teknolojilerini kullanmış öğretmenler olması sebebiyle de daha fazla tercih sebebi

olmuştur. Görüşülen öğretmenlerin 9 tanesi lisans, 7 tanesi yüksek lisans mezunudur. Alanında uzmanlaşmış öğretmenlerinde daha fazla katkı sağlayacağı düşünülerek bu sayı birbirine yakın tutulmaya çalışılmıştır.

5.1.1 Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt problemi için, teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin teknolojik liderlik düzeyine ilişkin görüşleri uygulanan değerlendirme ölçeğinin çeşitli boyutlarına göre incelendiğinde, öğretmenlere göre okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisinin üçüncü boyut olan ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutunda okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisinin “çok” düzeyinde olduğunu düşündükleri ortaya çıkmıştır. Okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisinin birinci boyut olan ‘Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutunda “orta” düzeyde olduğunu düşündükleri görülmüştür. İkinci boyut olan ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutunda ise okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “orta” düzeyde gördükleri sonucuna varılmıştır. Ancak aritmetik ortalamalara bakıldığında ikinci boyut olan ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutunda okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisini “orta” düzeyde buldukları görülmüştür.

Birinci boyut olan ‘Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutunda öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisini en etkili gördükleri madde “Okul müdürü yönetsel işlemlerde teknoloji sistemlerine bağlanmak için öğretmen ve personele destek verir (örn. Öğrenci ve personel bilgi sistemleri, E-okul). ($\bar{X}= 3,93$)” maddesidir. Öğretmenlerin bu boyutta en az etkili gördükleri madde ise “Okul müdürü teknolojinin öğretimde, kullanımında öğretmenlere örnek uygulamalarla model olur ve kullanımını yaygınlaştırır. ($\bar{X}= 2,74$)” maddesidir.

Uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, okul müdürlerinin eğitim ve öğretimde teknolojiyi kullanma, kurum içinde lider olarak vizyon oluşturma davranışının “orta” düzeyde, eğitim teknolojisinin

kullanılmasını destekleme ve teşvik etme davranışının ise “çok” düzeyinde görüldüğü sonucuna varılmıştır.

İkinci boyut olan ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutunda, öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisini en etkili gördükleri madde “Okul müdürü, bireyselleştirilmiş eğitim programlarındaki öğrencileri teknoloji kullanımında destekler. ($\bar{X}= 2,93$)” maddesidir. Öğretmenlerin bu boyutta en az etkili gördükleri madde ise “Okul müdürü gizlilik ve çevrimiçi güvenlik konularına dikkat eder. ($\bar{X}= 2,43$)” maddesidir.

Uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde, okul müdürlerinin ölçme değerlendirme süreçlerinde teknolojiden yararlanma, teknoloji kullanımıyla ilgili yasaların uygulanması ve teknolojiye erişim konusunda fırsat eşitliğinin ön planda tutulmasına ilişkin becerilerinin “orta” düzeyde olduğu görülmüştür. Teknoloji öğretmenlerinin, okul müdürlerinin teknoloji kullanımı ile ilgili çıkan yasalara hâkim olmadığı ve kurum içinde teknoloji erişiminin tüm çalışanlar için eşit olmadığı görüşünde oldukları görülmüştür. Eğitimde ölçme değerlendirme faaliyetlerinde de teknolojinin yeterince kullanılmadığını düşündükleri sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin bu görüşleri, Çelikten (2002)’nin okul müdürlerinin bilgisayar kullanma becerilerini araştırdığı çalışmasında, yönetim hizmetleri kapsamında bilgisayarın yoğun ve etkili biçimde kullanıldığı alanların başında “ölçme değerlendirme” geldiğini belirten okul müdürlerinin görüşüyle çelişmektedir. Okul müdürünün teknoloji kullanımıyla performansı artırma becerilerinin ise “orta” düzeyde olduğu görülmüştür. Okul müdürlerinin öğrenci merkezli öğrenme oluşturma becerilerinin “orta” düzeyde olduğu, teknoloji ile ilgili vizyon geliştirmesi ve bu vizyonu gerçekleştirme çabaları, ve okuldaki alt yapı sistemlerinin teknoloji kullanılarak yürütülmeye sağlanması ile ilgili davranışlarının “az” düzeyde olduğu görülmüştür.

Üçüncü boyut olan ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutunda, öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisini en etkili gördükleri madde “Okul müdürü, öğrenci kayıtlarına ulaşmak için teknoloji temelli yönetim sistemlerini kullanır (Öğrenci –Veli). ($\bar{X}= 3,74$)” maddesidir. Öğretmenlerin bu boyutta en az etkili gördükleri madde ise “Okul müdürü eğitim paydaşları, öğrenci, aile ve

toplumla iletişimde teknolojiyi kullanır ve teşvik eder (ör. E-mail, blog, video konfer.). ($\bar{X}=3,46$)” maddesidir.

Bu boyutta, okul müdürlerinin teknoloji kullanımını destekleme ve teşvik etme, teknoloji temelli yönetim sistemlerini kullanma davranışının “çok” düzeyinde bulunduğu görülmüştür. Öğretmenlerin, okul müdürlerinin teknoloji kullanımının öneminin farkında olduğu ve bu konuda destek verdikleri ancak kendi kullanım becerilerinin zayıf olduğu ve bu sebeple teknolojiyi kullanarak model olma davranışını yeterince sergilemedikleri görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır. Öğretmenlere göre, okul müdürlerinin öğrencilerin eğitimde teknolojiyi bireysel kullanmalarını destekledikleri ancak teknoloji kullanımında güvenlik konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları için bu konulara dikkat etmedikleri sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin görüşüne göre, okul müdürlerinin öğrenci, veli kayıtlarına ulaşmak için teknolojiyi kullandıkları ancak eğitim paydaşları ile iletişim kurmak için farklı uygulamaları kullanmadıkları sonucuna varılmıştır. Bu sonuç ile bakanlığın zorunlu tuttuğu uygulamaları müdürlerin etkin kullandıkları ancak bunun dışında farklı teknoloji uygulamalarını kullanmayı çok tercih etmedikleri görülmüştür. Öğretmenlerin görüşleride dikkate alınarak okul müdürlerinin teknolojiyi etkin kullanmasında yaş faktörünün de etkili olduğu söylenebilir.

Eren ve Kurt (2011)’un makalesinde ilköğretim okul müdürlerinin okullarında eğitim teknolojilerinin sağlanması ve kullanılması sürecinde teknoloji liderliği davranışlarının belirlenmesini amaçlayan çalışmada ortaya konan sonuçlar da yakın sonuçlar elde edilmiştir. Okul müdürlerinin eğitim teknolojileriyle ilgili stratejik hedefler belirleme, söz konusu teknolojileri alırken işbirliği yapma ve kaynak araştırma, eğitim teknolojilerinin kullanımını teşvik etme ve teknik destek sağlama rollerini gerçekleştirmeye çalıştıkları sonucu ve okul müdürlerinin genel olarak eğitim teknolojilerinin kullanılmasının eğitimi daha iyileştireceğinin farkında olup okul yönetimi ve öğretme-öğrenme sürecinde bu teknolojileri kullanmaya çalıştıklarına ilişkin bulgu araştırmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir.

5.1.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan t testi sonuçları incelendiğinde, her üç boyutta da

cinsiyet değişkenine göre öğretmen görüşleri arasında anlamlı bir fark olmadığı görölmüştür. Ancak her üç boyutta da aritmetik ortalama değerine bakıldığında, erkek öğretmenlerin ortalama puanı, kadın öğretmenlerin ortalama puanına göre daha düşük olduğu görölmektedir. Bu durumda kadınların bu boyutta sergilenen teknolojik liderlik becerilerine daha olumlu baktıkları görölmüştür. Bu sonuç da bayanların değerlendirmelerde daha duygusal olmalarına bağlanabilir.

Öğretmen görüşlerinin okul türü değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan t testi sonuçları incelendiğinde;

Birinci boyut olan ‘Liderlik ve Vizyon, Öğrenme ve Öğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri anlamlı bir biçimde farklılaştığı görölmüştür ($P < 0.05$). Aritmetik ortalama değerine bakıldığında, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X} = 3,17$), özel kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ise ($\bar{X} = 3,88$) olduğu görölmektedir. Birinci boyuta göre, özel kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “çok” düzeyinde, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “orta” düzeyde olduğunu düşündükleri görölmektedir.

İkinci boyut olan ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutuna ilişkin öğretmen görüşleri anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır ($P < 0.05$). Aritmetik ortalama değerine bakıldığında, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X} = 2,46$), özel kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ise ($\bar{X} = 3,71$) olduğu görölmektedir. İkinci boyuta göre, özel kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “çok” düzeyde, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “az” düzeyde olduğunu düşündükleri sonucuna varılabilir.

Üçüncü boyut olan ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutuna ilişkin öğretmen görüşleride anlamlı bir biçimde farklılaşmaktadır ($P < 0.05$). Aritmetik ortalama değerine bakıldığında, resmi kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ($\bar{X} = 3,53$), özel kurumda çalışan öğretmenlerin ortalama puanı ise ($\bar{X} = 4,27$) olduğu görölmektedir. Aritmetik ortalama değerleri arasında yüksek oranda fark olduğu görölmektedir. Üçüncü boyuta göre, özel kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “tamamen” düzeyinde, resmi kurumda

alışan ğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini “ok” düzeyinde olduğunu düşündükleri görülmüştür.

Özel kurumların teknolojiyi sağlamak için yeterli bütçeyi ayırabilmeleri ve velilerin yüksek beklentileri sebebiyle müdürlerin teknoloji kullanımında daha aktif oldukları sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin görüşlerine göre, özel kurumda çalışan öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerinin, resmi kurumda çalışanlardan çok daha yeterli düzeyde olduğu görülmüştür.

Öğretmen görüşlerinin okul kademesi değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla uygulanan varyans analizi sonuçları incelendiğinde;

Birinci boyutta öğretmenlerin görüşleri ($F = 13,63$, $P < 0,05$) okul türü değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında anlamlı olduğu Scheffe testi ile incelenmiştir. Testlerin sonuçlarına göre, bu boyuttaki ğretmen görüşleri ilkokulda çalışan öğretmenler ile ortaokulda çalışan öğretmenler arasında ve ilkokulda çalışan öğretmenler ile lisede çalışan öğretmenler arasında farklılaşmaktadır. Ayrıca aritmetik ortalamalara bakıldığında da bu fark grlmektedir. İlkokulda alışan öğretmenler ($\bar{X} = 3,56$), ortaokul ($\bar{X} = 3,23$) ve lisede ($\bar{X} = 3,05$) alışan öğretmenlerle karşılaştırıldığında, okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini ilkokulda çalışan öğretmenlerin “ok” düzeyde, ortaokul ve lisede çalışan öğretmenlerin “orta” düzeyde bulunduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlara göre ilkokulda çalışan okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisi ‘Liderlik ve Vizyon, ğrenme ve ğretme, Destek, Yönetim ve İşlemler’ boyutunda lisede çalışan okul müdürlerine göre daha yeterli bulunduğu görülmüştür.

İkinci boyutta öğretmenlerin görüşleri ($F = 3,94$, $P < 0,05$) okul türü değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında anlamlı olduğu Scheffe testi ile incelenmiştir. Testin sonuçlarına göre, bu boyuttaki ğretmen görüşleri ilkokulda çalışan öğretmenler ile lisede çalışan öğretmenler arasında farklılaşmaktadır.

Ayrıca aritmetik ortalamalara baktığımızda da bu fark görülmektedir. İlkokulda çalışan öğretmenleri ($\bar{X} = 2,79$), lisede ($\bar{X} = 2,51$) çalışan öğretmenlerle karşılaştırdığımızda, okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini, ilkokulda çalışan öğretmenler “orta” düzeyde, lisede çalışan öğretmenler ise “az” düzeyde bulunduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlara göre ilkokulda çalışan okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisi ‘Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Hukuki ve Etik Konular’ boyutunda lisede çalışan okul müdürlerine göre daha yeterli bulunduğu görülmüştür.

Üçüncü boyutta öğretmenlerin görüşleri ($F = 7,36$, $P < 0,05$) okul türü değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Farkın hangi gruplar arasında anlamlı olduğu Scheffe testi ile incelenmiştir. Testlerin sonuçlarına göre, bu boyuttaki öğretmen görüşleri ilkokulda çalışan öğretmenler ile lisede çalışan öğretmenler arasında farklılaşmaktadır. Ayrıca aritmetik ortalamalara bakıldığında da bu fark görülmektedir. İlkokulda çalışan öğretmenler ($\bar{X} = 3,84$), lisede ($\bar{X} = 3,42$) çalışan öğretmenlerle karşılaştırıldığında, okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini, ilkokulda çalışan öğretmenlerin ve lisede çalışan öğretmenlerin “orta” düzeyde bulunduğu sonucuna varılmaktadır. Ancak aritmetik ortalama değerlerine bakıldığında ilkokulda çalışan öğretmenlerin, lisede çalışan öğretmenlere göre okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerisini ‘Verimlilik ve Profesyonel Uygulama’ boyutunda daha yeterli gördükleri ortaya çıkmaktadır.

Her üç boyutta da ilkokulda çalışan öğretmenlerin daha olumlu düşünmesi, eğitimin bu kademesinde öğrencilerin teknoloji kullanımının temel düzeyde olması sebebiyle, öğretmenin bu konuda ihtiyaçlarının ve beklentilerinin diğer kademelere kıyasla daha az olmasını sağlandığı söylenebilir. Ortaokul seviyesinde öğrencilerin bu yaşlarda teknolojiye ilgisi artması sebebiyle, öğretmenin ihtiyacının ve beklentisinin arttığı görülmektedir. Liselerde ise teknoloji ile ilgili alan derslerinin olması ihtiyacı artırmaktadır. Özellikle meslek liselerinde, mesleki eğitim için teknolojik donanımlara daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Eğitimde teknoloji kullanımının artması ve öğretmenin teknoloji ihtiyacının artması teknolojik liderlik beklentisini arttırdığı söylenebilir. Okul kademesi arttıkça öğretmenlerin okul müdürlerinin teknolojik liderlik becerilerini daha yetersiz görmelerinin nedeni bu şekilde yorumlanabilir.

5.1.3 Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Teknoloji öğretmenlerinin teknolojik liderlik kavramı hakkındaki düşüncelerine ilişkin görüşleri incelendiğinde;

Öğretmenlerin teknolojik liderlik kavramı hakkındaki düşüncelerini yorumlarsak;

- % 87,50 ile “Teknolojiyi kullanarak örnek olandır.” tanımlamasının ilk sırayı aldığı görülmektedir.
- Daha sonra % 68,75 ile “Teknolojiyi etkin kullanan kişidir.” tanımlaması gelmektedir.
- “Teknoloji için bütçe ayıran kişidir.” tanımlamasının ise % 25 oranında söylendiği görülmüştür.
- “Güncel teknolojileri takip eden kişidir.” ve “Eğitimde teknoloji kullanımını destekleyen kişidir.” şeklindeki tanımlamalar ise % 43,75 oranındadır.

Teknoloji öğretmenlerinin teknolojik liderlik davranışına ilişkin görüşleri genel olarak yorumlandığında, teknolojik lideri en çok teknolojiyi kullanarak örnek olan, teknolojiyi etkin kullanan, güncel teknolojileri takip eden, teknoloji için bütçe ayıran, eğitimde teknoloji kullanımını destekleyen kişi olarak tanımladıkları görülmüştür. Banoğlu (2011)’nin çalışmasında teknolojik liderlik ile ilgili benzer tanımlamaların yapıldığı görülmektedir.

Eğitimsel süreçte teknolojinin etkin kullanılmasını sağlayarak öğretmenleri bu konuda kanalize etmesi, teknolojik kullanım konusunda seminerler verilmesini sağlayarak teknoloji kullanımına teşvik etmesi, teknoloji kullanım alanları oluşturması teknolojik liderlik davranışı olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenler, okul müdürü teknolojik gelişmelere duyarlı olursa ve teknolojiyi kullanmaya hevesli olursa eğitimdede teknolojinin gerekliliğini daha kolay anladığını belirtmişlerdir. Teknolojiyle içiçe olan müdürlerin hangi teknolojileri eğitime katması gerektiği konusunda da daha bilinçli olduğu ve müdürün bu tavrının öğretmenleride teknoloji kullanımına daha çok güdülediği düşüncesinin hâkim olduğu söylenebilir. Teknoloji lideri olarak okul müdürünün gelecekte ne yapmak istediğine dair bir hedef belirlemesi ve bir ekip çalışmasıyla ihtiyaç duyulan teknolojiyi okula getirmesi beklenmektedir. Bunun için teknoloji satan şirketler ile iletişime geçmesi, destek

alması, öğretmenlerin sınıflarda teknoloji kullanımıyla ilgili bilgilendirilmesi teknoloji liderliği kapsamında dile getirildiği görülmüştür. Eğer teknolojik donanıma sahip bir sınıf varsa öğretmen orada kendini daha iyi ifade edebilir. Öğretmen teknolojiyi getirmez. Bu nedenle okulda teknolojik bir alt yapının oluşturulması önemlidir. Bununda okul yöneticisinin sergilediği teknolojik liderlik davranışına bağlı olduğu görülmektedir.

5.1.4 DördüncüAlt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Teknoloji öğretmenlerinin okul müdüründen eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışı anlamında beklentilerine ilişkin görüşleri incelendiğinde;

- % 62,50 ile yöneticilerin teknoloji hakkında daha fazla bilgi edinerek ve teknolojiyi daha etkin kullanarak eğitime katkı sağlayabileceğine dair beklenti ilk sırada yer almaktadır.
- % 50 ile teknolojiyi edinebilmek için yeterli bütçe beklentisi ise ikinci sırada yer aldığı görülmektedir.
- Hizmetiçi eğitimlerle teknoloji kullanımını daha fazla arttırabileceğine dair beklenti % 37,50 oranındadır.
- % 37,50 ile okul müdürünün teknoloji kullanılarak eğitim-öğretime farklı uygulamalar katabileceğine dair beklentiyer almaktadır.
- Teknoloji kullanımını teşvik edici durumlar oluşturabileceği beklentisi ise % 37,50 oranındadır.

Teknoloji öğretmenlerinin okul müdüründen eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışı anlamında beklentilerine ilişkin görüşleri genel olarak yorumlandığında, teknoloji kullanımını teşvik edici durumlar oluşturması, teknolojiyi edinebilmek için yeterli bütçeyi sağlayabilmesi, okul müdürünün teknoloji kullanılarak eğitim-öğretime farklı uygulamalar katması, hizmetiçi eğitimlerle teknoloji kullanımını daha fazla arttırması ve okul müdürlerinin teknoloji hakkında daha fazla bilgi edinerek ve teknolojiyi daha etkin kullanarak eğitime katkı sağlaması beklentilerinin olduğu görülmüştür.

Öğretmenler teknoloji kullanarak bir işi kısa sürede ve daha pratik yapabilmeyi istediklerini dile getirmişlerdir. Lider birlikte çalıştığı kişilere ufuk açabilmesi gerekir. Kuruma bir yeni bir teknoloji geldiğinde içsel anlamda motive olmayan kullanmak istemeyen kişiler olacaktır. Lider yapılacak işin yeni teknoloji ile daha kısa sürede ve daha kolay yapılacağı düşüncesini oluşturabilmelidir. Bu şekilde hem teknolojiyi kurumuna getirerek hemde teknolojinin kullanılmasını sağlayarak beklentilere karşılık verebilmiş olur.

Okul müdüründen, teknolojik lider olarak her branşın ihtiyacı olan teknolojik desteği sağlaması, okulda teknolojik bir altyapı oluşturması beklendiği görülmüştür. Donanımlı bir sınıfta öğretmen kendini daha iyi ifade edeceği için teknolojik imkânların sağlanması ile eğitim kalitesinde artacağı sonucuna varılmaktadır.

Öğretmenlerin bu görüşleri aynı zamanda Chang (2012)'in okul müdürlerinin teknolojik liderliğinin, öğretmenlerin teknolojik okuryazarlığı ve öğretim etkinliği üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçladığı çalışması tarafından desteklenmektedir. Chang (2012)'in çalışmasında okul müdürünün teknoloji liderliğinin öğretmenlerin teknoloji kullanımını etkilediği ve okul müdürlerinin bu konuda teknoloji planı oluşturması gerektiği sonucuna varılmıştır.

5.1.5 Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Bilişim teknolojisi öğretmenlerinin okul müdürlerinin okul içindeki eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde;

- “Teknoloji kullanımına teşvik edici haller yaratma” başlıkları altında yapılan yorumlar % 62,50 ile ilk sırayı almaktadır.

Öğretmenlerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde okul müdürlerinin teknolojiyi kullanmaya çok istekli olduklarını düşünmüyorlar. Ancak bunun kişilik ve yaşa bağlı olduğunu da vurgulayarak teknolojik liderlik yapabilen müdürlerinde var olduğunu belirterek, teknolojik liderlik yapabilen müdürlere örnek verdikleri görülmüştür. Okul müdürlerinin, kendileri teknolojiyi kullanarak, öğretmenlerin teknolojik ihtiyaçlarına karşı duyarlı davranarak, derslerde teknoloji kullanımını sözle vurgulayarak teşvik ettiği belirtilmektedir.

Öğretmenler okul müdürlerinin, okulda teknoloji kullanımının öneminin ve teknolojiyi kullanmanın kaçınılmaz olduğunu farkında olduğunu, bakanlığın kullanımını zorunlu tuttuğu teknolojiler dışında farklı teknolojileri kullanma anlamında çok istekli olmadıklarını belirtmişlerdir. Ancak okul müdürlerinin bu tavrının yaşa göre değiştiği de görülmüştür. Varılan bu sonuç Ergişi (2005) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın bulgularını desteklemektedir. Ergişi (2005) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda, eski ve yeni yöneticilerin teknolojik yeterlilikleri arasında da anlamlı farklar bulunmuştur. Bu farkların yeni yöneticilerin lehinde olduğu görülmüştür.

Okul müdürlerinin teknoloji kullanımının öneminin ve artık kaçınılmaz olduğunu farkında olmaları sebebiyle öğretmeni teknoloji kullanımına teşvik edici söylemlerde bulundukları ve teknoloji kullanımının önemini vurguladıkları sonucuna varılmıştır. Ancak öğretmenlerin teknoloji kullanımını yaş ve kişisel istek gibi etkenlere de bağlayarak, bakanlığın zorunlu tuttuğu uygulamalar dışında herhangi bir zorunluluğun olmadığı ve teşvik edici davranışların ise yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca teknoloji kullanımının bir performans göstergesi olmaması da öğretmenin teknoloji kullanma eğilimini azalttığı öğretmenler tarafından belirtilmiştir.

- % 50 ile üçüncü sırada “Teknolojiyi eğitim öğretim ve yönetim faaliyetlerinde etkin kullanma” ve “Yeni teknolojileri okula getirme” hakkındaki fikirleri yer almaktadır.

Genel olarak öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde, okul müdürleri teknoloji kullanımının çağımızın kaçınılmaz zorunluluğu olduğunu farkında oldukları için kullanımı teşvik edici söylemlerde bulundukları, kendilerinin bu anlamda çok yeterli olmasada bu konuda duyarlı davranmaya çalıştıkları görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır. Öğretmenlere göre yeni teknolojilerin kullanımını destekleyen müdürler var olmakla birlikte, bu konuda çok yetersiz olan müdürlerde olduğu sonucuna varılmaktadır. Öğretmenler teknolojinin kullanımını yaşa ve kişisel ilgiye bağlı olduğunu belirtmişlerdir. Okul müdürlerinin özellikle bakanlık tarafından okullara getirilen yeni teknolojilerin öğretmenler tarafından aktif kullanılması konusunda duyarlı davrandığı, kullanılmasını teşvik etmek için sık sık uyarılarda bulunduğu

görülmüştür. Okul müdürlerinin farklı okullardan duydukları yeni teknolojileri okullarına getirmek için hevesli oldukları, derslerde öğretmenin yeni teknolojileri kullanması konusunda uyarılarda bulunduğu öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Ancak öğretmenler, yeni getirilen teknolojinin ne kadar gerekli olduğu ya da ne kadar kullanılabilineceği araştırılmadan getirildiğini, okul müdürlerinin bu konuda çok bilinçli davranmadığını da dile getirmişlerdir.

Genel olarak müdürlerin yeni teknolojileri kullanma isteğinin var olduğu, ancak kendilerinin bu konuda biraz yetersiz kaldıkları belirtilmiştir. Teknolojiye çok hâkim olmadıkları için hangi teknolojinin ne kadar gerekli olduğunu da bilemedikleri dile getirilmiştir. Bu durumda bakanlığın zorunlu tuttuğu teknolojilerin kullanımına öncelik verdikleri, yeni teknolojilerin kullanımını da destekledikleri sonucuna varılmıştır

- % 37,50 ile “Teknolojiyi kullanarak örnek davranış sergileme” davranışları hakkındaki görüşlerinin yer aldığı görülmektedir.

Öğretmenler, okul müdürlerinin teknoloji kullanımını desteklediğini belirtmiştir. Okul müdürlerinin kendileri teknolojiyi kullanarak örnek davranış sergilemeye hevesli oldukları ancak hızla gelişen teknolojiye ayak uydurmakta zorluk çektikleri görüşünün hâkim olduğu görülmüştür. Gelişen teknolojiyi yakalama ve teknolojiyi edinmek için bütçe sorunu yaşadıkları belirtilmiştir. Bu sorunlarla birlikte teknolojinin aktif kullanılması için okul müdürlerinin çaba sarfettikleri ancak yönetimin teknoloji kullanımı zayıf olduğu için ihtiyacın gerekliliğini kavramakta problem yaşadıkları dile getirilmiştir.

- % 12,50 ile “Hizmetiçi eğitimlere katılma, katılımı sağlama” hakkındaki görüşleri yer almaktadır.

Öğretmenlerin görüşleri genel olarak değerlendirildiğinde, okul müdürlerinin öğretmenin kendisi herhangi bir eğitime katılmak istediğinde engel olmadıkları ancak okul müdürünün öğretmenin gelişimi için herhangi bir eğitimi almasını sağlamak gibi bir çabalarının olmadığı, okul müdürlerinin bu konuda bir yaptırımlarının ya da zorunlu tutmak gibi bir yetkilerinin olmayışının bunda etkili olduğunu belirttikleri görülmüştür.

Akbaba-Altun ve Gürer (2008) tarafından yapılan çalışmada da, bilişim teknolojisi sınıfı bulunduran ilköğretim okullarının yöneticilerinin bilişim teknolojisi sınıflarındaki rollerine ilişkin algılarının belirlenmesini amaçladığı çalışmada; ilköğretim okulu yöneticilerinin bilişim teknolojisi sınıflarına yönelik rollerini algılama düzeyi oldukça yüksek olduğu sonucuyla, okul yöneticilerinin bilişim teknolojisi sınıflarına yönelik rollerini algılama düzeyleri okul yöneticilerinin cinsiyetlerine, görevlerine, eğitim durumları, kıdemlerine, katıldıkları hizmetiçi eğitimlerinin sayılarına ve bilgisayar kullanma düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varılmıştır. Çalışma sonunda varılan sonuçlar ile araştırma sonunda elde edilen sonuçların örtüştüğü görülmüştür. Her iki çalışmada da alınan eğitimin artmasının ve teknoloji kullanım oranının artmasının teknolojik liderlik becerisini artırdığı sonucuna varılmıştır.

5.1.6 Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Teknoloji öğretmenlerinin okul müdürlerinin kullandığı teknolojilere ilişkin görüşleri incelendiğinde;

- % 100 ile bilgisayar kullanımı ilk sıradadır.
- % 62,50 ile projeksiyon cihazı ikinci sırayı almaktadır.
- Gerekli yazılımların (E-okul, KurumNET, MEBBİS gibi) kullanımı ise % 56,25 ile üçüncü sırada yer almaktadır.
- % 31,25 ile akıllı tahta ve cep telefonu kullanımının yer aldığı görülmektedir.
- % 12,50 ile fotokopi makinesi, kamera ve optik okuyucu kullanılmaktadır.
- En son sırada % 6,25 ile mikrofon, televizyon, yazıcı, fax, tarayıcı teknolojilerinin kullanıldığı görülmektedir.

Genel olarak öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde, okul müdürlerinin yeni teknolojileri kullanmakta sıkıntı yaşadıkları, teknoloji kullanımları yeterli düzeyde olmasada teknoloji kullanımının gerekliliğinin farkında oldukları için kullanmaya çalıştıkları ve teknoloji kullanımı konusunda uyarılarda bulundukları sonucuna varılmaktadır. Özellikle bakanlığın zorunlu tuttuğu teknolojileri mutlaka kullanmaya çalıştıkları, ancak farklı uygulamalar oluşturmaya meyilli olsalarda çok etkili değişim ya da uygulamalar yapamadıkları belirtilmiştir. Bununla birlikte

öğretmenlerin, teknolojik imkânları kullanarak farklı uygulamalar yapan müdürlerde örnekler verdikleri görülmüştür.

Sınıfları tamamen teknoloji sınıfı haline getirmeden gerekli ve ihtiyaç duyulan teknolojilerin okullara getirilmesi ve kullanımının teşvik edilmesi gerekmektedir. Günümüzde var olan teknolojiyi yaşamımızı kolaylaştıracak ve eğitimsel kazanımları arttıracak şekilde kullanabilmemiz önemlidir. Okul müdürünün her teknolojiyi kullanması ya da bilmesi yerine çevresindeki bu anlamda yetenekli kişilerle birlikte ihtiyaç olan eğitim teknolojisini kuruma kazandırması beklendiği görülmüştür.

Araştırmanın sonucunda elde edilen sonuçlar daha önce yapılan çalışmalar incelenerek değerlendirildiğinde daha önce yapılan pek çok çalışmanın sonuçları ile örtüştüğü görülmüştür.

Turan (2002) tarafından yapılan araştırmada, teknolojinin okullarda etkin kullanımı için, öğretmenlerin ve özellikle de teknolojiye liderlik edecek okul yöneticilerinin eğitiminin gerektiği sonucu, mevcut eğitim yöneticisi yetiştirme programlarında, eğitim yöneticisine geleneksel yeterliliklerin yanında teknolojik yeterliliklerin kazandırılmadığı, bu bakımdan Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitim ve okulda teknoloji kullanımı konusundaki eğitim çabalarının daha etkin bir hale getirilmesinin kaçınılmaz olduğu sonuçları elde edilmiştir. Elde edilen sonuçların yapılan araştırma sonuçlarıyla paralellik gösterdiği görülmüştür.

Afshari, Bakar, Luan, Samah, Fooi (2008) tarafından yapılan, teknolojinin eğitimde kullanılmasında okul yöneticilerin üslendikleri rolün önemini ve eğitim liderlerinin sadece teknolojiyi getirmeleri değil teknolojinin eğitim ortamına uyarlanması gerekliliğini vurguladıkları çalışmada da elde edilen bulgular ile çalışmanın bulgularının örtüştüğü görülmüştür. Ancak, Bülbül ve Çuhadar (2012) tarafından yapılan araştırmada varılan, okul yöneticilerinin teknoloji liderliği konusunda kendilerini genel olarak yüksek düzeyde yeterli gördükleri sonucuyla, teknoloji öğretmenlerinin görüşlerine göre araştırma sonucunda elde edilen sonuçların çeliştiği görülmüştür.

Bununla birlikte alan yazında okul yöneticilerinin teknoloji liderliklerinin özellikle öğretmen görüşlerine göre değerlendirildiği bazı çalışmalarda yöneticilerin orta ve düşük düzeyde yeterliklere sahip oldukları sonucuna varıldığı görülmüştür. Bu sonuç

araştırmada varılan sonuçlar ile örtüşmektedir. Okul yöneticilerinin teknoloji liderliği öz-yeterlik algı düzeyleri arttıkça bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik kullanım kolaylığı ve fayda algılarının da arttığı görülmektedir.

Okul yöneticileri paydaşlar tarafından ortaya konan ortak vizyona ulaşılmasında kurumsal stratejiyi belirleyen, yenilikçi, teknoloji olanaklarının öğretim ortamına entegrasyonunu sağlayan, mesleki gelişim için zaman, kaynak ve altyapı sağlayan bireylerdir. Okul yöneticileri aynı zamanda teknoloji kaynaklarına erişim sağlayan ve bu kaynakların akademik hedeflere ulaşılmasında etkin paylaşımı ve kullanımı konusunda dönüşümü sağlayabilecek birer teknoloji lideri olarak da görülmektedir.

5.2 Öneriler

Araştırma sonuçlarına ilişkin olarak aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir

5.2.1 Uygulayıcılara Öneriler

- 1- Yöneticilerin teknolojiye ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri okulla teknolojinin bütünleştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Araştırmada yöneticilerin teknolojiyi kullanım becerilerinin yeterli düzeyde görülmediği sonucuna varılmıştır. Bu sebeple yöneticilerin bu becerilerini geliştirecek hizmet içi eğitimler artırılmalıdır.
- 2- Hizmet içi eğitimler verilmeden önce yöneticilerin teknolojik liderlik becerileri tespit edilerek bu doğrultuda eğitimler düzenlenmelidir.
- 3- Okulun etkililiği ile de okul yöneticilerinin yeterlikleri, problem çözme yetenekleri, yenilikleri takip edebilme alışkanlıkları arasında pozitif yüksek korelasyon vardır. Okullar, yeniliklerin en erken uygulamaya konulması gereken kurumlardır. Bunun içindir ki eğitim kurumlarında meydana gelen yeni bir uygulamadan özellikle okul yöneticileri bilgilendirilmelidir.
- 4- İdareciler projeler üretmeye teşvik edilmelidir. Aksi takdirde idareciler sadece merkezden emir bekleyen ve onları uygulamaya çalışan kişiler haline dönüşmektedir.
- 5- Bakanlık tarafından okul müdürlerine okulda eğitimsel süreçlerde teknolojinin aktif kullanımına dikkat çeken seminerler verilebilir.
- 6- Eğitimde teknoloji kullanımı bir performans göstergesi haline getirilerek, teknoloji kullanımı arttırılabilir.

7- Okul yöneticilerinden biri teknoloji öğretmenleri arasından seçilebilir.

5.2.2 Araştırmacılara Öneriler

1- Bu araştırmadaki veriler Antalya ilinde çalışan okul yöneticilerinden ve teknoloji öğretmenlerinden elde edilmiştir. Türkiye’de teknolojik liderlik alanlarını içeren daha kapsamlı araştırmalar yapılabilir.

2- Okul yöneticilerinin teknolojik liderlik, eğitimde teknoloji kullanımı, teknoloji kullanımında karşılaşılan sorunlar gibi konular hakkında görüşlerinin alındığı nitel çalışmalar yapılabilir. Böylece yöneticilerin bu anlamda dikkati çekilerek bu alanda kendilerini yetiştirmeleri sağlanabilir.

3- Türkiye’de eğitim sisteminde eğitim teknolojisi kullanımı anlamında pek çok proje yapılmaktadır. Bu projelerin eğitim sistemine kazandırdıkları araştırılabilir. Bu anlamda yapılan projelerin avantaj ve deavantajları ortaya konularak bundan sonraki süreçte izlenecek adımların belirlenmesine yardımcı olunabilir.

KAYNAKÇA

- Afshari, M., Bakar, K. A., Luan, W. S., B. A., Samah, Fooi, F. S. (2008 October). School Leadership and Information Communication Technology. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 7(4), 82-91.
- Akkoyunlu, B. (1998). *Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler, Ünite 1: Eğitimde Teknolojik Gelişmeler*, Açıköğretim Fakültesi Yayınları, No: 564, 1-12.
- Akbaba-Altun, S. (2002). Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Çağdaş Eğitim*, 286, 8-14.
- Akbaba-Altun, S., Gürer, M., D. (2008). İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Bilgi Teknolojisi (BT) Sınıflarına Yönelik Rollerine İlişkin Algıları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 33, 35-54
- Aksoy, H.H. (2003). Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı ve etkilerine ilişkin bir çözümleme. *Eğitim Bilim Ve Toplum Dergisi*, 4, 4-23.
<http://www.egitimbilimtoplum.com.tr/index.php/ebt/article/view/28/38>
adresinden 5 Ocak 2014’de alınmıştır.
- Akdağ, M., Noyan Ö. F., ve Selvi S., (1996). Fen ve Teknoloji Sözlüğü. T.Ö.V. Yayınları, No. 14, İzmir.
- Altun, A. (2003). E-Okuryazarlık, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 158.
[http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli Eğitim Dergisi/158/altun.htm](http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/158/altun.htm) adresinden 21 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- Altun, S. A. (2006). Complexity of Integrating Computer Technologies Into Education in Turkey. *Educational Technology & Society*, 9 (1), 176-187.
- Alkan, C. (2005). Eğitim Teknolojisi, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Aytaç, T. (2003), Geleceğin Öğrenme Biçimi: E-Öğrenme, *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi-MEB Yayınları*, Sayı 35, <http://www.meb.gov.tr/>
- Bal, H., Keleş, M. ve Erbil, O. (2002). *Eğitim Teknolojisi Kılavuzu*. (2. Basım). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Banoğlu, K. (2011). Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Yeterlikleri ve Teknoloji Koordinatörlüğü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 199-213. <http://www.edam.com.tr/kuyeb/tr/makale.asp?ID=494&act=detay> adresinden 17 Aralık 2013’de alınmıştır.
- Başaran, İ. E. (2000). *Eğitim yönetimi nitelikli okul*. Ankara: Feryal Matbaası.

- Bozaslan, H. (2011, 27-29 Nisan). *Bilgi Toplumuna Geçiş Sürecinde İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Toplumu Öğretmen Yeterliliklerine Göre Değerlendirilmesi (Gaziantep İli Örneği)*, 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, Antalya.
- Bozaslan, H. (2012, Şubat, Mart, Nisan). Bilgi Toplumuna Geçiş Sürecinde İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Toplumu Öğretmen Yeterliliklerine Göre Değerlendirilmesi (Gaziantep İli Örneği), *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 32-40.
<http://www.jret.org/FileUpload/ks281142/File/04c.bozaslan.pdf> adresinden 20 Ocak 2014’de alınmıştır.
- Bulurman, B. (2002). Enformasyon Toplumu ve Eğitim. *Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 4(1).
<http://www.isgucdergi.org/?p=makale&id=124&cilt=4&sayi=1&yil=2002> adresinden 21 Nisan 2014’de alınmıştır.
- Bülbül, T. ve Çuhadar, C. (2012, Haziran). Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Öz-Yeterlik Algıları ile Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Kabulleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 474 – 499.
<https://edergi.mehmetakif.edu.tr/index.php/efd/article/view/493/331> adresinden 21 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- Büyüköztürk, Ş., (2012), *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, (17), Ankara: Pegem Akademi.
- CASTLE, Collage of Education and Human Development University of Minnesota, Principals Technology Leadership Assessment,
http://schooltechleadership.org/wordpress/wpcontent/uploads/2010/02/ptla_info_packet.pdf adresinden 19 Eylül 2013’de alınmıştır.
- Can, T., (2003, July). Bolu OrtaÖğretim Okulları Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlilikleri, *The Turkish Online Journal of Educational Technology Dergisi*, 2 (3), 94-107. <http://www.tojet.net/articles/v2i3/2312.pdf> adresinden 10 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.
- Çelik, V. (1999). Eğitimsel Liderlik (1. baskı) Ankara : Pegem A yayıncılık.
- Çelikten, M. (2002, Yaz-Güz). Okul Müdürlerinin Bilgisayar Kullanma Becerileri, *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:155-156, 182-190.
http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/155156/celikt en.htm adresinden 10 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.

- Chang, H., (2012). The Effect of Principals' Technological Leadership on Teachers' Technological Literacy and Teaching Effectiveness in Taiwanese Elementary Schools. *Educational Technology & Society*, 15 (2), 328–340.
http://www.ifets.info/journals/15_2/28.pdf adresinden 15 Şubat 2014 tarihinde alınmıştır.
- Chomsky, N. (1988). *Language and Problems of Knowledge*, Cambridge, M.A.MIT Press
- Dalin. P., Rust V.D. (1996). *Towards Schooling for the Twenty-first Century*, Redwood Books, Great Britain.
- Daştan, İ., (2006). *Eğitimde Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyi ve Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Drucker, P.F. (1993). *Kapitalist Ötesi Toplum* (Çev.B. Çorakçı). İstanbul: İnkılap Yayınları.
- Emiroğlu, B.G. (2007, 8-10 Kasım). *Türkiye ve Dünya'da Bilgi Toplumu ve Ekonomisi: Süreçler ve Değişimler*, XIII. Türkiye'de İnternet Konferansında sunulmuştur, Ankara.
- Ergişi, K. (2005). *Bilgi Teknolojilerinin Okulda Etkin Kullanımı İle İlgili Okul Yöneticilerinin Teknolojik Yeterliklerinin Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Erbakırcı, A. M. (2008, Şubat). *Ankara İli Ortaöğretim Okul Yöneticilerinin Teknolojiye Karşı Tutumları ve Yönetim Bilişim Sistemlerini Kullanma Durumları*.Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eren, E.,Kurt,A. (2011). İlköğretim Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Davranışları, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 219-238.
- Erişen, Y. ve Celikoz N. (2007), Eğitimde Bilgisayar Kullanımı, O. Demirel ve E. Altun (Editorler), *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, (2. Baskı), (s. 112–144).Pegem A yayıncılık: Ankara.
- Eren, E. (1984). *Yönetim Psikolojisi* (2. baskı). İstanbul: İşletme İktisadi Enstitüsü Yayınları.
- Flanagan, L.,Jacobsen, M. (2003). Technology leadership for the twenty-first century principal. *Journal of Educational Administration*, 41 (2), 124-142.
- Fındıkçı, İ. (1998 Nisan). Enformasyon Bilgi Toplumu Dosyası, Bilgi Toplumunda Eğitim ve Öğretmen, *Bilgi ve Toplum Dergisi*, 1, 83.

- Gençoğlu, S. ve Şenel, A. (2003), Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(12) , 45-65.
<http://www.esefdergi.gazi.edu.tr/makaleler/153.pdf> adresinden 18 Aralık 2013’de alınmıştır.
- Genç, N. (1997). *Zirveye Götüren Yol Yönetim*. (4) İstanbul: Timaş Yayınları.
- Goleman, D. (1999). *Duygusal Zekâ*. (11) İstanbul: Varlık Yayınları.
- Görgülü, D., Küçükali, R., Ada, Ş. (2013). Okul Yöneticilerinin Bilgi Teknolojileri İle İlgili Eğitimleri Alma ve Kullanma Durumlarının İncelenmesi, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(3) , 1-20.
<https://edergi.mehmetakif.edu.tr/index.php/ebed/article/viewFile/1-20/520> adresinden 20 Mart 2014’de alınmıştır.
- Gümüseli, A. İ. (2002). *İlköğretim okul müdürleri*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Vakfı Yayınları.
- Günbayı, İ., Cantürk, G. (2012, Haziran), Bilgisayar Teknolojisinin Okul Yönetiminde Kullanımında Kullanımında Okul Yöneticilerinin Bilgisayar Teknolojisine Karşı Tutumları, ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 48-70.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., ve Dalgıç, G., (2010), Eğitim Yöneticileri Teknoloji Liderliği Standartlarına İlişkin Öğretmen, Yönetici ve Denetmenlerin Görüşleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16 (4), 537-577.
<http://www.kuey.net/index.php/kuey/article/view/903> adresinden 10 Aralık 2013 tarihinde alınmıştır.
- Hacıfazlıoğlu, Ö., Karadeniz, Ş., ve Dalgıç, G., (2011, Haziran). Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliğine İlişkin Algıları: Metafor Analizi Örneği, *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(1).
[http://ebad-jesr.com/images/MAKALE_ARSIV/C1_S1makaleler/1%20\(1\)%20-%206.pdf](http://ebad-jesr.com/images/MAKALE_ARSIV/C1_S1makaleler/1%20(1)%20-%206.pdf) adresinden 20 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.
- Hamzah, M. I. M., Nordin, N., Jusoff, K., Karim, R. A. & Yusof, Y. (2010). A quantitative analysis of Malaysian secondary school technology leadership. *Management Science and Engineering*, 4 (2), 124–130.
- Hızal, A. (1983). Eğitimde Teknolojiden Yararlanma Eğitim Teknolojisi midir? *Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 16 (1), 277-287.
<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/513/6346.pdf> adresinden 16 Aralık 2013’de alınmıştır.

Hudanich, N. V., (2002). Identifying Educational Technology Leadership Competencies For New Jersey's School Superintendents. Degree of Doctor of Education, Seton Hall University, New Jersey.

ISTE. International Society for Technology Education. National Educational Technology Standarts for Teachers. Eugene: ISTE Publications, 2000.

İmer, G. (2003). Okul Yönetiminde Bilgisayar Kullanımı. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 13, 111-120.

İşman, A. (2002). Sakarya İli Öğretmenlerinin Eğitim Teknolojileri Yönündeki Yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 1(1), 72-91. <http://www.tojet.net/articles/vli1/1110.pdf> adresinden 10 Ocak 2014' de alınmıştır.

İşman, A. (2001). Bilgisayar ve Eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, Sakarya, 1-34. <http://www.suje.sakarya.edu.tr/sakaefd/article/view/5000003713/5000004227> adresinden 10 Ocak 2014' de alınmıştır.

Karaduman, B. (2008). *İlköğretim 6. Sınıf Fen ve Teknoloji Dersi "Maddenin Tanecikli Yapısı" Ünitesinin Öğretimde, Bilgisayar Destekli ve Bilgisayar Temelli Öğretim Yöntemlerinin, Akademik Başarıya ve Kalıcılığa Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Adana.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (22). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Karasar, Ş. (2004, Ekim). Eğitimde Yeni İletişim Teknolojileri – İnternet ve Sanal Yüksek Eğitim. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(4), 117-125. <http://www.tojet.net/articles/v3i4/3416.pdf> adresinden 17 Ocak 2014' de alınmıştır.

Karadağ, E., Sağlam, H. ve Baloğlu, N. (2008). Bilgisayar Destekli Eğitimde İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Tutumlarına İlişkin Bir Araştırma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(3), 251-266. http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt1/sayi3/sayi3_pdf/karadag_saglam_baloglu.pdf adresinden 10 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.

Keser, H. (2011). Türkiye'de Bilgisayar Eğitiminde İlk Adım: Orta Öğretimde Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu Raporu. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*. 1(2), 83-94.

- Kearsley, G., W. Lynch. (1992). Educational leadership in the age of technology: The new skills. *Journal of Research on Computing in Education*, 25 (1), 50-60.
- Kılıçer, K., Odabaşı, H., F. (2006, 19-21 Nisan). Bilgisayar Öğretmenliği: Etik Bunun Neresinde? 6. *Uluslararası Eğitim Teknolojileri Konferansı*, (s. 1124-1129) Gazimağusa, KKTC.
<http://home.anadolu.edu.tr/~fodabasi/doc/ty12.swf> adresinden 06.07.2014 tarihinde alınmıştır.
- Koşar, E., Yüksel, S., Özkılıç, R., Avcı, U., Alyaz, Y., Çiğdem, H. (2003). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. (2. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- MEB, 2001, Bilgi Teknolojilerinin Kullanımı. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. <http://luleburgaz.meb.gov.tr/dosyalar/formator/5985.pdf> adresinden 5.06.2014 tarihinde alınmıştır.
- MEB, 2004, Kurumların ADSL Erişimi. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
- MEB. (2010). MEB Web Sitesi Üzerinden Sunulan Hizmetler.
<http://yegitek.meb.gov.tr/earged/arasayfa.php?g=75> adresinden 22 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- MEB. (2012a). MEB Web Sitesi Üzerinden Sunulan Hizmetler.
<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=4> adresinden 10 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.
- MEB. (2012b). MEB Web Sitesi Üzerinden Sunulan Hizmetler.
<http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6> adresinden 10 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.
- MEB. (2014). MEB Web Sitesi Üzerinden Sunulan Hizmetler.
http://okullarhayatolsun.meb.gov.tr/?islem=bilgi_detay&id=26 adresinden 22 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- Micheal, S.O. (1998). Best practices in information technology (IT) management: Insight from K-12 schools' technology audits. *International Journal of Educational Management*, 12 (6), 277-288.
- Numanoğlu, G. (1999). Bilgi Toplumu-Eğitim-Yeni Kimlikler-II: Bilgi Toplumu ve Eğitimde Yeni Kimlikler, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 32 (1), 331-339. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/127/901.pdf> adresinden 21 Nisan 2014 tarihinde alınmıştır.
- Odabaşı, H. F. (2007). *Öğretmen eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojileri*. Ankara: Nobel.
- Ozankaya, Ö. (1979). *Toplum Bilimine Giriş*. Ankara: Sbf Basın Ve Yayın Y.O. Basımevi.

- Özoğul, P. (2006). *Bilgisayar Öğretmenlerinin Meslek Yaşamlarında Karşılaştıkları Sorunlar: Eskişehir Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Özmen, F. (2002, 16-17 Mayıs). Okul müdürlerinin yetiştirilmesi- gelişmiş ülkelerdeki uygulamalardan örnekler. Yüzyıl eğitim yöneticilerinin yetiştirilmesi sempozyumu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Yayın no: 191, 21.
- Rukancı, F. ve Anameriç, H. (2004, 21-24 Ekim). *Bilgi Toplumu ve Toplumun Bilgilenmesinde Kütüphanelerin Rolü*, Kütüphaneciliğin Destanı Uluslararası Sempozyumunda sunulmuştur. Ankara.
- Saban, A. (2007). *Okul Teknolojisi Planlaması ve Koordinasyonu*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Sarihan, H. İ. (1998). *Rekabette Başarının Yolu: Teknoloji Yönetimi*. İstanbul: Desnet Yayınları.
- Schmitt, C. (2002). *Technology In Schools Suggestions, Tools and Guidelines For Assessing Technology In Elementary and Secondary Education*. Jessup: National Form on Education Statistics Publishing.
- Seferoğlu, S. (2009, 11-13 Şubat). *İlköğretim Okullarında Teknoloji Kullanımı ve Yöneticilerin Bakış Açıları*, Akademik Bilişim 2009 konferansında sunulmuştur, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa.
- Sincar, M., Aslan, B. (2011), İlköğretim Öğretmenlerinin Okul Yöneticilerinin Teknoloji Liderliği Rollerine İlişkin Görüşleri, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(1), 571 – 595.
- Şimşek, H. (1997). *Paradigmalar Savaşı Kaostaki Türkiye*, İstanbul. Sistem Yayınları.
- Tanzer, S. (2004). *Mesleki ve Teknik Öğretim Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Yeterlikleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Turan, S. (2002), Teknolojinin Okul Yönetiminde Etkin Kullanımında Eğitim Yöneticisinin Rolü, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 30, 271-281, <http://kuey.net/index.php/kuey/article/view/504/318> adresinden 20 Şubat 2014 tarihinde alınmıştır.
- Tosun, K. (1992). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta A.Ş.
- Tortop, N. İspir, E. G. (1984). *Yönetim Bilimi*, Ankara: Bilim Yayınları.

- Tor, H. ve Erden, O. (2004, January). İlköğretim Öğrencilerinin Bilgi Teknolojilerinden Yararlanma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, volume 3 Issue 1 Article 16, 120-130. <http://www.tojet.net/articles/v3i1/3116.pdf> adresinden 17 Ocak 2014'de alınmıştır.
- Uluğ, F. (2000). İlköğretimde Teknoloji Eğitimi, *Milli Eğitim Dergisi*, 146. <http://yayim.meb.gov.tr/yayimlar/146/uluğ.htm> adresinden 16 Aralık 2013'de alınmıştır.
- Ury , G., G., (2003). *Missouri Public School Principles' Computer Usage and Conformity To Technology Standarts*, University of Missouri, Columbia.
- Varol, A. (1998, 6-8 Temmuz). Bilgisayar Destekli Eğitimde Formatör Öğretmen Yetiştirme Çalışmaları, *I. Mesleki ve Teknik Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı* (s. 255-262). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Karabük Teknik Eğitim Fakültesi, Karabük.
- Varol, N. (2002, 6-8 Şubat). *Bilişim Teknolojilerinin Eğitim Kurumlarında Kullanımları Ve Eğitimcilerin Rolü*. Selçuk Üniversitesi Akademik Bilişim 2002 konferansında sunulmuştur, Konya. <Http://Ab.Org.Tr/Ab02/Tammetin=41.doc> adresinden 21 Nisan 2014'de alınmıştır.
- Walker, J. (1980). *W. Human Resource Planning*. Newyork: Mc.Graw - Hill Book Co.
- Winch, C. (1998). Education Knowledge and Truth, *Learning as Invention: Education and Consructivism*, Edit David Carr, Routledge press London and New York
- Yalın, H. (2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. (10). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (8). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yücel, İ. H. (1997). Bilim-Teknoloji Politikaları ve 21. Yüzyılın Toplumu, Sosyal Sektörler ve Koordinasyon Araştırma Dairesi Başkanlığı, DPT Yayınları, Ankara. 1-119.

EKLER

Ek 1. Okul Müdürlerinin Teknoloji Liderliği Ölçeği

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz: () Bayan () Erkek

2. Okul Türü: () Resmi () Özel

3. Okulunuzun kademesi

() Okul öncesi () İlkokul () Ortaokul () Lise

Açıklama: Değerli öğretmenler, sizden istenen, Katılımınız ile ilgili olarak hazırlanan aşağıdaki yargı cümlelerine ilişkin karşılarında bulunan (sağdaki) kutucuklardan size en uygun düşen kutucuğa (X) işareti koymanızdır. YARGI CÜMLELERİ		KATILMA DERECE				
		Tamamen	Çok	Orta	Az	Hiç
A-) Liderlik ve Vizyon						
1	Okul müdürü teknoloji planlama sürecine katılım gösterir.					
2	Okul müdürü okulun planlama ve uygulama konusunda okulun paydaşları ile bilgi paylaşır.					
3	Okul müdürü okulun teknolojisini planlama sürecine okul paydaşlarının katılımını destekler					
4	Okulun teknolojik planı okulun gelişim planına uygun olarak hazırlanır.					
5	Okul müdürü araştırma tabanlı teknoloji uygulamalarının okul gelişim planına eklenmesini savunur.					
6	Okul müdürü teknoloji kullanımında teknolojik aletleri tanıtmaya çabalar. (literatür taraması, ilgili konferanslara katılım vb)					
B-) Öğrenme ve Öğretme						
7	Okul müdürü, öğrenci verilerini değerlendirme, analiz etme ve yorumlamada öğretmenlere teknoloji kullanmada yardım ve destek sağlar.					
8	Okul müdürü teknolojinin öğretimde, kullanımında öğretmenlere örnek uygulamalarla model olur ve kullanımını yaygınlaştırır.					

Açıklama: Sevgili öğretmenler, sizden istenen, Memnuniyetiniz ile ilgili olarak hazırlanan aşağıdaki yargı cümlelerine ilişkin karşılarında bulunan (sağdaki) kutucuklardan size en uygun düşen kutucuğa (X) işareti koymanızdır.		KATILMA DERECE				
		Tamamen	Çok	Orta	Az	Hiç
YARGI CÜMLELERİ						
9	Okul müdürü, Teknoloji uygulamalarında eğitim personeline teknoloji sorunları ve endişeleri konusunda destek sağlar. (zaman ve bütçe ayırma)					
10	Okul müdürü, teknoloji kullanımında profesyonel gelişim ile ilgili personel ihtiyaçları organize eder ve değerlendirir.					
11	Okul müdürü Öğretmen ve personelin teknoloji kullanımında profesyonel gelişimi kolaylaştırır.					
C-) Verimlilik ve Profesyonel Uygulama						
12	Okul müdürü Teknoloji kullanımını geliştirmek için profesyonel gelişim çalışmalarına katılır.					
13	Okul müdürü, günlük görevlerini yaparken teknolojiyi kullanır?(bütçeyi geliştirme, diğerleriyle iletişim kurma, bilgi toplama)					
14	Okul müdürü, öğrenci kayıtlarına ulaşmak için teknoloji temelli yönetim sistemlerini kullanır. (Öğrenci –Veli)					
15	Okul müdürü eğitim paydaşları, öğrenci, aile, ve toplumla iletişimde teknolojiyi kullanır ve teşvik eder. (ör.E-mail, blog, video konfer.)					
D-) Destek, Yönetim ve İşlemler						
16	Okul müdürü yönetsel işlemlerde teknoloji sistemlerine bağlanmak için öğretmen ve personele destek verir. (örn. Öğrenci ve personel bilgi sistemleri, E-okul)					
17	Okul müdürü okulun teknoloji ihtiyaçlarını sağlamak için bütçe ayırır.					
18	Okul müdürü okulun teknoloji planlarında yazılım- donanım yenilemesine yer verir.					
19	Okul müdürü, yeterli, güncel ve yüksek teknoloji servislerini destekler.					
20	Okul müdürü öğretmen ve personelin okulun sağladığı teknoloji destek sistemlerinden sağlanan memnuniyeti araştırır.					
E-) Ölçme ve Değerlendirme						
21	Okul müdürü, öğrenci değerlendirme verilerini toplamada teknoloji tabanlı sistemler için model olur veya teşvik eder.					
22	Okul müdürü etkinlikleri değerlendirmede teknoloji tabanlı uygulamalar ile öğretim uygulamalarını değerlendirmeye teşvik eder.					
23	Okul müdürü varolan teknoloji tabanlı yönetim sistemlerini yenilemek ve yükseltmek için değerlendirme yapar					
24	Okul müdürü öğretmenlerin teknoloji kullanım ihtiyaçlarını karşılamak için hizmetiçi eğitim olanaklarından yararlanır.					
25	Okul müdürü etkili teknoloji kullanımını öğretmen performans değerlendirme kriteri olarak görür.					

F-) Sosyal, Hukuki, ve Etik Konular					
26	Okul müdürü okulunuzda teknolojiye ulaşım ve teknoloji kullanım eşitliğini sağlamak için çalışır.				
27	Okul müdürü personel ve öğrenciler için teknoloji ile ilgili sosyal, etik ve yasal konularda farkındalığı artırma politika ve programları uygular.				
28	Okul müdürü telif ve mülkiyet politikalarının uygulanmasına katılır.				
29	Okul müdürü gizlilik ve çevrimiçi güvenlik konularına dikkat eder.				
30	Okul müdürü, teknoloji kullanımında özel öğretim ihtiyacı olan öğrencileri destekler.				
31	Okul müdürü, bireyselleştirilmiş eğitim programlarındaki öğrencileri teknoloji kullanımında destekler.				
32	Okul müdürü okul birimlerinde teknoloji ve bilgisayar kullanımı ile ilgili sağlık sorunları hakkında bilgilendirmeye katılır.				

Ek 2. Görüşme Soruları

- 1- Okul müdürünüzden eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışı anlamında beklentileriniz neler olabilir?
- 2- Teknolojik liderlik kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 3- Okul müdürünüzün okul içindeki eğitim ve yönetim faaliyetlerinde sergilediği teknolojik liderlik davranışını nasıl değerlendiriyorsunuz. Bu anlamda sergilediği davranışları örnek vererek açıklayınız? (teknoloji kullanma, teşvik etme, örnek olma, teşvik edici zorunlu haller yaratma, ihtiyaç halinde destek olma, (yönetim faaliyetlerinde, eğitim öğretimde, ihtiyaca destek olma, ölçme-değerlendirme faaliyetlerinde, teknolojinin yasal kullanımında)
- 4- Okul müdürünüz daha çok hangi teknolojileri, hangi amaçla hangi alanlarda kullanıyor?

Ek 3. Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden Alınan İzin

	T.C. ANTALYA VALİLİĞİ İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Sayı : 98057890/605/193194 Konu: Anket Uygulaması	14/01/2014
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE ANTALYA	
Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi programı Yüksek Lisans öğrencisi Arzu ENGÜR'ün "Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Ölçeği" konulu tez önerisini, Antalya İl Sınrları içinde görevli teknoloji öğretmenlerine, görüşme formunu da Konyaaltı, Muratpaşa ve Kepez İlçelerinde görevli toplam 20 öğretmene uygulama yapılabilmesi için uygulama isteği ile ilgili 18.12.2013 tarihli ve 23626 sayılı yazıları, İl Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 13.01.2014 tarihinde incelenerek "Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma, Yarışma ve Sosyal Etkinlik İzinlerine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi" esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.	
Komisyonumuzca, "Okul Müdürlerinin Teknolojik Liderlik Ölçeği" başlıklı araştırmasını, görüşme formlarını kullanarak Antalya İli İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Konyaaltı, Muratpaşa ve Kepez ilçelerinde görevli toplam 20 Teknoloji Öğretmenine uygulanmasının Okul Müdürlüğünün bilgisi dahilinde, ilgili Genelgeye göre, çalışma takvimi doğrultusunda eğitim-öğretimi aksatmadan yapılması uygun görülmüştür.	
Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, Valilik Makamının 22.12.2011 tarih ve 27024 sayılı yetki devrine göre olurlarınıza arz ederim.	
Mehmet KARAKAŞ Müdür a. Müdür Yardımcısı	
OLUR 14/01/2014	
Osman Nuri GÜLAY Vali a. İl Milli Eğitim Müdürü	
Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi http://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 60d0-1600-32e6-ab3d-a49e kodu ile yapılabilir.	
Antalya İl Milli Eğitim Müdürlüğü Sejuku Mah. Hamidiye Cad. MERKEZ/ANTALYA E-posta: projeler07@meb.gov.tr	Ayrıntılı bilgi için: Mehmet KARAKAŞ Md.Yrd. Tel: (0 242) 238 60 00 Faks: (0 242) 23861 00

Ek 4. Uygulanan Anketin İzni

On Fri, May 2, 2014 at 2:51 PM, arzu <arzuengur@hotmail.com> wrote:
Dear Sir,

I am writing this e-mail to request your permission to translate "Principals Technology Leadership Assessment" into Turkish.

I'm a Technology teacher in a high school. And also I'm a master degree student at Akdeniz University in Turkey.

I want to use your survey in my master thesis.

My thesis topic is about technological leadership.

At last, results will be shared with you.

I am looking forward to your answer.

Yours Sincerely,

Arzu ENGÜR.

From: **Scott McLeod** (dr.scott.mcleod@gmail.com)
Sent: Friday, May 02, 2014 11:23:34 PM
To: arzu (arzuengur@hotmail.com)

Yes, you have my permission. Please send me a PDF copy of any writings that emerge from your use of the PTLA (thesis, articles, etc.). Thanks!

Have fun!

SCOTT

Scott McLeod, J.D., Ph.D.
Director of Innovation, Prairie Lakes AEA 8
www.dangerouslyirrelevant.org/contact
www.dangerouslyirrelevant.org/calendar

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Arzu Engür

Doğum Tarihi ve Yeri : 01.08.1984 - ESKİŞEHİR

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise : Eskişehir Kılıçoğlu Anadolu Lisesi

Lisans Öğrenimi : Gazi Üniversitesi – Bilgisayar Sistemleri Öğretmenliği

Yabancı Dil : İngilizce

Bilimsel Faaliyetler:

The 8th EcoMedia Europe, 2013 Antalya Turkey, Bildiri Sunumu.

‘Kalite Ödülü Almış Okul Yöneticileri İle Kalite Ödülü Almamış Okul Yöneticilerinin Teknolojik Liderlik Davranışları Arasındaki Farklar’ isimli makale ‘International Journal of Humanities and Social Science’ isimli dergide Kasım 2014’de yayınlanmak üzere kabul görmüştür.

Öğrenme Ortağım (Learning Buddy) Gençlik Projesi (10.10.2011- 10.06.2011, Antalya, Turkey)

TRA M.A.R.E Navighiamo Insieme (Movement Against Roma Communities Exclusion) Gençlik Projesi (01.02.2013 - 01.02.2014, Pescara, Italy)

Çalıştığı Kurumlar: Milli Eğitim Bakanlığı – Öğretmen (2006-)

İletişim Adres :

E-Posta Adresi : arzuengur@hotmail.com

Tel. no : 0.505.2624681